

SLUŽBENE ZENIČKO - NOVINE DOBOJSKOG KANTONA

Godina II - Broj 6

ZENICA, Ponedjeljak, 21. 04. 1997. g.

29

Na osnovu člana 37. tačka 1. Ustava Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O PREDŠKOLSTVU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Pod predškolskom ustanovom, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se ustanova u kojoj se vrši odgoj, obrazovanje, smještaj, ishrana i njega djece od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu, kroz jednu od vrsta predškolskog odgoja i obrazovanja.

Predškolska ustanova ima svojstvo pravnog lica.

Član 2.

Predškolski odgoj i obrazovanje djece od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu (u daljem tekstu: predškolski odgoj i obrazovanje) je integralni dio jedinstvenog odgojno-obrazovnog sistema koji se realizuje kroz osnove programa predškolskog odgoja i obrazovanja i druge programe prilagođene djeci predškolskog uzrasta i na koji se programski nadovezuju osnovni odgoj i obrazovanje.

Osnove programa predškolskog odgoja i obrazovanja mogu se ostvarivati u predškolskim ustanovama, specijalnim zavodima, ustanovama socijalne zaštite i specijalnim osnovnim školama.

Član 3.

Djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja je od posebnog društvenog interesa.

II. OSNIVANJE I RAD PREDŠKOLSKE USTANOVE

Član 4.

Predškolsku ustanovu može osnovati domaće pravno ili fizičko lice u svim oblicima svojine, a na osnovu strategije razvoja predškolsktva koju utvrđuje Skupština Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Skupština).

Strano pravno ili fizičko lice može osnovati predškolsku ustanovu na osnovu strategije razvoja

predškolsktva i po odobrenju Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom.

Javnu predškolsku ustanovu u državnoj svojini osniva općinsko vijeće.

Općinsko vijeće može osnovati javnu predškolsku ustanovu zajedno sa preduzećem, ustanovom, vjerskom zajednicom i drugim pravnim ili fizičkim licem, pod uvjetom da je njegov osnivački ulog veći od 50 % sredstava.

Član 5.

Predškolska ustanova se organizuje i radi u skladu sa Pedagoškim standardima za predškolski odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima prostora, opreme i didaktičkih sredstava predškolskog odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative utvrđuje Ministarstvo.

Član 6.

Osnivač predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i kontinuiranost obavljanja djelatnosti u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Osnivač javne predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva za osnivanje i početak rada prema Pedagoškim standardima i Normativima.

Aktom o osnivanju predškolske ustanove utvrđuje se naziv osnivača i ustanove, djelatnost, način obezbjeđenja sredstava za rad, međusobna prava i obaveze i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Član 7.

Predškolska ustanova, u zavisnosti od vrste programa predškolskog odgoja i obrazovanja koji se u njoj ostvaruje i dužine boravka djece, može se organizovati kao jaslice, vrtić, zabavište, igraonica, putujući vrtić i sl., kao samostalni ili kombinovani oblici rada.

Član 8.

Predškolska ustanova može se osnovati:

- ako postoji dovoljan broj djece za formiranje najmanje jedne odgojne grupe, u skladu sa Pedagoškim standardima;

- ako je obezbjeđen dovoljan broj stručnih kadrova u skladu sa zakonom, Pedagoškim standardima i pro-

gramina predškolskog odgoja i obrazovanja koji se u predškolskoj ustanovi realizuju;

- ako su osigurani prostor, oprema i didaktička sredstva u skladu sa Normativima.

Član 9.

Predškolska ustanova se upisuje u Registar predškolskih ustanova (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo ona ustanova koja ispunjava uvjete iz člana 8. ovog zakona.

Blíže odredbe o postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu upisa i vođenju Registra utvrđuje ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: ministar).

Član 10.

Predškolska ustanova može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Član 11.

Predškolska ustanova može vršiti statusne promjene uz saglasnost osnivača i Ministarstva. Statusnim promjenama ne može se umanjiti dostignuti stepen razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja na području općine.

Član 12.

Rad predškolske ustanove je javan.

Predškolska ustanova ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatima.

Blíži opis, vrsta, način upotrebe i čuvanja pečata regulišu se pravilima ustanove.

III. UPRAVLJANJE

Član 13.

Predškolskom ustanovom upravlja upravni odbor, a rukovodi direktor.

Organ kontrole poslovanja u predškolskoj ustanovi je nadzorni odbor.

Član 14.

Upravni odbor predškolske ustanove sačinjavaju predstavnici osnivača, korisnika usluga i stručnih kadrova predškolske ustanove.

Nadležnosti upravnog odbora su:

- donosi pravila predškolske ustanove;
- imenuje i razrješava direktora;
- utvrđuje planove razvoja i godišnje planove rada ustanove;
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- donosi opći akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i druge opće akte, u skladu sa zakonima i pravilima ustanove;
- odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi kojih je ustanova osnovana, ako zakonom nije određeno da o njima odlučuje drugi organ ustanove;
- usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad direktora;

- rješava sva pitanja odnosa sa osnivačem;

- odlučuje o prigovorima radnika na rješenja kojim je drugi organ, određen pravilima ustanove, odlučio o pravu, odgovornosti i obavezama radnika iz radnih odnosa;

- podnosi osnivaču najmanje jednom godišnje izvještaj o svom radu;

- vrši izbor, prijem i odlučuje o prestanku rada stručnih radnika;

- odlučuje o prigovorima korisnika usluga na rad ustanove i stručnih radnika;

- vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i pravilima ustanove.

Broj članova upravnog odbora, vrijeme i način na koji se bira, detaljnije se određuje pravilima predškolske ustanove.

Član 15.

Direktora predškolske ustanove imenuje i razrješava upravni odbor, uz prethodnu saglasnost osnivača.

Za direktora predškolske ustanove može biti imenovano lice koje pored općih uvjeta ima i višu ili višoku školu naslavnog smjera i najmanje tri godine radnog iskustva u predškolskoj ustanovi.

Član 16.

Upravni odbor predškolske ustanove raspisuje konkurs za izbor direktora u sredstvima javnog informisanja.

Konkurs sadrži uvjete iz prethodnog člana, trajanje konkursa i izbora i način obavještanja kandidata o izboru.

Direktora imenuje upravni odbor ustanove na period od četiri godine, uz prethodnu saglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Po isteku mandata, po istom postupku, isto lice se može ponovo imenovati za direktora predškolske ustanove.

Član 17.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, upravni odbor imenuje vršioca dužnosti, bez konkursa.

Vršilac dužnosti ima sva prava i dužnosti direktora. Vršilac dužnosti se imenuje na šest mjeseci, a samo u izuzetno opravdanim uvjetima na godinu dana.

Član 18.

Direktor predškolske ustanove, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- predlaže upravnom odboru program rada predškolske ustanove;

- podnosi upravnom odboru izvještaj o radu predškolske ustanove;

- odlučuje o raspoređivanju stručnih radnika unutar ustanove, kao i prijemu i raspoređivanju ostalih radnika u ustanovi;

- rukovodi radom stručnog vijeća;

- obavlja i druge poslove i zadatke predviđene ovim zakonom i pravilima predškolske ustanove.

Član 19.

Upravni odbor može razriješiti direktora i prije isteka roka na koji je imenovan:

- na lični zahtjev;
- ako su zbog provođenja akata ili odluke koju je donio nastale veće štete po ustanovu, korisnike usluga ili radnike zaposlene u predškolskoj ustanovi;
- ako upravni odbor ne prihvati izvještaj o radu predškolske ustanove.

U slučajevima iz alineje 2. i 3. razrješenje direktora može od upravnog odbora zahtijevati osnivač.

Član 20.

Organ kontrole poslovanja u predškolskoj ustanovi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora, na rok od četiri godine, imenuje osnivač.

Nadzorni odbor analizira izvještaje o poslovanju predškolske ustanove, nadzire upotrebu sredstava za rad, provjerava i pregleda zakonitosti vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obavlja i druge poslove iz domena poslovanja predškolske ustanove.

Izvještaj o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i direktoru predškolske ustanove.

Član 21.

Pravilima predškolske ustanove definišu se sva bitna pitanja njenog rada, a posebno odredbe o: nazivu i sjedištu ustanove, osnivaču ustanove, obavezama ustanove prema osnivaču, djelatnosti ustanove i o načinu i uslovima obavljanja te djelatnosti, odnosu prema korisnicima usluga, statusnim promjenama, načinu rasporedjivanja sredstava za rad, broju članova upravnog odbora, imenovanju i razrješavanju direktora, o drugim organima ustanove i o njihovim pravima, obavezama i odgovornostima, uslovima i načinu njihovog izbora i razrješavanja, općim aktima koji se donose u ustanovi i načinu njihovog donošenja, licima ovlaštenim da, pored direktora, zastupaju ustanovu i njihova ovlaštenja i odgovornosti, načinu ostvarivanja javnosti rada, ovlaštenjima u pravnom prometu, ako dio ustanove ima potrebu da tako djeluje i posebno iskazuje tako ostvarena sredstva, u skladu sa zakonom i drugim pitanjima utvrđenim zakonom.

Član 22.

Predškolska ustanova prestaje sa radom ako ne postoji potreba za njenim radom ili ako ne ispunjava uvjete i zadatke zbog kojih je osnovana.

Kad osnivač utvrdi da predškolska ustanova ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem se nedostaci moraju otkloniti.

Ukoliko se nedostaci ne otklone u određenom roku, osnivač donosi odluku o prestanku rada predškolske ustanove.

Aktom o prestanku rada određuje se rok prestanka rada koji ne može biti kraći od tri mjeseca.

U periodu do prestanka rada predškolske ustanove treba obezbijediti smještaj djece u drugim predškol-

skim ustanovama, te obezbijediti uvjete za zaštitu imovine te ustanove i prava njenih radnika.

Član 23.

Nadzor nad zakonitošću rada i donesenih propisa u predškolskoj ustanovi vrši Ministarstvo.

IV. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD PREDŠKOL-SKE USTANOVE**Član 24.**

U predškolskoj ustanovi, u okviru osnova programa predškolskog odgoja i obrazovanja, u istoj ustanovi ili posebno, realizuju se primarni, kraći, specijalizirani, specijalni i kompenzacioni programi.

Svakim od navedenih programa odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, obim, oblici i trajanje odgojno-obrazovnog rada, te profil i školska sprema stručnih radnika koji realizuju svaki od programa.

Član 25.

Primarnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se obim i oblici odgojno-obrazovnog rada sa djecom normalnog psihofizičkog razvoja, od jedne do tri godine starosti i od tri godine starosti do polaska u školu (u daljem tekstu: primarni program).

Primarni program obavezno se realizuje u javnim predškolskim ustanovama, predškolskim ustanovama u kojim djeca borave više od tri sata i ustanovama socijalne zaštite u kojima borave djeca bez roditelja ili roditeljskog staranja.

Član 26.

Kraći programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže kontinuirane ili povremene aktivnosti koje se mogu organizovati jednom ili više puta u sedmici, u trajanju od tri sata, u skladu sa potrebama i interesima porodice i djeteta (u daljem tekstu: kraći program).

Član 27.

Specijalizirani programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže odgojno-obrazovni rad iz muzičke i likovne umjetnosti, sporta, lutkarstva, stranih jezika, rekreacije i drugih oblasti koje su u funkciji zadovoljavanja posebnih interesa i sklonosti djece (u daljem tekstu: specijalizirani program).

Član 28.

Specijalnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se ciljevi, zadaci, sadržaji i oblici odgojno-obrazovnog rada za djecu koja imaju lakše smetnje u psihofizičkom razvoju i traumatiziranu djecu od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu, a najduže do napunjenih deset godina starosti djeteta (u daljem tekstu: specijalni program).

Član 29.

Kompenzacionim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se ciljevi, zadaci, obim, sadržaj i oblici odgojno-obrazovnog rada za djecu koja u svojoj

porodici nemaju uvjete za normalan razvoj, kao što su djeca mentalno, fizički ili na drugi način hendikepiranih roditelja, djeca društveno neprilagođenih roditelja, djeca posebno ugroženih socijalnih kategorija, djeca roditelja posebno niskog obrazovnog nivoa i druga djeca koja zbog uvjeta u kojim žive ne mogu uspješno pratiti druge programe predškolskog odgoja i obrazovanja starosti od jedne godine do polaska u osnovnu školu (u daljem tekstu: kompenzacioni program).

Član 30.

Primarni, specijalni i kompenzacioni program utvrđuje Ministarstvo, kraći i specijalizirani program utvrđuje predškolska ustanova u saradnji sa osnivačem i odobrenjem Ministarstva.

Član 31.

S ciljem zadovoljenja posebnih interesovanja, a u skladu sa načelom dobrovoljnosti slobodnog razvoja ličnosti, roditelj ili staratelj djeteta može se opredijeliti za vjersku pouku u predškolskoj ustanovi.

Program vjerske pouke donosi Ministarstvo na prijedlog vjerskih zajednica, a program odgojno-obrazovnog rada realizuje odgajatelj čiji je profil utvrđen programima odgojno-obrazovnog rada.

Član 32.

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja ostvaruju se po odgojnim grupama, koje se formiraju u skladu sa Pedagoškim standardima.

U izuzetnim slučajevima, a uz saglasnost upravnog odbora, broj djece u grupama može biti starosno mješovit i veći ili manji od propisanog.

Član 33.

Realizacija primarnih, specijalnih i kompenzacionih programa vrši se po školskim godinama koje traju od 1. septembra tekuće do 31. avgusta naredne godine.

Programi iz prethodnog stava realizuju se po polugodištima.

Prvo polugodište traje od 1. septembra do 31. decembra, a drugo od 1. februara do 31. maja.

Slobodne aktivnosti, koje se okvirno određuju svakim od programa iz prvog stava ovog člana, realizuju se tokom januara (zimski period) i juna, jula i avgusta (ljetni period).

Član 34.

Prijem djece u predškolsku ustanovu vrši direktor.

Prijem se vrši na osnovu ljekarskog uvjerenja da dijete može pratiti program za koji se uvjerenje izdaje i da ne boluje od zarazne bolesti.

Prvenstvo za upis u javnu predškolsku ustanovu imaju djeca bez jednog ili oba roditelja, a posebno djeca poginulih boraca i žrtava rata, djeca ratnih vojnih invalida sa invalidnošću preko 50%, djeca koja, u skladu sa posebnim zakonom, ostvaruju pravo na pomoć i smještaj, kao i drugim slučajevima koje odredi osnivač.

Član 35.

Predškolska ustanova je dužna da djeci osigura uvjete ishrane u skladu sa zahtjevima njihovih ro-

ditelja ili staratelja, radi omogućavanja potpunog ispoljavanja i ostvarivanja njihovih vjerskih prava.

Član 36.

O realizaciji programa odgojno-obrazovnog rada, upisu djece i drugim aktivnostima predškolske ustanove vodi se posebna dokumentacija.

Bliže odredbe o vrsti obrazaca, načinu vođenja i čuvanja donosi ministar.

V. ODGAJATELJI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 37.

Realizaciju programa odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi vrše odgajatelji i drugi stručni radnici stručne spreme IV, V, VI i VII stepena čiji se profil precizno definiše svakim programom odgojno-obrazovnog rada.

Odgovarajuća stručna sprema se utvrđuje na osnovu stručnog zvanja upisanog u diplomu.

Član 38.

Za obavljanje pedagoških, pedagoško-psiholoških i drugih poslova vezanih za realizaciju programa odgojno-obrazovnog rada, predškolska ustanova, u skladu sa Pedagoškim standardima, ima pedagoga koji ima status stručnog saradnika.

Član 39.

Za realizaciju programskih sadržaja za djecu od jedne do tri godine starosti, program njege realizuju negovateljice sa završenom medicinskom školom pedijatrijskog ili drugog srodnog usmjerenja, a program odgojno-obrazovnog rada realizuje odgajatelj čiji je profil utvrđen programima odgojno-obrazovnog rada.

Član 40.

Odgajatelje i druge stručne saradnike, na osnovu javnog konkursa, bira upravni odbor, na prijedlog direktora.

Za izbor odgajatelja vjerske pouke potrebna je prethodna saglasnost vjerske zajednice.

Izuzetno, ukoliko se ne može na navedeni način obezbijediti odgajatelj ili stručni radnik koji ispunjava propisane uvjete za rad u predškolskoj ustanovi, može se izabrati i drugo lice niže ili druge srodne stručne spreme ili student viših godina odgovarajućeg studija, ali najviše do godinu dana.

Izbor ostalih radnika u predškolskoj ustanovi vrši direktor ustanove.

Bliže odredbe o mjestu, načinu i vremenu raspisivanja konkursa, te o načinu izbora odgajatelja, drugih stručnih i ostalih radnika regulišu se pravilima predškolske ustanove.

Član 41.

Ako direktor, pedagog, Pedagoški zavod koji vrši stručni nadzor, prosvjetni inspektor ili drugi organ koji vrši kontrolu nad zakonitostima rada utvrdi da stručni radnik ne izvršava svoje zadatke u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima ili duže vrijeme ne postiže

zadovoljavajuće rezultate u svom radu, upravni odbor će pokrenuti postupak za provjeru radnih sposobnosti takvog radnika.

U slučaju iz prethodnog stava upravni odbor će imenovati stručnu komisiju sastavljenu od lica pedagoške, nastavne ili druge stručnosti, s tim što u sastavu komisije mora biti najmanje jedno lice struke radnika čiju stručnost treba preispitati.

Ukoliko komisija kod lica za koje se preispituje stručnost ustanovi nesposobnost za rad, upravni odbor može donijeti odluku o prestanku radnog odnosa za takvo lice.

Član 42.

Lice koje neposredno radi sa djecom mora najmanje jednom godišnje biti ljekarski pregledano.

Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, ne može obavljati neposredan rad sa djecom.

Lice koje se alkoholizira ili drogira ne može raditi u predškolskoj ustanovi.

Troškove ljekarskog pregleda snosi osnivač.

Član 43.

Raspored radnog vremena odgajatelja i drugih stručnih radnika u okviru 42-satne radne sedmice, u skladu sa Pedagoškim standardima, reguliše se godišnjim planom rada koji, za svaku školsku godinu, upravni odbor predškolske ustanove donosi do 30. septembra.

Blíže odredbe o sadržaju godišnjeg plana rada regulišu se pravilima predškolske ustanove.

Član 44.

Odgajatelji i pedagog koriste, u pravilu, godišnji odmor u periodu u kome se ne realizuju sadržaji odgojno-obrazovnog rada i traje najmanje 30 radnih dana.

Radnici iz prethodnog stava, koji, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga koje procjenjuje direktor, ne iskoriste godišnji odmor u navedenom vremenu, mogu isti iskoristiti do 30. juna naredne godine, u trajanju od 30 radnih dana.

Ostali radnici koriste godišnji odmor shodno odredbama zakona i pravilima predškolske ustanove.

Član 45.

Odgajatelj i pedagog, koji prvi put zasnivaju radni odnos u predškolskoj ustanovi, obavezni su da, nakon jedne godine, a prije kraja druge godine neposrednog odgojno-obrazovnog rada, polože stručni ispit.

Stručni ispit polaže se pred komisijom koju, na prijedlog Pedagoškog zavoda, imenuje ministar.

Način polaganja stručnog ispita, sadržaji, predmeti koji se polažu, rad mentora, obrasci za polaganje, oblik i vrsta uvjerenja o položenom stručnom ispitu bliže se regulišu propisom koji donosi Ministarstvo.

VI. STRUČNI ORGANI

Član 46.

Stručni organi u predškolskoj ustanovi su:

- stručno vijeće i
- stručni aktiv.

Član 47.

Stručno vijeće čine svi stručni radnici u predškolskoj ustanovi.

Stručno vijeće obavlja sljedeće:

- stara se o organizaciji i realizaciji programa odgojno-obrazovnog rada;
- utvrđuje program stručnog usavršavanja odgajatelja i stara se o njegovoj realizaciji;
- učestvuje u izradi i donošenju godišnjeg programa rada;
- razmatra izvještaje o radu predškolske ustanove;
- prati rad stručnih aktiv;
- obavlja i druge poslove iz svoje oblasti.

Stručnim vijećem rukovodi direktor predškolske ustanove.

Član 48.

Stručni aktiv formiraju se od stručnih radnika po uzrasnim grupama u kojim se realizuje isti program njege i odgojno-obrazovnog rada.

Stručni aktiv obavlja sljedeće:

- staraju se o usklađivanju rada istih uzrasnih grupa;
- preduzimaju potrebne mjere za uspješnu realizaciju programa odgojno-obrazovnog rada u svom aktivu;
- prate cjelokupni razvoj aktivnosti djece i u tom smislu predlažu odgovarajuće mjere s ciljem uspješnog rada;
- planiraju, prate i realizuju programe stručnog usavršavanja stručnih radnika;
- obavljaju i druge poslove iz područja svog rada.

Stručnim aktivom rukovodi pedagog ili direktor.

VII. STRUČNI NADZOR

Član 49.

Stručni nadzor u smislu ovog zakona je nadzor nad ostvarivanjem primarnog, specijalnog i kompenzacionog programa, nad primjenom Pedagoških standarda i Normativa, radom odgajatelja i drugih stručnih radnika radi daljeg unapređivanja predškolskog odgoja i obrazovanja.

Stručni nadzor posebno obuhvata:

- praćenje realizacije osnova programa predškolskog odgoja i obrazovanja;
- praćenje rada odgajatelja i drugog stručnog kadra;
- pružanje stručne pomoći u planiranju i organizaciji odgojno-obrazovnog rada u psihofizičkom razvoju djece.

Član 50.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvještaj upravnom odboru ustanove u kojoj se realizuju programi predškolskog odgoja i obrazovanja i osnivaču.

VIII. POTREBE I INTERESI ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA U PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Član 51.

Zajamčena prava, potrebe i interesi Zeničko-dobojskog kantona u predškolskom odgoju i obrazovanju u smislu ovog zakona su:

- ostvarivanje primarnog i specijalnog programa i socijalne zaštite određenih kategorija korisnika usluga u predškolskoj ustanovi;
- ostvarivanje primarnog programa, smještaj, ishrana i njega u ustanovama socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja;
- ostvarivanje specijalnog programa, smještaj, ishrana i njega u specijalnim zavodima i ustanovama socijalne zaštite u kojima su smještena lako i umjereno mentalno retardirana djeca i djeca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju.

Član 52.

Sredstva za realizaciju primarnog i specijalnog programa u javnoj predškolskoj ustanovi, te sredstva za realizaciju primarnog i specijalnog programa, smještaj, ishranu i njegu u ustanovama socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja i u specijalnim zavodima i ustanovama socijalne zaštite u kojima su smještena djeca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju obezbjeđuje osnivač, shodno posebno donesenim propisima o ustupanju javnih prihoda Zeničko-dobojskog kantona općinama.

Sredstva za troškove ishrane djece smještene u predškolskoj ustanovi obezbjeđuju korisnici usluga.

Nadležno kantonalno ministarstvo za poslove socijalne zaštite može, s ciljem socijalne zaštite određenih kategorija korisnika usluga, osloboditi iste, u cijelosti ili djelimično, od plaćanja troškova ishrane, s tim što je dužno predškolskoj ustanovi kompenzirati iznos tih troškova.

Član 53.

Sredstva za rad javne predškolske ustanove obezbjeđuju se na osnovu godišnjeg plana rada i izvještaja o njegovoj realizaciji, a na osnovu kriterija i parametara koje će posebnim propisom utvrditi Ministarstvo.

Sredstva za realizaciju kraćih i specijaliziranih programa obezbjeđuju korisnici usluga.

Sredstva za realizaciju kompenzacionih programa obezbjeđuju subjekti koji iskazuju interes, potrebu ili zahtjev za uvođenjem takvih programa u predškolskoj ustanovi.

Član 54.

Predškolska ustanova može sticati sredstva i iz:

- pružanja intelektualnih, kulturnih, prostornih i drugih usluga;
- prodaje samostalno proizvedenih materijalnih dobara;
- donacija, zavještavanja, legata i drugih oblika pomoći;

- drugih izvora, pri čemu se ni jedan od navedenih oblika sticanja dodatnih sredstava ne smije negativno odraziti na realizaciju osnovne djelatnosti predškolske ustanove.

IX. KAZNE ODREDBE

Član 55.

Novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 DM kaznit će se za prekršaj predškolska ustanova ako:

1. otpočne sa radom prije upisa u Registar (član 10.).

2. ne ostvaruje primarni, specijalni i kompenzacioni program koji je donijelo Ministarstvo (član 30.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u predškolskoj ustanovi novčanom kaznom od 100 do 200 DM.

Član 56.

Novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 DM kaznit će se specijalni zavod i ustanova socijalne zaštite u kojoj su smještena djeca sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju, lako mentalno retardirana djeca ili djeca bez roditeljskog staranja, ako ne ostvaruje primarni, specijalni i kompenzacioni program koji je donijelo Ministarstvo (član 30.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 100 do 200 DM.

Član 57.

Novčanom kaznom od 800 do 1.200 DM kaznit će se predškolska ustanova i drugo fizičko i pravno lice koje realizuje kraće i specijalizirane programe (član 30.) bez saglasnosti Pedagoškog zavoda.

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 80 do 120 DM.

Član 58.

Novčanom kaznom od 1.000 do 1.500 DM kaznit će se predškolska ustanova ako:

1. na propisani način ne vodi dokumentaciju o radu predškolske ustanove (član 36.).

2. do 30. septembra ne sačinil godišnji plan rada (član 43.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 100 do 150 DM.

Član 59.

Novčane kazne iz članova 55, 56, 57. i 58. ovog zakona naplaćuju se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine, po srednjem tečaju DM na dan naplate.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 60.

Općinsko vijeće odlučit će o zadržavanju, odnosno preuzimanju prava osnivača, samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem, nad zatečenom predškolskom ustanovom.

skom ustanovom sa svog područja u roku od 90 dana od dana objavljivanja ovog zakona.

Ako općinsko vijeće ne zadržalo pravo osnivača nad predškolskom ustanovom iz prethodnog stava, ponudit će u roku od 60 dana od donošenja takve odluke drugom pravnom ili fizičkom licu preuzimanje prava osnivača nad takvom predškolskom ustanovom.

U slučaju da subjekti iz stava 1. i 2. ovog člana ne preuzmu pravo osnivača, općinsko vijeće će u roku od narednih 30 dana donijeti odluku o prestanku rada takve predškolske ustanove.

Aktom o prenošenju prava osnivača nad javnom predškolskom ustanovom i aktom o prestanku rada te ustanove uređuje se način zaštite prava korisnika usluga, zaposlenih radnika, imovine i druga pitanja od značaja za promjenu osnivača, odnosno prestanak rada predškolske ustanove.

Član 61.

Ministarstvo će donijeti Pedagoške standarde i Normative (član 5.), primarne, specijalne i kompenzacione programe (član 30.), propise o načinu vođenja dokumentacije u predškolskoj ustanovi (član 36.) i propise o načinu polaganja stručnih ispita (član 45.) u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona, a kriterije o načinu finansiranja javne predškolske ustanove u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 62.

Lica sa završenom školom za odgajatelje, te učiteljskom školom i pedagoškom akademijom, koja su na dan stupanja ovog zakona zatečena u predškolskoj ustanovi, mogu nastaviti sa radom kao odgajatelji sa djecom od jedne godine starosti do polaska u školu.

Licima koja rade kao odgajatelji, koja nemaju položen stručni ispit, a imaju više od deset godina radnog staža, priznaje se stručni ispit i izdaje posebno uvjerenje, dok ostali odgajatelji treba da polože stručni ispit u roku od dvije godine od donošenja propisa o polaganju stručnog ispita (član 45.).

Član 63.

Na sva organizaciona i druga pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona o ustanovama i drugih zakona čije se odredbe odnose na predškolske ustanove.

Član 64.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-139 / 97 PREDSDJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
12. marta 1997. god. Šefik Džaferović, s.r.
ZENICA

jske županije, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O PREDŠKOLSTVU

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Pod predškolskom ustanovom, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se ustanova u kojoj se vrši odgoj, obrazovanje, smještaj, ishrana i njega djece od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu, kroz jednu od vrsta predškolskog odgoja i obrazovanja.

Predškolska ustanova ima svojstvo pravne osobe.

Članak 2.

Predškolski odgoj i obrazovanje djece od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu (u daljem tekstu: predškolski odgoj i obrazovanje) je integralni dio jedinstvenog odgojno-obrazovnog sistema koji se realizira kroz osnove programa predškolskog odgoja i obrazovanja i druge programe prilagođene djeci predškolskog uzrasta i na koji se programski nadovezuju osnovni odgoj i obrazovanje.

Osnove programa predškolskog odgoja i obrazovanja mogu se ostvarivati u predškolskim ustanovama, specijalnim zavodima, ustanovama socijalne skrbi i specijalnim osnovnim školama.

Članak 3.

Djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja je od posebnog društvenog interesa.

II. OSNIVANJE I RAD PREDŠKOLSKOJ USTANOVE

Članak 4.

Predškolsku ustanovu može osnovati domaća pravna ili fizička osoba u svim oblicima svojine, a na temelju strategije razvoja predškolstva koju utvrđuje Skupština Zeničko-dobojske županije (u daljem tekstu: Skupština).

Strana pravna ili fizička osoba može osnovati predškolsku ustanovu na temelju strategije razvoja predškolstva i po odobrenju Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i sporta Zeničko-dobojske županije (u daljem tekstu: Ministarstvo), sukladno zakonu.

Javnu predškolsku ustanovu u državnoj svojini osniva općinsko vijeće.

Općinsko vijeće može osnovati javnu predškolsku ustanovu zajedno sa poduzećem, ustanovom, vjerskom zajednicom i drugom pravnom ili fizičkom osobom, pod uvjetom da je njegov osnivački ulog veći od 50 % sredstava.

Članak 5.

Predškolska ustanova se organizira i radi sukladno Pedagoškim standardima za predškolski odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima prostora, opreme i didaktičkih sredstava

predškolskog odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative utvrđuje Ministarstvo.

Članak 6.

Osnivač predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i kontinuiranost obavljanja djelatnosti sukladno Pedagoškim standardima i Normativima.

Osnivač javne predškolske ustanove obezbjeđuje sredstva za osnivanje i početak rada prema Pedagoškim standardima i Normativima.

Aktom o osnivanju predškolske ustanove utvrđuje se naziv osnivača i ustanove, djelatnost, način obezbjeđenja sredstava za rad, međusobna prava i obveze i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Članak 7.

Predškolska ustanova, u zavisnosti od vrste programa predškolskog odgoja i obrazovanja koji se u njoj osvrta, može se organizirati kao jaslice, vrtić, zabavište, igraonica, putujući vrtić i sl., kao samostalni ili kombinovani oblici rada.

Članak 8.

Predškolska ustanova može se osnovati:

- ako postoji dovoljan broj djece za formiranje najmanje jedne odgojne grupe, sukladno Pedagoškim standardima;

- ako je obezbjeđen dovoljan broj stručnih kadrova sukladno zakonu, Pedagoškim standardima i programima predškolskog odgoja i obrazovanja koji se u predškolskoj ustanovi realiziraju;

- ako su osigurani prostor, oprema i didaktička sredstva sukladno Normativima.

Članak 9.

Predškolska ustanova se upisuje u Registar predškolskih ustanova (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo ona ustanova koja ispunjava uvjete iz članka 8. ovog zakona.

Blíže odredbe o postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu upisa i vođenju Registra utvrđuje ministar za obrazovanje, znanost, kulturu i šport Zeničko-dobojske županije (u daljem tekstu: ministar).

Članak 10.

Predškolska ustanova može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Članak 11.

Predškolska ustanova može vršiti statusne promjene uz suglasnost osnivača i Ministarstva. Statusnim promjenama ne može se umanjiti dostignuti stupanj razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja na području općine.

Članak 12.

Rad predškolske ustanove je javan.

Predškolska ustanova ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatima.

Blíži opis, vrsta, način uporabe i čuvanja pečata regulira se pravilima ustanove.

III. UPRAVLJANJE

Članak 13.

Predškolskom ustanovom upravlja upravni odbor, a rukovodi ravnatelj.

Organ kontrole poslovanja u predškolskoj ustanovi je nadzorni odbor.

Članak 14.

Upravni odbor predškolske ustanove sačinjavaju predstavnici osnivača, korisnika usluga i stručnih kadrova predškolske ustanove.

Nadležnosti upravnog odbora su:

- donosi pravila predškolske ustanove;
- imenuje i razrješava ravnatelja;
- utvrđuje planove razvoja i godišnje planove rada ustanove;

- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- donosi opći akt o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i druge opće akte, sukladno zakonima i pravilima ustanove;

- odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi kojih je ustanova osnovana, ako zakonom nije određeno da o njima odlučuje drugi organ ustanove;

- usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad ravnatelja;

- rješava sva pitanja odnosa sa osnivačem;

- odlučuje o prigovorima djelatnika na rješenja kojim je drugi organ, određen pravilima ustanove, odlučio o pravu, odgovornosti i obvezama djelatnika iz radnih odnosa;

- podnosi osnivaču najmanje jednom godišnje izvješće o svom radu;

- obnaša izbor, prijem i odlučuje o prestanku rada stručnih djelatnika;

- odlučuje o prigovorima korisnika usluga na rad ustanove i stručnih djelatnika;

- obnaša i druge poslove sukladno zakonu i pravilima ustanove.

Broj članova upravnog odbora, vrijeme i način na koji se bira, detaljnije se određuje pravilima predškolske ustanove.

Članak 15.

Ravnatelja predškolske ustanove imenuje i razrješava upravni odbor, uz prethodnu suglasnost osnivača.

Za ravnatelja predškolske ustanove može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ima i višu ili visoku školu nastavnog smjera i najmanje tri godine radnog iskustva u predškolskoj ustanovi.

Članak 16.

Upravni odbor predškolske ustanove raspisuje natječaj za izbor ravnatelja u sredstvima javnog informiranja.

Natječaj sadrži uvjete iz prethodnog članka, tražanje natječaja i izbora i način obavješćavanja kandidata o izboru.

Ravnatelj imenuje upravni odbor ustanove na period od četiri godine, uz prethodnu suglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Po isteku mandata, po istom postupku, ista osoba se može ponovo imenovati za ravnatelja predškolske ustanove.

Članak 17.

Ako se na natječaju ne izabere ravnatelj, upravni odbor imenuje vršitelja dužnosti, bez natječaja.

Vršitelj dužnosti ima sva prava i dužnosti ravnatelja.

Vršitelj dužnosti se imenuje na šest mjeseci, a samo u iznimno opravdanim uvjetima na godinu dana.

Članak 18.

Ravnatelj predškolske ustanove, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom, obnaša i sljedeće poslove:

- predlaže upravnom odboru program rada predškolske ustanove;
- podnosi upravnom odboru izvješće o radu predškolske ustanove;
- odlučuje o raspoređivanju stručnih djelatnika unutar ustanove, kao i prijemu i raspoređivanju ostalih djelatnika u ustanovi;
- rukovodi radom stručnog vijeća;
- obnaša i druge poslove i zadatke predviđene ovim zakonom i pravilima predškolske ustanove.

Članak 19.

Upravni odbor može razriješiti ravnatelja i prije isteka roka na koji je imenovan:

- na osobni zahtjev;
- ako su zbog provođenja akata ili odluke koju je donio nastale veće štete po ustanovu, korisnike usluga ili djelatnike zaposlene u predškolskoj ustanovi;
- ako upravni odbor ne prihvati izvješće o radu predškolske ustanove.

U slučajevima iz alineje 2. i 3. razrješenje ravnatelja može od upravnog odbora zahtijevati osnivač.

Članak 20.

Organ kontrole poslovanja u predškolskoj ustanovi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora, na rok od četiri godine, imenuje osnivač.

Nadzorni odbor analizira izvješća o poslovanju predškolske ustanove, nadzire uporabu sredstava za rad, provjerava i pregleda zakonitosti vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obavlja i druge poslove iz domena poslovanja predškolske ustanove.

Izvješće o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i ravnatelju predškolske ustanove.

Članak 21.

Pravilima predškolske ustanove definiraju se sva bitna pitanja njenog rada, a posebno odredbe o: nazivu i sjedištu ustanove, osnivaču ustanove, obvezama ustanove prema osnivaču, djelatnosti ustanove i o načinu i uvjetima obavljanja te djelatnosti, odnosu

prema korisnicima usluga, statusnim promjenama, načinu raspoređivanja sredstava za rad, broju članova upravnog odbora, imenovanju i razrješavanju ravnatelja, o drugim organima ustanove i o njihovim pravima, obvezama i odgovornostima, uvjetima i načinu njihovog izbora i razrješavanja, općim aktima koji se donose u ustanovi i načinu njihovog donošenja, osobama ovlaštenim da, pored ravnatelja, zastupaju ustanovu i njihova ovlaštenja i odgovornosti, načinu ostvarivanja javnosti rada, ovlaštenjima u pravnom prometu, ako dlo ustanove ima potrebu da tako djeluje i posebno iskazuje tako ostvarena sredstva, sukladno zakonu i drugim pitanjima utvrđenim zakonom.

Članak 22.

Predškolska ustanova prestaje sa radom ako ne postoji potreba za njenim radom ili ako ne ispunjava uvjete i zadatke zbog kojih je osnovana.

Kad osnivač utvrdi da predškolska ustanova ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem se nedostaci moraju otkloniti.

Ukoliko se nedostaci ne otklone u određenom roku, osnivač donosi odluku o prestanku rada predškolske ustanove.

Aktom o prestanku rada određuje se rok prestanka rada koji ne može biti kraći od tri mjeseca.

U periodu do prestanka rada predškolske ustanove treba obezbijediti smještaj djece u drugim predškolskim ustanovama, te obezbijediti uvjete za zaštitu imovine te ustanove i prava njenih djelatnika.

Članak 23.

Nadzor nad zakonitošću rada i donesenih propisa u predškolskoj ustanovi vrši Ministarstvo.

IV. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD PREDŠKOL-SKE USTANOVE

Članak 24.

U predškolskoj ustanovi, u okviru osnova programa predškolskog odgoja i obrazovanja, u istoj ustanovi ili posebno, realizira se primarni, kraći, specijalizirani, specijalni i kompenzacioni programi.

Svakim od navedenih programa odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, obujam, oblici i trajanje odgojno-obrazovnog rada, te profil i školska sprema stručnih djelatnika koji realiziraju svaki od programa.

Članak 25.

Primarnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se obujam i oblici odgojno-obrazovnog rada sa djecom normalnog psihofizičkog razvoja, od jedne do tri godine starosti i od tri godine starosti do polaska u školu (u daljem tekstu: primarni program).

Primarni program obvezno se realizira u javnim predškolskim ustanovama, predškolskim ustanovama u kojim djeca borave više od tri sata i ustanovama socijalne skrbi u kojima borave djeca bez roditelja ili roditeljskog staranja.

Članak 26.

Kraći programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže kontinuirane ili povremene aktivnosti koje se mogu organizirati jednom ili više puta u tjednu, u trajanju od tri sata, sukladno potrebama i interesima obitelji i djeteta (u daljem tekstu: kraći program).

Članak 27.

Specijalizirani programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže odgojno-obrazovni rad iz glazbene i likovne umjetnosti, športa, lutkarstva, stranih jezika, rekreacije i drugih oblasti koje su u funkciji zadovoljavanja posebnih interesa i sklonosti djece (u daljem tekstu: specijalizirani program).

Članak 28.

Specijalnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se ciljevi, zadaci, sadržaji i oblici odgojno-obrazovnog rada za djecu koja imaju lakše smetnje u psihofizičkom razvoju i traumatiziranu djecu od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu, a najduže do napunjenih deset godina starosti djeteta (u daljem tekstu: specijalni program).

Članak 29.

Kompenzacionim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se ciljevi, zadaci, obujam, sadržaj i oblici odgojno-obrazovnog rada za djecu koja u svojoj porodici nemaju uvjete za normalan razvoj, kao što su djeca mentalno, fizički ili na drugi način hendikepiranih roditelja, djeca društveno neprilagođenih roditelja, djeca posebno ugroženih socijalnih kategorija, djeca roditelja posebno niskog obrazovnog nivoa i druga djeca koja zbog uvjeta u kojima žive ne mogu uspješno pratiti druge programe predškolskog odgoja i obrazovanja starosti od jedne godine do polaska u osnovnu školu (u daljem tekstu: kompenzacioni program).

Članak 30.

Primarni, specijalni i kompenzacioni program utvrđuje Ministarstvo, kraći i specijalizirani program utvrđuje predškolska ustanova u suradnji sa osnivačem i odobrenjem Ministarstva.

Članak 31.

S ciljem zadovoljenja posebnih interesovanja, a sukladno načelu dobrovoljnosti slobodnog razvoja ličnosti, roditelj ili skrbnik djeteta može se opredijeliti za vjersku pouku u predškolskoj ustanovi.

Program vjerske pouke donosi Ministarstvo na prijedlog vjerskih zajednica, a program odgojno-obrazovnog rada realizira odgajatelj čiji je profil utvrđen programima odgojno-obrazovnog rada.

Članak 32.

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja ostvaruju se po odgojnim grupama, koje se formiraju sukladno Pedagoškim standardima.

U iznimnim slučajevima, a uz suglasnost upravnog odbora, broj djece u grupama može biti starosno mješovit i veći ili manji od propisanog.

Članak 33.

Realizacija primarnih, specijalnih i kompenzacionih programa vrši se po školskim godinama koje

traju od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne godine.

Programi iz prethodnog stava realiziraju se po polugodištima.

Prvo polugodište traje od 1. rujna do 31. prosinca, a drugo od 1. veljače do 31. svibnja.

Slobodne aktivnosti, koje se okvirno određuju svakim od programa iz prvog stavka ovog članka, realiziraju se tijekom sljedećeg (zimski period) i ljetnog (ljetni period).

Članak 34.

Prijem djece u predškolsku ustanovu vrši ravnatelj. Prijem se vrši na temelju lječničkog uvjerenja da dijete može pratiti program za koji se uvjerenje izdaje i da ne boluje od zarazne bolesti.

Prvenstvo za upis u javnu predškolsku ustanovu imaju djeca bez jednog ili oba roditelja, a posebno djeca poginulih boraca i žrtava rata, djeca ratnih vojnih invalida sa invalidnošću preko 50%, djeca koja, sukladno posebnim zakonom, ostvaruju pravo na pomoć i smještaj, kao i drugim slučajevima koje odredi osnivač.

Članak 35.

Predškolska ustanova je dužna da djeci osigura uvjete ishrane sukladno zahtjevima njihovih roditelja ili skrbnika, radi omogućavanja potpunog ispoljavanja i ostvarivanja njihovih vjerskih prava.

Članak 36.

O realiziranju programa odgojno-obrazovnog rada, upisu djece i drugim aktivnostima predškolske ustanove vodi se posebna dokumentacija.

Blži odredbe o vrsti obrazaca, načinu vođenja i čuvanja donosi ministar.

V. ODGAJATELJI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI**Članak 37.**

Realiziranje programa odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi vrše odgajatelji i drugi stručni djelatnici stručne sprema IV, V, VI i VII stupnja čiji se profil precizno definira svakim programom odgojno-obrazovnog rada.

Odgovarajuća stručna sprema se utvrđuje na temelju stručnog zvanja upisanog u diplomu.

Članak 38.

Za obavljanje pedagoških, pedagoško-psiholoških i drugih poslova vezanih za realiziranje programa odgojno-obrazovnog rada, predškolska ustanova, sukladno Pedagoškim standardima, ima pedagoga koji ima status stručnog suradnika.

Članak 39.

Za realiziranje programskih sadržaja za djecu od jedne do tri godine starosti, program njege realizira njegovateljica sa završenom medicinskom školom pedijatrijskog ili drugog srodnog usmjerenja, a pro-

gram odgojno-obrazovnog rada realizira odgajatelj čiji je profil utvrđen programima odgojno-obrazovnog rada.

Članak 40.

Odgajatelje i druge stručne suradnike, na temelju javnog natječaja, bira upravni odbor, na prijedlog ravnatelja.

Za izbor odgajatelja vjerske pouke potrebna je prethodna suglasnost vjerske zajednice.

Iznimno, ukoliko se ne može na navedeni način obezbijediti odgajatelj ili stručni djelatnik koji ispunjava propisane uvjete za rad u predškolskoj ustanovi, može se izabrati i druga osoba niže ili druge srodne stručne sprema ili student viših godina odgovarajućeg studija, ali najviše do godinu dana.

Izbor ostalih djelatnika u predškolskoj ustanovi vrši ravnatelj ustanove.

Blíže odredbe o mjestu, načinu i vremenu raspisivanja natječaja, te o načinu izbora odgajatelja, drugih stručnih i ostalih djelatnika regulira se pravilima predškolske ustanove.

Članak 41.

Ako ravnatelj, pedagog, Pedagoški zavod koji vrši stručni nadzor, prosvjetni inspektor ili drugi organ koji vrši kontrolu nad zakonitostí rada utvrdí da stručni djelatnik ne izvršava svoje zadatke sukladno ovom zakonu i drugim propisima ili duže vrijeme ne postiže zadovoljavajuće rezultate u svom radu, upravni odbor će pokrenuti postupak za provjeru radnih sposobnosti takvog djelatnika.

U slučaju iz prethodnog stava upravni odbor će imenovati stručnu komisiju sastavljenu od osoba pedagoške, nastavne ili druge stručnosti, s tim što u sastavu komisije mora biti najmanje jedna osoba struke djelatnika čiju stručnost treba preispitati.

Ukoliko komisija kod osobe za koju se preispituje stručnost ustanovi nesposobnost za rad, upravni odbor može donijeti odluku o prestanku radnog odnosa za takvu osobu.

Članak 42.

Osoba koja neposredno radi sa djecom mora najmanje jednom godišnje biti liječnički pregledana.

Osoba koja boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, ne može obavljati neposredan rad sa djecom.

Osoba koja se alkoholiizira ili drogirane ne može raditi u predškolskoj ustanovi.

Troškove liječničkog pregleda snosi osnivač.

Članak 43.

Raspored radnog vremena odgajatelja i drugih stručnih djelatnika u okviru 42-satog radnog tjedna, sukladno Pedagoškim standardima, regulira se godišnjim planom rada koji, za svaku školsku godinu, upravni odbor predškolske ustanove donosi do 30. rujna.

Blíže odredbe o sadržaju godišnjeg plana rada reguliraju se pravilima predškolske ustanove.

Članak 44.

Odgajatelji i pedagog koriste, u pravilu, godišnji odmor u periodu u kome se ne realiziraju sadržaji odgojno-obrazovnog rada i traje najmanje 30 radnih dana.

Djelatnici iz prethodnog stava, koji, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga koje procjenjuje ravnatelj, ne iskoriste godišnji odmor u navedenom vremenu, mogu isti iskoristiti do 30. lipnja naredne godine, u trajanju od 30 radnih dana.

Ostali djelatnici koriste godišnji odmor shodno odredbama zakona i pravilima predškolske ustanove.

Članak 45.

Odgajatelj i pedagog, koji prvi put zasnivaju radni odnos u predškolskoj ustanovi, obvezni su da, nakon jedne godine, a prije kraja druge godine neposrednog odgojno-obrazovnog rada, polože stručni ispit.

Stručni ispit polaže se pred komisijom koju, na prijedlog Pedagoškog zavoda, imenuje ministar.

Način polaganja stručnog ispita, sadržaji, predmeti koji se polažu, rad mentora, obrasci za polaganje, oblik i vrsta uvjerenja o položenom stručnom ispitu blíže se reguliraju propisom koji donosi Ministarstvo.

VI. STRUČNI ORGANI

Članak 46.

Stručni organi u predškolskoj ustanovi su:

- stručno vijeće i
- stručni aktiv.

Članak 47.

Stručno vijeće čine svi stručni djelatnici u predškolskoj ustanovi.

Stručno vijeće obavlja sljedeće:

- stara se o organiziranju i realiziranju programa odgojno-obrazovnog rada;
- utvrđuje program stručnog usavršavanja odgajatelja i stara se o njegovom realiziranju;
- učestvuje u izradi i donošenju godišnjeg programa rada;
- razmatra izvješća o radu predškolske ustanove; - prati rad stručnih aktiv;
- obnaša i druge poslove iz svoje oblasti.

Stručnim vijećem rukovodi ravnatelj predškolske ustanove.

Članak 48.

Stručni aktiv formiraju se od stručnih djelatnika po uzrasnim grupama u kojim se realizira isti program njege i odgojno-obrazovnog rada.

Stručni aktiv obavlja sljedeće:

- staraju se o usklađivanju rada istih uzrasnih grupa;
- preduzimaju potrebne mjere za uspješno realiziranje programa odgojno-obrazovnog rada u svom aktivu;
- prate cjelokupni razvoj aktivnosti djece i u tom smislu predlažu odgovarajuće mjere s ciljem uspješnog rada;

- planiraju, prate i realiziraju programe stručnog usavršavanja stručnih djelatnika;
- obnašaju i druge poslove iz područja svog rada. Stručnim aktivom rukovodi pedagog ili ravnatelj.

VII. STRUČNI NADZOR

Članak 49.

Stručni nadzor u smislu ovog zakona je nadzor nad ostvarivanjem primarnog, specijalnog i kompenzacionog programa, nad primjenom Pedagoških standarda i Normativa, radom odgajatelja i drugih stručnih djelatnika radi daljeg unapređivanja predškolskog odgoja i obrazovanja.

Stručni nadzor posebno obuhvata:

- praćenje realiziranja osnova programa predškolskog odgoja i obrazovanja;
- praćenje rada odgajatelja i drugog stručnog kadra;
- pružanje stručne pomoći u planiranju i organizaciji odgojno-obrazovnog rada u psihofizičkom razvoju djece.

Članak 50.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvješće upravnom odboru ustanove u kojoj se realiziraju programi predškolskog odgoja i obrazovanja i osnivaču.

VIII. POTREBE I INTERESI ZENIČKO-DOBOJSKE ŽUPANIJE U PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Članak 51.

Zajamčena prava, potrebe i interesi Zeničko-dobojske županije u predškolskom odgoju i obrazovanju u smislu ovog zakona su:

- ostvarivanje primarnog i specijalnog programa i socijalne skrbi određenih kategorija korisnika usluga u predškolskoj ustanovi;
- ostvarivanja primarnog programa, smještaj, ishrana i njega u ustanovama socijalne skrbi za djecu bez roditeljskog staranja;
- ostvarivanje specijalnog programa, smještaj, ishrana i njega u specijalnim zavodima i ustanovama socijalne skrbi u kojima su smještena lako i umjereno mentalno retardirana djeca i djeca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju.

Članak 52.

Sredstva za realizaciju primarnog i specijalnog programa u javnoj predškolskoj ustanovi, te sredstva za realizaciju primarnog i specijalnog programa, smještaj, ishranu i njegu u ustanovama socijalne skrbi za djecu bez roditeljskog staranja i u specijalnim zavodima i ustanovama socijalne skrbi u kojima su smještena djeca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju obezbjeđuje osnivač, shodno posebno donesenim propisima o ustupanju javnih prihoda Zeničko-dobojske županije općinama.

Sredstva za troškove ishrane djece smještene u predškolskoj ustanovi obezbjeđuju korisnici usluga.

Nadležno županijsko ministarstvo za poslove socijalne skrbi može, s ciljem socijalne skrbi određenih kategorija korisnika usluga, osloboditi iste, u cijelosti ili djelimično, od plaćanja troškova ishrane, s tim što je dužno predškolskoj ustanovi kompenzirati iznos tih troškova.

Članak 53.

Sredstva za rad javne predškolske ustanove obezbjeđuju se na temelju godišnjeg plana rada i izvješća o njegovu realiziranju, a na temelju kriterija i parametara koje će posebnim propisom utvrditi Ministarstvo.

Sredstva za realiziranje kraćih i specijaliziranih programa obezbjeđuju korisnici usluga.

Sredstva za realiziranje kompenzacionih programa obezbjeđuju subjekti koji iskazuju interes, potrebu ili zahtjev za uvođenjem takvih programa u predškolskoj ustanovi.

Članak 54.

Predškolska ustanova može sticati sredstva i iz:

- pružanja intelektualnih, kulturnih, prostornih i drugih usluga;
- prodaje samostalno proizvedenih materijalnih dobara;
- donacija, zavještaja, legata i drugih oblika pomoći;
- drugih izvora, pri čemu se ni jedan od navedenih oblika sticanja dodatnih sredstava ne smije negativno odraziti na realiziranje temeljne djelatnosti predškolske ustanove.

IX. KAZNENE ODREDBE

Članak 55.

Novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 DM kaznit će se za prekršaj predškolska ustanova ako:

1. otpočne sa radom prije upisa u Registar (članak 10.),
2. ne ostvaruje primarni, specijalni i kompenzacioni program koji je donijelo Ministarstvo (članak 30.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorna osoba u predškolskoj ustanovi novčanom kaznom od 100 do 200 DM.

Članak 56.

Novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 DM kaznit će se specijalni zavod i ustanova socijalne skrbi u kojoj su smještena djeca sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju, lako mentalno retardirana djeca ili djeca bez roditeljskog staranja, ako ne ostvaruje primarni, specijalni i kompenzacioni program koji je donijelo Ministarstvo (članak 30.).

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 100 do 200 DM.

Članak 57.

Novčanom kaznom od 800 do 1.200 DM kaznit će se predškolska ustanova i druga fizička i pravna osoba

koja realizira kraće i specijalizirane programe (članak 30.) bez suglasnosti Pedagoškog zavoda.

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 80 do 120 DM.

Članak 58.

Novčanom kaznom od 1.000 do 1.500 DM kaznit će se predškolska ustanova ako: 1. na propisani način ne vodi dokumentaciju o radu predškolske ustanove (članak 36.), 2. do 30. rujna ne sačini godišnji plan rada (članak 43.).

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 100 do 150 DM.

Članak 59.

Novčane kazne iz članaka 55, 56, 57. i 58. ovog zakona naplaćuju se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine, po srednjem tečaju DM na dan naplate.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Článek 60.

Općinsko vijeće odlučit će o zadržavanju, odnosno preuzimanju prava osnivača, samostalno ili sa drugom pravnom ili fizičkom osobom, nad zatečenom predškolskom ustanovom sa svog područja u roku od 90 dana od dana objavljivanja ovog zakona.

Ako općinsko vijeće ne zadrži pravo osnivača nad predškolskom ustanovom iz prethodnog stavka, ponudit će u roku od 60 dana od donošenja takve odluke drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi preuzimanje prava osnivača nad takvom predškolskom ustanovom.

U slučaju da subjekti iz stavka 1. i 2. ovog članka ne preuzmu pravo osnivača, općinsko vijeće će u roku od narednih 30 dana donijeti odluku o prestanku rada lakve predškolske ustanove.

Aktom o prenošenju prava osnivača nad javnom predškolskom ustanovom i aktom o prestanku rada te ustanove uređuje se način skrbi prava korisnika usluga, zaposlenih djelatnika, imovine i druga pitanja od značaja za promjenu osnivača, odnosno prestanak rada predškolske ustanove.

Članak 61.

Ministarstvo će donijeti Pedagoške standarde i Normative (članak 5.), primarne, specijalne i kompenzacione programe (članak 30.), propise o načinu vođenja dokumentacije u predškolskoj ustanovi (članak 36.) i propise o načinu polaganja stručnih ispita (članak 45.) u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona, a kriterije o načinu financiranja javne predškolske ustanove u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 62.

Osobe sa završenom školom za odgajatelje, te učiteljskom školom i pedagoškom akademijom, koje su na dan stupanja ovog zakona zatečene u predškolskoj ustanovi, mogu nastaviti sa radom kao odgajatelji sa djecom od jedne godine starosti do polaska u školu.

Osobama koje rade kao odgajatelji, koje nemaju položen stručni ispit, a imaju više od deset godina radnog staža, priznaje se stručni ispit i izdaje posebno uvjerenje, dok ostali odgajatelji treba da polože stručni ispit u roku od dvije godine od donošenja propisa o polaganju stručnog ispita (članak 45.).

Članak 69.

Na sva organizacijska i druga pitanja koja nisu regulirana ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona o ustanovama i drugih zakona čije se odredbe odnose na predškolske ustanove.

Článek 64.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojske županije".

Broj: 01-139 / 97 PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
12. ožujka 1997. god. Šefik Džaferović, s.r.

ZENICA

30 Na osnovu člana 37. tačka 1. Ustava Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/96), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O OSNOVNOJ ŠKOLI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Osnovna škola je ustanova u kojoj se obavlja osnovno obrazovanje i odgoj učenika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i učenika sa poremećajima u psihičkom i tjelesnom razvoju, osnovno muzičko obrazovanje, dodatno obrazovanje nadarenih učenika, obrazovanje umjereno mentalno retardiranih učenika i osnovno obrazovanje odraslih.

Osnovna škola može biti: redovna, specijalna i paralelna (muzička i baletska).

Osnovna škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 2.

Pohadanje redovne osnovne škole je obavezno u trajanju od osam godina za djecu normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i specijalne osnovne škole za djecu sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju od sedme do petnaeste godine života (u daljem tekstu: školski obveznici).

Školskim obveznikom, u smislu prethodnog stava, smatra se dijete koje je do 1. aprila tekuće godine navršilo šest i po godina života.

Član 3.

U osnovnoj školi nastava se izvodi na bosanskom ili hrvatskom književnom jeziku, ijekavskog izgovora.

Osnovna škola osigurava da u prva tri razreda učenici savladaju i latinicu i cirilicu.

Član 4.

Kada u osnovnoj školi ima najmanje 20 učenika jednog razreda pripadnika naroda i narodnosti kojima bosanski ili hrvatski jezik nije maternji jezik, za njih se u školi organizuje i nastava na maternjem jeziku.

U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku narodnosti uz obavezno savladavanje nastave jezika iz člana 3. ovog zakona.

Član 5.

Državljanli Bosne i Hercegovine imaju pravo da stiču osnovno obrazovanje i odgoj u školama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) po odredbama ovog zakona.

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču osnovno obrazovanje i odgoj u školama Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Strani državljani i lica bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja, ako međunarodnim ugovorima, dogovorima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.

Član 6.

Osnovno obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značaja.

II. OSNIVANJE I RAD OSNOVNE ŠKOLE**Član 7.**

Osnovnu školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine.

Redovnu osnovnu školu, specijalnu osnovnu školu, paralelnu (muzičku i baletsku) školu i specijalni zavod u kome se organizuje odgojno-obrazovni rad za određenu kategoriju djece ometane u psihičkom ili tjelesnom razvoju (u daljem tekstu: osnovna škola) kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona.

Osnovna škola se osniva u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona, na prijedlog općine.

Aktom o osnivanju osnovne škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada u skladu sa nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i druga pitanja od značaja za rad osnovne škole.

Prava i obaveze osnivača i osnovne škole utvrđuju se ugovorom, u skladu sa aktom o osnivanju.

Član 8.

Osnivač osnovne škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad u skladu sa Pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) na području Kantona i Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovni odgoj i obrazovanje na području Kantona (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stava 1. ovog člana, donosi Ministarstvo.

Član 9.

Osnovna škola se može osnovati, ako:

- postoji dovoljan broj učenika za formiranje 16 odjeljenja za redovnu osnovnu školu, 8 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu muzičku, odnosno baletsku školu;

- je osiguran odgovarajući nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima za osnovni odgoj i obrazovanje;

- su obezbjeđene odgovarajuće školske prostorije, oprema i nastavna sredstva, u skladu sa Normativima;

- su obezbjeđeni uvjeti za rad u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnovna škola u privatnoj svojini može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima.

Član 10.

Osnivač je dužan, prilikom osnivanja osnovne škole, da formira komisiju koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Član 11.

Osnovna škola se upisuje u registar osnovnih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava uvjete iz člana 9. ovog zakona.

Član 12.

Provjeru uvjeta za upis u Registar osnovne škole vrši Ministarstvo, na zahtjev - prijavu osnivača.

Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Član 13.

Osnovna škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju.

Član 14.

Osnovna škola se briše iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Blizi propis o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: ministar).

Član 15.

Osnovna škola može vršiti statusne promjene, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Statusne promjene škola može vršiti na kraju školske godine.

Član 16.

Na prijedlog općinskog vijeća Vlada Kantona utvrđuje školsko područje sa kojeg je redovna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike.

Redovna osnovna škola može na svom školskom području organizovati područne škole sa jednim ili više odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnivač osnovne škole utvrđuje najmanje po jednu redovnu osnovnu školu na području svake općine Kantona za osnovno obrazovanje odraslih.

Odredbe ovog člana ne odnose se na škole u privatnoj svojini.

Član 17.

Rad osnovne škole je javan.

Osnovna škola ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatu.

Član 18.

Osnovne škole mogu saradivati i međusobno udruživati neke zajedničke poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Član 19.

Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana, ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

Aktom o prestanku rada osnovne škole odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti prije završetka školske godine.

U slučaju prestanka rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogućiti nastavak i završavanje započetog obrazovanja i odgoja.

Donošenjem rješenja o prestanku rada škole, pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.

Član 20.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

Član 21.

Na osnivanje, rad i prestanak rada osnovne škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Član 22.

Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu nastavnog plana i programa za osnovne škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program).

Nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave i

osigurava se nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

Član 23.

U redovnoj osnovnoj školi realizuje se nastavni plan i program za učenike normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i posebno dodatni program za nadarene učenike, kao i nastavni plan i program za odrasle.

U specijalnoj osnovnoj školi realizuje se nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju.

U osnovnoj muzičkoj, odnosno osnovnoj baletskoj školi realizuje se nastavni plan i program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike tih škola.

Član 24.

Osnovno muzičko obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.

Paralelno osnovno obrazovanje može početi nakon završenog prvog razreda osnovne škole.

Član 25.

U redovnoj osnovnoj školi može se ostvariti i nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju, nastavni plan i program za osnovno muzičko, odnosno osnovno baletsko obrazovanje, nastavni plan i program za nadarene učenike svih vrsta obrazovanja, program predškolskog odgoja i obrazovanja, te nastavni planovi i programi raznih vrsta tečajeva.

Realizacija nastavnih planova i programa iz prethodnog člana vrši se u specijalnim odjeljenjima.

Broj učenika u specijalnim odjeljenjima utvrđuje se Pedagoškim standardima ili ako na području općine ima najmanje osam takvih učenika.

Osnivač škole na prijedlog Ministarstva može odrediti školu u kojoj se obrazuju specijalna odjeljenja.

Član 26.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo.

Prijedlog nastavnih planova i programa osnovnog obrazovanja i odgoja utvrđuje Pedagoški zavod, uz prethodno provedenu javnu raspravu.

U zadovoljavanju svojih posebnih interesa osnivač može povećati obim redovne nastave za 30% na račun planiranih sati ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti. Ovaj vid nastave izvodi se po nastavnim planovima i programima koje, na prijedlog osnivača, donosi Ministarstvo.

Član 27.

Broj učenika u odjeljenju utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Osnovna škola može organizovati rad kombinovanih odjeljenja od I do IV razreda za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda, a najviše za četiri odjeljenja.

Za učenike od V do VIII razreda škola može organizovati tečajnu nastavu.

Tečajna nastava se organizuje za više razreda u jednom odjeljenju, ako u osnovnoj školi nema dovoljan broj učenika za organizovanje odjeljenja jednog razreda.

Osnovna škola može organizovati produženi ili cjelodnevni boravak učenika, u skladu s Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Ministarstvo.

Član 28.

Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. avgusta naredne godine.

Nastava u redovnoj i specijalnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 38 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 36 nastavnih sedmica.

Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stava ovog člana, traje 36 radnih sedmica, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realizuju u okviru 34 nastavne sedmice.

Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim planom rada.

Član 29.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru.

Osnovna škola organizuje nastavni proces, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.

Nastavni čas u osnovnoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj školi 40 minuta.

Broj časova u toku radne sedmice utvrdjuje se nastavni planom i programom, s tim da u toku dana učenici od I do III razreda ne mogu imati više od 5, a od IV do VIII razreda više od 6 časova redovne nastave.

Član 30.

Zimski odmor za učenike redovne i specijalne osnovne škole traje tri sedmice, a ljetnji odmor od završetka drugog polugodišta do početka nove školske godine. Zimski odmor koristi se nakon završetka prvog polugodišta.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu radnu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavni planom i programom i realizovani programski sadržaji.

Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Osnovna škola je obavezna rasporedom sati omogućiti obavljanje neodgodivih vjerskih obaveza.

Član 31.

Odgojno-obrazovni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev u slučaju

elementarnih nepogoda, epidemije i drugih posebno opravdanih razloga, po odluci Ministarstva.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području jedne općine je, u pravilu, istovremen.

Član 32.

Osnovna škola je dužna da u toku školske godine ostvari nastavni plan i program, odnosno godišnji fond nastavnih časova.

Ako se utvrdi da osnovna škola, u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova.

Član 33.

Odgojno-obrazovni rad provodi se, pored nastavnog plana i programa, i na osnovu godišnjeg programa rada osnovne škole (u daljem tekstu: godišnji program).

Godišnji program rada donosi se na osnovu jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće, a donosi upravni odbor škole, najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu.

Godišnji program rada i izvještaj o radu škola dostavlja osnivaču i Ministarstvu.

Izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti osnivaču i Ministarstvu na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Član 34.

Osnovna škola je dužna, uz godišnji programa rada škole, dostaviti Ministarstvu i osnivaču evidenciju o podjeli predmeta i odjeljenja na nastavnike, te ostalog zaposlenog osoblja u školi.

Član 35.

U osnovnoj školi organizuju se slobodne aktivnosti učenika radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, sticanja pozitivnih navika i vještina.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom i pravilima škole, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, društva, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika, a na dobrovoljnost učenika.

Učenička zadruga se može organizovati sa najmanje 30 učenika osnovne škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena radom učenika ili školskih radionica, ne ulaze u ukupan prihod škole i na njih se ne plaća porez, utvrđen kantonalnim i drugim propisima.

Član 36.

Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanje, društveno korisni rad, škole u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni godišnjim programom, organizuju se i izvode u okviru radnih dana, u skladu sa načelima koja utvrđuje Ministarstvo.

Član 37.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu.

Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika časovima, načina ocjenjivanja, formiranje odjeljenja i realizaciji nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalnih osnovnih škola i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 38.

U gradu Zenici, gdje se obrazuju nastavnici na Pedagoškoj akademiji i Pedagoškoj gimnaziji, Ministarstvo, na prijedlog Pedagoške akademije i Pedagoške gimnazije, određuje osnovne škole za izvođenje pedagoško - metodičke prakse studenata i učenika.

Za obavljanje pedagoško-metodičke prakse mogu se odrediti i druge škole na području Kantona, ako se za to ukaže potreba.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse iz stava 1. i 2. ovog člana utvrđuju se posebnim propisom koji donosi ministar.

Član 39.

U nastavnom procesu osnovne škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo.

Školski udžbenik je osnovno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz nastavnog plana i programa za osnovne škole i koji je urađen na osnovu koncepcije udžbenika.

Pod školskim udžbenikom kao nastavnim sredstvom podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga stručna literatura, koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, izrađena u skladu sa koncepcijom udžbenika.

Za primjenu nastavnog plana i programa moraju se obezbijediti odgovarajući udžbenici.

Član 40.

Osnovna škola ima pravila koja usvaja upravni odbor.

Pravila škole sadrže:

- način ostvarivanja javnosti rada škole,
- saradnju i način ostvarivanja saradnje škole sa roditeljima učenika i izbor predstavnika roditelja učenika u upravni odbor škole,
- način donošenja pravila o kućnom redu,
- slobodne aktivnosti učenika,
- sadržaje i oblike društvene, kulturne i sportske aktivnosti škole,
- način napredovanja učenika,
- način organizovanja tečajeva i drugih oblika aktivnosti osnovne škole,
- organizaciju i rad produženog ili cjelodnevnog boravka učenika u školi,

IV. UČENICI**Član 41.**

Upis u redovnu osnovnu školu obavlja se u mjesecu aprilu, na osnovu spiska školskih obveznika, koji školi dostavlja nadležni organ općine i izvoda iz matične knjige rođenih.

Upis u specijalnu osnovnu školu vrši se od mjeseca maja, a završava se do kraja septembra, na osnovu nalaza i mišljenja komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju i rješenja o kategorizaciji djeteta, koje donosi služba socijalne zaštite u općini.

Upis odraslih u redovnu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.

Član 42.

Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu obavlja komisija, sastavljena od pedagoga, psihologa, ljekara i nastavnika škole.

Komisiju iz prethodnog stava imenuje osnivač za svaku školu.

Od obaveze upisa u redovnu osnovnu školu može se privremeno osloboditi školski obveznik normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja, na prijedlog nastavnika razredne nastave, a na osnovu mišljenja komisije iz stava 2. ovog člana.

Član 43.

U specijalnu osnovnu školu može se izuzetno upisati i školski obveznik sa navršених deset godina života, na osnovu mišljenja komisije, iz člana 42. stav 2. ovog zakona.

Član 44.

Redovna osnovna škola dužna je da obavi upis školskih obveznika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja sa određenog školskog područja i da osnivaču i Ministarstvu podnese izvještaj do 30. juna tekuće godine.

Redovna osnovna škola određena za obrazovanje odraslih podnosi osnivaču izvještaj o upisu odraslih, najkasnije deset dana nakon početka nastave.

Član 45.

Za upis školskih obveznika, redovno pohađanje nastave i uredno izvršavanje obaveza učenika prema školi odgovorni su roditelji, odnosno staratelji učenika.

Član 46.

Kada u toku školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu škola će uputiti učenika u toj školskoj godini komisiji za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju.

Na osnovu nalaza i mišljenja komisije iz prethodnog stava ovog člana, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu, o čemu se obavještava Ministarstvo.

Član 47.

Osnovna škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje dačku knjižicu koja važi do kraja odgoja i obrazovanja.

Dačka knjižica je javna isprava kojom se u toku osnovnog odgoja i obrazovanja dokazuje status učenika osnovne škole.

Obrazac dačke knjižice propisuje ministar u skladu sa ovim zakonom.

Član 48.

Kada učenik promijeni prebivalište, osnovna škola u novom mjestu prebivališta dužna je upisati učenika.

Učenik koji se obrazovao u drugom kantonu, odnosno entitetu upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenik u Kantonu.

Kod upisa učenika iz stava 2. ovog člana osnovna škola utvrđuje obavezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenik nije izučavao ili ih je izučavao u znatno manjem obimu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Učenik koji se obrazovao u inozemstvu uvjetno se upisuje dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija odnosno ekvivalencija dokumenata o njegovom obrazovanju.

Član 49.

Kada učenik duže vremena ne pohađa nastavu zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, može polaganjem ispita ili drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i steći osnovno obrazovanje u redovnom roku.

Polaganjem ispita osnovno obrazovanje mogu steći i odrasli.

U slučaju nepravilno provedenih ispita, nastavničko vijeće može ispit poništiti.

Organizacija, način polaganja i poništavanja ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 50.

Ocjenjivanje u osnovnoj školi je javno, kontinuirano i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 51.

Opći uspjeh učenika i rezultati napredovanja učenika iz nastavnih predmeta svode se sredinom i na kraju svakog polugodišta.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena iz predmeta.

Zaključnu ocjenu u razrednoj nastavi utvrđuje učitelj - nastavnik razredne nastave.

Za učenike prvog razreda ne utvrđuje se opći uspjeh sredinom prvog polugodišta.

Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje odjeljsko vijeće, a na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 5. ovog člana, u pravilu, treba potvrditi.

Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u muzičkoj školi utvrđuje komisija koju formira nastavničko vijeće.

Nastavničko vijeće osnovne škole nakon svake klasifikacije analizira rad i rezultate rada odjeljenja, odjeljskih vijeća, nastavnika i škole u cjelini.

Član 52.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je sa uspjehom završio razred:

- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;

- vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;

- dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;

- dovoljan (2) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Učeniku koji ima jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan. Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom svih nastavnih predmeta izračunato najmanje na dvije decimale.

Na osnovu općeg uspjeha utvrđuje se redoslijed uspjeha učenika u odjeljenju, razredu i školi.

Učenik koji ima najbolji opći uspjeh proglašava se učenikom generacije (odjeljenja, razreda, škole, općine ili Kantona).

Član 53.

Učenik od I do IV razreda koji na kraju godine ima jednu nedovoljnu ocjenu nastavlja obrazovanje u narednom razredu.

Ukoliko učenik završi razred u koji je prešao s jednom nedovoljnom ocjenom smatra se da je završio i prethodni razred.

Ukoliko učenik ne završi razred u koji je prešao s jednom nedovoljnom ocjenom upućuje se da ga ponovi.

Učenik od V do VIII razreda koji na kraju drugog polugodišta ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri ili više nedovoljnih ocjena i učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji je upućen da ponovi razred može zadržati status učenika do navršene 17. godine života, a u slučaju neprimjerenog odnosa prema učenju, nastavnicima i drugim učenicima, te školskoj imovini, može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status učenika osnovne škole kada navrší 15 godina života.

Organizacija i način polaganja popravnih ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 54.

Roditelj, odnosno staratelj učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh na kraju drugog polugodišta, odnosno na kraju školske godine.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću škole u roku od tri dana od dana saopćavanja uspjeha učenika.

Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stava.

Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u radu komisije.

Član 55.

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može u toku jedne školske godine završiti dva razreda, pod uvjetom i na način utvrđen pravilima škole.

Član 56.

U osnovnoj školi se ocjenjuje i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi odjeljensko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 57.

O završenom osnovnom obrazovanju po odgovarajućem nastavnom planu i programu osnovne škole učeniku se izdaje svjedodžba.

Uz svjedodžbu škola može dati uvjerenje o završenom V, VI i VII razredu osnovne škole, te list profesionalne orijentacije.

Član 58.

Učeniku koji u toku osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, izdaje se, pored svjedodžbe o završenom osnovnom obrazovanju, u znak priznanja i posebna diploma o postignutim rezultatima.

Obrazac posebne diplome iz prethodnog stava donosi ministar.

Član 59.

Radi podsticanja na što kvalitetniji uspjeh, učeniku koji postiže naročite rezultate u odgojno-obrazovnom procesu i drugim aktivnostima u osnovnoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima osnovne škole.

Član 60.

Učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, slobodnim aktivnostima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.

Odgojno-disciplinske mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor odjeljenskog vijeća,
- ukor direktora,
- ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole,

- premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužni izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedničnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete utvrđuje se posebnim propisom koje donosi ministar i pravilima škole.

Član 61.

Učenicima osnovne škole obrazuju zajednicu učenika odjeljenja i zajednicu učenika škole.

Zajednicu učenika škole sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja.

Bliže odredbe o obrazovanju i radu zajednice učenika iz prethodnog stava, kao i o drugim pravima i obavezama učenika u odgojno-obrazovnom radu, određuju se pravilima osnovne škole.

Član 62.

Osnovna škola je obavezna da, na početku školske godine, upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

Član 63.

Osnovna škola vodi evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Sadržaj svjedodžbe, uvjerenja, dačke knjižice, lista profesionalne orijentacije i način vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 64.

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajuća visoka, viša i srednja stručna sprema nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog saradnika.

Za obavljanje pedagoških i pedagoško-psiholoških poslova osnovna škola ima stručne saradnike-pedagoga i bibliotekara, a može imati psihologa, socijalnog radnika, ljekara, te saradnika-medicinskog tehničara i sl.

Broj stručnih saradnika i saradnika, te obavljanje njihovih poslova u osnovnoj školi, utvrđuje se u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 65.

Za učestvovanje u odgojno-obrazovnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, osnovna škola može imati i saradnika:

zdravstvenog tehničara, bibliotekara, saradnika u nastavi i drugo lice koje ima srednju stručnu spremu.

Član 66.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa koji raspisuje upravni odbor osnovne škole.

Član 67.

Svi radnici osnovne škole moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret osnivača.

Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je alkoholičar, ne može raditi u osnovnoj školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik ili drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, biće oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Član 68.

Pravilima osnovne škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 42-satne radne sedmice i korištenje godišnjeg odmora, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Nastavnik u okviru 42-satne radne sedmice može imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruju u osnovnoj školi.

Izuzetno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, imati do 35 časova sedmično neposrednog odgojno-obrazovnog rada sa učenicima.

Norme časova u nastavi utvrđuju se Pedagoškim standardima.

Član 69.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, u toku ljetnog odmora učenika, koji traje najmanje trideset radnih dana.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji zbog bolovanja ili iz drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. juna naredne godine.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika utvrđuje se pravilima škole.

Član 70.

Nastavnici imaju pravo i obavezu da organizuju i obavljaju neposredan odgojno-obrazovni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene ovim zakonom i pravilima škole.

Član 71.

Za uspješno izvršavanje poslova i zadataka i ostvarivanje odgojno-obrazovnog rada nastavnici, stručni saradnici i saradnici ocjenjuju se jednom u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi omogućavaju sticanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u osnovnoj školi, ocjene rada, sticanja zvanja na osnovu ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Član 72.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasnuje radni odnos u školi obavezan je da, nakon isteka najmanje jedne, a najviše dvije godine neposrednog odgojno-obrazovnog rada, odnosno rada u osnovnoj školi, položi stručni ispit.

Program stručnog ispita, imenovanje i sastav komisije, način polaganja i izdavanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije o stručnom usavršavanju bliže se reguliše propisom koji donosi ministar.

Član 73.

Nastavnik koji bude dva puta ocijenjen ocjenom nezadovoljavajućom gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Član 74.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod koji vrši stručni nadzor ili prosvjetna inspekcija utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom, ovim zakonom, te drugim propisima i pravilima škole.

Član 75.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredno odgojno-obrazovni rad osnovna škola može takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke, koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Kada nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, odnosno radne zadatke, ostaje u osnovnoj školi sve dok ne zasnuje radni odnos u drugoj ustanovi, ili dok mu ne prestane radni odnos po drugoj osnovi, ali najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne zasnuje radni odnos u drugoj ustanovi, prestaje mu radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi nastavniku pripadaju sva prava iz radnog odnosa.

Pravilima osnovne škole bliže se uređuje postupak utvrđivanja nezvršavanja dužnosti nastavnika iz člana 74. ovog zakona.

VI. STRUČNI NADZOR

Član 76.

Stručni nadzor se vrši nad organizacijom, izvođenjem nastave i drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.

Stručni nadzor, pored ostalog, obuhvata:

- praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada;
- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora osnovne škole;
- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizaciji odgojno-obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadaranih učenika.

Član 77.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod, najmanje jedanput godišnje.

Osnovna škola dužna je da omogući nesmetano obavljanje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi.

Član 78.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvještaj Ministarstvu, upravnom odboru i nastavničkom vijeću osnovne škole, koji utiče na ocjenjivanje rada i napredovanje nastavnika, stručnog saradnika i saradnika.

Vršenje stručnog nadzora bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

VII. UPRAVLJANJE

Član 79.

Organ upravljanja u osnovnoj školi je upravni odbor, a organ rukovođenja je direktor osnovne škole.

Organ kontrole u osnovnoj školi je nadzorni odbor.

Član 80.

Osnovnom školom upravlja upravni odbor koji može imati od tri do devedeset članova.

Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Trećina članova upravnog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih saradnika na prijedlog nastavničkog vijeća, trećina iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika osnovne škole na prijedlog zbora roditelja, a trećinu imenuje osnivač po svom izboru.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima osnovne škole, u skladu sa zakonom ili aktom o osnivanju osnovne škole.

Član 81.

Upravni odbor škole, pored poslova utvrdjenih u ovom zakonu, obavlja i sljedeće poslove:

- vrši izbor nastavnika;
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji odgojno-obrazovni rad;
- donosi odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja osnovne škole;
- razmatra ostvarjenje godišnjeg programa rada i realizaciju nastavnog plana i programa;
- usvaja izvještaje o finansijskom poslovanju;

- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika na rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;

- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća i direktora osnovne škole, o prigovorima nastavnika i stručnih saradnika izjavljenim na ocjenu o radu;

- razmatra odluke i preporuke nastavničkog vijeća o preduzetim mjerama;

- odlučuje o žalbama radnika;

- vrši i druge poslove utvrdene pravilima škole.

Član 82.

Osnovnom školom rukovodi direktor.

Za direktora osnovne škole može biti imenovano lice koje, pored općih uvjeta, ispunjava u pogledu stručne sprema i uvjete za nastavnika i ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima organizacije odgojno-obrazovnog rada škole i pedagoškoj teoriji i praksi.

Član 83.

Upravni odbor raspisuje konkurs za direktora osnovne škole koji se objavljuje u sredstvima informisanja.

Konkurs za direktora osnovne škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog člana, trajanje konkursa, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

Direktora osnovne škole imenuje upravni odbor na period od četiri godine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Po isteku mandata isto lice može biti ponovo imenovano za direktora osnovne škole.

Član 84.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, upravni odbor osnovne škole imenuje vršiloca dužnosti bez konkursa.

Vršilac dužnosti ima sva prava i dužnosti direktora škole.

Vršilac dužnosti se imenuje na period od šest mjeseci, a najduže godinu dana od dana njegovog imenovanja.

Član 85.

Direktor osnovne škole, pored poslova i zadataka utvrdjenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- predlaže program odgojno-obrazovnog rada i aktivnosti za unapređivanje tog rada u okviru godišnjeg programa rada;
- odlučuje o raspoređivanju nastavnika i radnika osnovne škole na određene poslove i zadatke u skladu sa rezultatima rada;
- podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole upravnom odboru škole, osnivaču i Ministarstvu;
- obavlja i druge poslove i radne zadatke predviđene ovim zakonom i pravilima škole.

Član 86.

Osnivač može predložiti upravnom odboru osnovne škole da direktora osnovne škole razriješi i prije isteka

vremena na koje je imenovan, ako upravni odbor ne prihvati izvještaj direktora iz alineje 3. člana 85. ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u odgojno-obrazovnom radu osnovne škole.

Član 87.

Upravni odbor može razriješiti direktora osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev direktora;
- ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do povrede prava radnika ili imovine osnovne škole, kao i ako je njegovim odnosom nanosena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima osnovne škole.

Član 88.

Osnovna škola, u skladu sa Pedagoškim standardima, može na poslovima rukovođenja, općim aktom, utvrditi poslove pomoćnika direktora.

Izbor pomoćnika direktora vrši upravni odbor škole, na prijedlog direktora.

Postupak izbora pomoćnika direktora, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Član 89.

Organ kontrole poslovanja u osnovnoj školi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora imenuje osnivač na rok od četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Nadzorni odbor analizira izvještaje o poslovanju osnovne škole, nadzire upotrebu sredstava za rad, pregleda i provjerava zakonitosti vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obavlja i druge poslove iz domena poslovanja osnovne škole.

Izvještaj o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i direktoru osnovne škole.

VIII. STRUČNI ORGANI

Član 90.

U osnovnoj školi obrazuju se stručni organi:

- nastavničko vijeće koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni radnici škole,
- odjeljsko vijeće koje sačinjavaju nastavnici odjeljenja,
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 91.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor osnovne škole.

Nastavničko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvještaj upravnom odboru;

- preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;

- utvrđuje prijedlog i razmatra realizaciju godišnjeg programa rada škole, program stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, program rada stručnih organa i komisija;

- vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika i dodjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u 42-satnoj radnoj sedmici;

- analizira uspjeh učenika i rad odjeljskih vijeća;

- određuje rukovodioce odjeljskih vijeća;

- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;

- imenuje komisije za polaganje ispita;

- razmatra izvještaje o polaganju ispita;

- razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru;

- preduzima odgovarajuće mjere i stara se o izvršenju tih mjera;

- odobrava učeniku završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;

- stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika;

- stara se o zajednici učenika škole;

- razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke;

- obavlja i druge poslove utvrdene zakonom i pravilima škole.

Član 92.

Odjeljsko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;

- prati razvoj učenika;

- neposredno učestvuje u profesionalnoj orijentaciji učenika;

- odlučuje o programima za nadarene učenike, za učenike koji zaostaju u napredovanju i oblicima nastave koji će se primjenjivati u razredu u cjelini, ili za pojedinačne grupe učenika, ili učenike pojedinačno;

- uskladuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu;

- utvrđuje, u predmetnoj nastavi, zaključne ocjene učenika;

- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;

- vrši i druge poslove utvrdene zakonom i pravilima škole.

Član 93.

Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila osnovne škole.

IX. POTREBE I INTERESI KANTONA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I ODGOJU

Član 94.

Potrebe i interesi Kantona u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog zakona, su:

- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovnim osnovnim školama;
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u specijalnim osnovnim školama;
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u osnovnim školama pri specijalnim zavodima;
- posebno obrazovanje i odgoj umjereno mentalno retardiranih učenika u zavodima za socijalno zbrinjavanje;
- osnovno obrazovanje i odgoj učenika u paralelnim osnovnim školama;
- dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnim osnovnim školama, paralelnim osnovnim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama;
- stručno usavršavanje nastavnika;
- izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literature za potrebe osnovne škole.

Član 95.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona iz člana 94. ovog zakona stiču se na način utvrđen posebnim propisom.

Član 96.

- Osnovna škola može sticati prihod iz:
- donacijom pravnih, fizičkih lica i od humanitarnih organizacija;
 - iz legata, poklona i zavještaja;
 - prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
 - prodajom intelektualnih usluga;
 - prodajom materijalnih dobara, uz saglasnost osnivača.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 97.

Novčanom kaznom od 1000 do 4000 DM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:

1. otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (član 12.);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (član 13.);
3. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (član 26.);
4. bez odluke organa uprave nadležnog za obrazovanje prekine nastavu (član 32.);
5. se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrio nadležni organ (član 39.);
6. redovna osnovna škola u aprilu, a specijalna osnovna škola u maju mjesecu ne upiše djecu sa svog školskog područja (član 41.);
7. izvještaj o upisu ne dostavi nadležnim organima (osnivaču i Ministarstvu) u propisanom roku (član 44.);

8. ne uputi učenika na komisiju najkasnije do kraja školske godine, u tekućoj godini, kada kod njega nastupe promjene koje zahtijevaju prelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu (član 46.);

9. ne upiše učenika koji je doselio na područje škole ili ako ga upiše bez prevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao (član 47.);

10. obavi ispile suprotno propisima (članovi 49. i 53.).

Za prekršaje iz prethodnog stava ovog zakona kaznit će se i odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1500 DM.

Član 98.

Novčanom kaznom od 500 do 2000 DM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:

1. učenici imaju više od nastavnim planom i programom predviđenih časova u toku jedne radne sedmice (član 30.);
2. ne produži nastavu kada nije realizovan godišnji fond nastavnih časova i realizovani programski sadržaji (član 32.);
3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (član 33.);
4. ne vrši redovno ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim zakonom (član 50.);
5. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 63.);
6. ne organizuje ljekarski pregled radnika (član 67.);
7. jedanput u dvije godine ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika (član 71.).

Za prekršaje iz prethodnog stava kaznit će se odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1000 DM.

Član 99.

Novčanom kaznom od 200 do 1000 DM kaznit će se za prekršaj roditelj, odnosno staratelj ako ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (član 45.).

Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se ponavljaju.

Član 100.

Novčana kazna izrečena za prekršaje iz članova 97, 98. i 99. ovog zakona, utvrđena u DM naplaćuju se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine po srednjem tečaju DM na dan naplate.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 101.

Osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i opća akta u skladu s odredbama ovog zakona, do 31. avgusta 1997. godine.

Član 102.

Ministar, u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona, donosi propise o:

- postupku utvrđivanja uvjeta, te o sadržaju i načinu vođenja Registra osnovnih škola (član 14.);

- osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola i uvjetima obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici (članovi 37. i 38.);

- organizaciji i načinu polaganja ispita u osnovnoj školi (članovi 49. i 53.);

- ocjenjivanju i napredovanju učenika (član 50.);

- uvjetima sticanja i o obrascu posebne diplome o završenoj osnovnoj školi (član 58.);

- sadržaju svjedodžbe, uvjerenja, dačke knjižice i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (članovi 57., 58., 60. i 63.);

- ocjenjivanju napredovanju i stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika (član 71.);

- programu i načinu polaganja stručnog ispita nastavnika, stručnih saradnika i saradnika osnovne škole (član 72.);

- vršenju stručnog nadzora (član 78.).

Do donošenja propisa iz ovog člana, primjenjival će se važeći propisi.

Član 103.

Ministarstvo će donijeti:

- nastavne planove i programe iz člana 22. ovog zakona, a do donošenja primjenjuju se važeći nastavni planovi i programi;

- načela za organizovanje ekskurzije, logorovanja, posjete preduzeću i procesu proizvodnje, društveno korisnog rada i škole u prirodi (član 36.);

- metodologiju izrade godišnjeg programa rada osnovne škole (član 33.);

- Pedagoške standarde i Normative iz člana 8. ovog zakona, a do usvajanja primjenjuju se važeći propisi.

Nastavni planovi i programi, Pedagoški standardi i odgovarajući normativi za osnovne redovne i osnovne specijalne škole, iz prethodnog stava ovog člana primjenjuju se od I do VIII razreda osnovne škole.

Član 104.

Nastavnici sa završenom učiteljskom školom, odnosno pedagoškom akademijom ili filozofskim fakultetom, a koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u nastavi u osnovnoj školi, mogu i dalje obavljati poslove na kojima su zatečeni.

Nastavnici muzičke kulture, likovne kulture i tjelesnog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-andragošku grupu predmeta i imaju položen stručni ispit mogu i dalje izvoditi nastavu svog predmeta.

Član 105.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje se na području Kantona primjenjivati Zakon o osnovnoj školi ("Sl. list RBiH", broj 39/90, 3/93, 24/94, 33/94).

Član 106.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-140 / 97 PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE
12. marta 1997. godine Šefik Džaferović, s.r.
ZENICA

30 Na temelju članka 37. točka 1. Ustava Zeničko-dobojske županije ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/96), Skupština Zeničko-dobojske županije, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O OSNOVNOJ ŠKOLI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Osnovna škola je ustanova u kojoj se obavlja osnovno obrazovanje i odgoj učenika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i učenika sa poremećajima u psihičkom i tjelesnom razvoju, osnovno glazbeno obrazovanje, dodatno obrazovanje nadarenih učenika, obrazovanje umjereno mentalno retardiranih učenika i osnovno obrazovanje odraslih.

Osnovna škola može biti: redovna, specijalna i paralelna (glazbena i baletska).

Osnovna škola ima svojstvo pravne osobe.

Članak 2.

Pohađanje redovne osnovne škole je obvezno u trajanju od osam godina za djecu normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i specijalne osnovne škole za djecu sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju od sedme do petnaeste godine života (u daljem tekstu: školski obveznici).

Školskim obveznikom, u smislu prethodnog stavka, smatra se dijete koje je do 1. travnja tekuće godine navršilo šest i pol godina života.

Članak 3.

U osnovnoj školi nastava se izvodi na bosanskom ili hrvatskom književnom jeziku, ijevakavskog izgovora.

Osnovna škola osigurava da u prva tri razreda učenici savladaju i latinicu i ćirilicu.

Članak 4.

Kada u osnovnoj školi ima najmanje 20 učenika jednog razreda pripadnika naroda i narodnosti kojima bosanski ili hrvatski jezik nije maternji jezik, za njih se u školi organizira i nastava na maternjem jeziku.

U osnovnoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku narodnosti uz obvezno savladavanje nastave jezika iz članka 3. ovog zakona.

Članak 5.

Državljanl Bosne i Hercegovine imaju pravo da stječu osnovno obrazovanje i odgoj u školama Zeničko-dobojske županije (u daljem tekstu: Županija) po odredbama ovog zakona.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo da stječu osnovno obrazovanje i odgoj u školama Županije, po odredbama ovog zakona, sukladno konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Strani državljani i osobe bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja, ako međunarodnim ugovorima, dogovorima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.

Članak 6.

Osnovno obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značenja.

II. OSNIVANJE I RAD OSNOVNE ŠKOLE

Članak 7.

Osnovnu školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba u svim oblicima svojine.

Redovnu osnovnu školu, specijalnu osnovnu školu, paralelnu (glazbenu i baletsku) školu i specijalni zavod u kome se organizira odgojno-obrazovni rad za određenu kategoriju djece ometane u psihičkom ili tjelesnom razvoju (u daljem tekstu: osnovna škola) kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Županije.

Osnovna škola se osniva sukladno dugoročnim programom razvoja i koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja, koji donosi Skupština Županije, na prijedlog općine.

Aktom o osnivanju osnovne škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada sukladno nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i šport Županije (u daljem tekstu: Ministarstvo) i druga pitanja od značenja za rad osnovne škole.

Prava i obaveze osnivača i osnovne škole utvrđuju se ugovorom, sukladno aktu o osnivanju.

Članak 8.

Osnivač osnovne škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad sukladno Pedagoškim standardima za osnovni odgoj i obrazovanje (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) na području Županije i Normativima školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovni odgoj i obrazovanje na području Županije (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stavka 1. ovog članka, donosi Ministarstvo.

Članak 9.

Osnovna škola se može osnovati, ako:

- postoji dovoljan broj učenika za formiranje 16 odjeljenja za redovnu osnovnu školu, 8 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu glazbenu, odnosno baletsku školu;

- je osiguran odgovarajući nastavni kadar sukladno nastavnim planovima i programima za osnovni odgoj i obrazovanje;

- su obezbjeđene odgovarajuće školske prostorije, oprema i nastavna sredstva, sukladno Normativima;

- su obezbjeđeni uvjeti za rad sukladno Pedagoškim standardima.

Osnovna škola u privatnoj svojini može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima.

Članak 10.

Osnivač je dužan, prilikom osnivanja osnovne škole, da formira komisiju koja će, sukladno ovom zakonu, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Članak 11.

Osnovna škola se upisuje u registar osnovnih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

U Registar se može upisati samo osnovna škola koja ispunjava uvjete iz članka 9. ovog zakona.

Članak 12.

Provjeru uvjeta za upis u Registar osnovne škole vrši Ministarstvo, na zahtjev - prijavu osnivača.

Osnovna škola može početi sa radom nakon upisa u Registar.

Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

Članak 13.

Osnovna škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završenom obrazovanju.

Članak 14.

Osnovna škola se briše iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Bliži propis o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi ministar za obrazovanje, znanost, kulturu i šport (u daljem tekstu: ministar).

Članak 15.

Osnovna škola može vršiti statusne promjene, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Statusne promjene škola može vršiti na kraju školske godine.

Članak 16.

Na prijedlog općinskog vijeća Vlada Županije utvrđuje školsko područje sa kojeg je redovna osnovna škola obvezna da primi školske obveznike.

Redovna osnovna škola može na svom školskom području organizirati područne škole sa jednim ili više odjeljenja sukladno Pedagoškim standardima.

Osnivač osnovne škole utvrđuje najmanje po jednu redovnu osnovnu školu na području svake općine Županije za osnovno obrazovanje odraslih.

Određbe ovog članka ne odnose se na škole u privatnoj svojini.

Članak 17.

Rad osnovne škole je javan.

Osnovna škola ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatu.

Članak 18.

Osnovne škole mogu surađivati i međusobno udruživati neke zajedničke poslove, s tim da svaka osnovna škola zadržava svojstvo pravne osobe.

Članak 19.

Osnovna škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana, ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da osnovna škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada osnovne škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

Aktom o prestanku rada osnovne škole odredit će se rok prestanka rada, koji ne može biti prije završetka školske godine.

U slučaju prestanka rada osnovne škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogućiti nastavak i završavanje započetog obrazovanja i odgoja.

Donošenjem rješenja o prestanku rada škole, pokreće se postupak brisanja škole iz Registra.

Članak 20.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

Članak 21.

Na osnivanje, rad i prestanak rada osnovne škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD OSNOVNE ŠKOLE

Članak 22.

Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na temelju nastavnog plana i programa za osnovne škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program).

Nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave i obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

Članak 23.

U redovnoj osnovnoj školi realizira se nastavni plan i program za učenike normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i posebno dodatni program za nadarene učenike, kao i nastavni plan i program za odrasle.

U specijalnoj osnovnoj školi realizira se nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju.

U osnovnoj glazbenoj, odnosno osnovnoj baletskoj školi realizira se nastavni plan i program za osnovno glazbeno, odnosno osnovno baletsko obrazovanje i posebni dodatni program za nadarene učenike tih škola.

Članak 24.

Osnovno glazbeno obrazovanje traje šest godina, a osnovno baletsko obrazovanje traje četiri godine.

Paralelno osnovno obrazovanje može početi nakon završenog prvog razreda osnovne škole.

Članak 25.

U redovnoj osnovnoj školi može se ostvariti i nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju, nastavni plan i program za osnovno glazbeno, odnosno osnovno baletsko obrazovanje, nastavni plan i program za nadarene učenike svih vrsta obrazovanja, program predškolskog odgoja i obrazovanja, te nastavni planovi i programi raznih vrsta tečaja.

Realizacija nastavnih planova i programa iz prethodnog članka vrši se u specijalnim odjeljenjima.

Broj učenika u specijalnim odjeljenjima utvrđuje se Pedagoškim standardima ili ako na području općine ima najmanje osam takvih učenika.

Osnivač škole na prijedlog Ministarstva može odrediti školu u kojoj se obrazuju specijalna odjeljenja.

Članak 26.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo.

Prijedlog nastavnih planova i programa osnovnog obrazovanja i odgoja utvrđuje Pedagoški zavod, uz prethodno provedenu javnu raspravu.

U zadovoljavanju svojih posebnih interesa osnivač može povećati obujam redovne nastave za 30% na račun planiranih sati ostalih odgojno-obrazovnih aktivnosti. Ovaj vid nastave izvodi se po nastavnim planovima i programima koje, na prijedlog osnivača, donosi Ministarstvo.

Članak 27.

Broj učenika u odjeljenju utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Osnovna škola može organizirati rad kombinovanih odjeljenja od I do IV razreda za istovremeno izvođenje nastave sa više razreda, a najviše za četiri odjeljenja.

Za učenike od V do VIII razreda škola može organizirati tečajnu nastavu.

Tečajna nastava se organizira za više razreda u jednom odjeljenju, ako u osnovnoj školi nema dovoljan broj učenika za organiziranje odjeljenja jednog razreda.

Osnovna škola može organizirati produženi ili cjelodnevni boravak učenika, u skladu s Pedagoškim standardima, po programu koji donosi Ministarstvo.

Članak 28.

Školska godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne godine.

Nastava u redovnoj i specijalnoj osnovnoj školi izvodi se po polugodištima i traje 38 radnih tjedana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 36 nastavnih tjedana.

Nastava u završnom razredu škole, iz prethodnog stavka ovog članka, traje 36 radnih tjedana, s tim da se nastavni programski sadržaji planiraju i realiziraju u okviru 34 nastavnih tjedana.

Razlika u broju radnih i nastavnih tjedana koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja,

obilježavanje državnih i vjerskih blagdana, kulturnih, sportskih i drugih aktivnosti škole, utvrđenih godišnjim planom rada.

Članak 29.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u rujnu.

Osnovna škola organizira nastavni proces, u pravilu, u petodnevno radnom tjednu.

Nastavni čas u osnovnoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj školi 40 minuta.

Broj časova u toku radnog tjedna utvrdjuje se nastavnim planom i programom, s tim da u toku dana učenici od I do III razreda ne mogu imati više od 5, a od IV do VIII razreda više od 6 časova redovne nastave.

Članak 30.

Zimski odmor za učenike redovne i specijalne osnovne škole traje tri tjedna, a ljetni odmor od završetka drugog polugodišta do početka nove školske godine. Zimski odmor koristi se nakon završetka prvog polugodišta.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jedan radni tjedan, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom i realizirani programski sadržaji.

Osnovna škola može, radi obilježavanja vjerskih blagdana, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Osnovna škola je obvezna rasporedom sati omogućiti obavljanje neodgodivih vjerskih obveza.

Članak 31.

Odgojno-obrazovni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev u slučaju elementarnih nepogoda, epidemije i drugih posebno opravdanih razloga, po odluci Ministarstva.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike osnovnih škola na području jedne općine je, u pravilu, istovremen.

Članak 32.

Osnovna škola je dužna da u toku školske godine ostvari nastavni plan i program, odnosno godišnji fond nastavnih časova.

Ako se utvrdi da osnovna škola, u okviru predviđenog broja nastavnih tjedana, nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova, mora produžiti nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova.

Članak 33.

Odgojno-obrazovni rad provodi se, pored nastavnog plana i programa, i na temelju godišnjeg programa rada osnovne škole (u daljem tekstu: godišnji program).

Godišnji program rada donosi se na temelju jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod.

Prijedlog godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće, a donosi upravni odbor škole, najkasnije do 30. rujna za tekuću školsku godinu.

Godišnji program rada i izvješće o radu škola dostavlja osnivaču i Ministarstvu.

Izvješće o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti osnivaču i Ministarstvu na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Članak 34.

Osnovna škola je dužna, uz godišnji program rada škole, dostaviti Ministarstvu i osnivaču evidenciju o podjeli predmeta i odjeljenja na nastavnike, te ostalog zaposlenog osoblja u školi.

Članak 35.

U osnovnoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, stjecanja pozitivnih navika i vještina.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom i pravilima škole, sukladno Pedagoškim standardima.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se preko društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika, a na dobrovoljnosti učenika.

Učenička zadruga se može organizirati sa najmanje 30 učenika osnovne škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena radom učenika ili školskih radionica, ne ulaze u ukupan prihod škole i na njih se ne plaća porez, utvrđen županijskim i drugim propisima.

Članak 36.

Izleti, posjete, ekskurzije, logorovanje, društveno korisni rad, škole u prirodi i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni godišnjim programom, organiziraju se i izvode u okviru radnih dana, sukladno načelima koja utvrđuje Ministarstvo.

Članak 37.

Rad uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više osnovnih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu.

Za eksperimentalnu školu može se odobriti odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika časovima, načina ocjenjivanja, formiranje odjeljenja i realizaciji nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalnih osnovnih škola i proglašavanje postojećih škola eksperimentalnim bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 38.

U gradu Zenici, gdje se obrazuju nastavnici na Pedagoškoj akademiji i Pedagoškoj gimnaziji, Ministarstvo, na prijedlog Pedagoške akademije i Pedagoške gimnazije, određuje osnovne škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata i učenika.

Za obavljanje pedagoško-metodičke prakse mogu se odrediti i druge škole na području Županije, ako se za to ukaže potreba.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse iz stavka 1. i 2. ovog članka utvrđuju se posebnim propisom koji donosi ministar.

Članak 39.

U nastavnom procesu osnovne škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koje odobrava Ministarstvo.

Školski udžbenik je temeljno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz nastavnog plana i programa za osnovne škole i koji je urađen na temelju koncepcije udžbenika.

Pod školskim udžbenikom kao nastavnim sredstvom podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga stručna literatura, koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, izrađena sukladno koncepcijom udžbenika.

Za primjenu nastavnog plana i programa moraju se obezbijediti odgovarajući udžbenici.

Članak 40.

Osnovna škola ima pravila koja usvaja upravni odbor.

Pravila škole sadrže:

- način ostvarivanja javnosti rada škole,
- suradnju i način ostvarivanja suradnje škole sa roditeljima učenika i izbor predstavnika roditelja učenika u upravni odbor škole,
- način donošenja pravila o kućnom redu,
- slobodne aktivnosti učenika,
- sadržaje i oblike društvene, kulturne i športske aktivnosti škole,
- način napredovanja učenika,
- način organiziranja tečajeva i drugih oblika aktivnosti osnovne škole,
- organiziranje i rad produženog ili cjelodnevog boravka učenika u školi.

IV. UČENICI**Članak 41.**

Upis u redovnu osnovnu školu obavlja se u mjesecu travnju, na temelju spiska školskih obveznika, koji školi dostavlja nadležni organ općine i izvoda iz matične knjige rođenih.

Upis u specijalnu osnovnu školu vrši se od mjeseca maja, a završava se do kraja rujna, na temelju nalaza i mišljenja komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju i rješenja o kategorizaciji djeteta, koje donosi služba socijalne skrbi u općini.

Upis odraslih u redovnu osnovnu školu vrši se najkasnije deset dana prije početka nastave za odrasle.

Članak 42.

Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu obavlja komisija, sastavljena od pedagoga, psihologa, liječnika i nastavnika škole.

Komisiju iz prethodnog stavka imenuje osnivač za svaku školu.

Od obveze upisa u redovnu osnovnu školu može se privremeno osloboditi školski obveznik normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja, na prijedlog nastavnika razredne nastave, a na temelju mišljenja komisije iz stavka 2. ovog članka.

Članak 43.

U specijalnu osnovnu školu može se iznimno upisati i školski obveznik sa navršeni deset godina života, na temelju mišljenja komisije, iz članka 42. stavak 2. ovog zakona.

Članak 44.

Redovna osnovna škola dužna je da obavi upis školskih obveznika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja sa određenog školskog područja i da osnivaču i Ministarstvu podnese izvješće do 30. lipnja tekuće godine.

Redovna osnovna škola određena za obrazovanje odraslih podnosi osnivaču izvješće o upisu odraslih, najkasnije deset dana nakon početka nastave.

Članak 45.

Za upis školskih obveznika, redovno pohađanje nastave i uredno izvršavanje obveza učenika prema školi odgovorni su roditelji, odnosno skrbnici učenika.

Članak 46.

Kada u toku školovanja u razvoju učenika nastupe promjene koje zahtijevaju prelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu škola će uputiti učenika u toj školskoj godini komisiji za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju.

Na temelju nalaza i mišljenja komisije iz prethodnog stavka ovog članka, učenik se upisuje u odgovarajuću osnovnu školu, o čemu se obavještava Ministarstvo.

Članak 47.

Osnovna škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje dačku knjižicu koja važi do kraja odgoja i obrazovanja.

Dačka knjižica je javna isprava kojom se u toku osnovnog odgoja i obrazovanja dokazuje status učenika osnovne škole.

Obrazac dačke knjižice propisuje ministar sukladno ovom zakonu.

Članak 48.

Kada učenik promijeni prebivalište, osnovna škola u novom mjestu prebivališta dužna je upisati učenika.

Učenik koji se obrazovao u drugoj županiji, odnosno entitetu upisuje se i nastavlja obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenik u Županiji.

Kod upisa učenika iz stavka 2. ovog članka osnovna škola utvrđuje obvezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenik nije izučavao ili ih je izučavao u znatno manjem obujmu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Učenik koji se obrazovao u inozemstvu uvjetno se upisuje dok se u Ministarstvu ne izvrši nostrifikacija odnosno ekvivalencija dokumenata o njegovom obrazovanju.

Članak 49.

Kada učenik duže vremena ne pohađa nastavu zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, može pola-

ganjem ispita ili drugim oblikom nastavnog rada nadoknaditi izgubljeno vrijeme i steći osnovno obrazovanje u redovnom roku.

Polaganjem ispita osnovno obrazovanje mogu steći i odrasli.

U slučaju nepravilno provedenih ispita, nastavničko vijeće može ispit poništiti.

Organizacija, način polaganja i poništavanja ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 50.

Ocjenjivanje u osnovnoj školi je javno, kontinuirano i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 51.

Opći uspjeh učenika i rezultati napredovanja učenika iz nastavnih predmeta svode se sredinom i na kraju svakog polugodišta.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju zaključenih ocjena iz predmeta.

Zaključnu ocjenu u razrednoj nastavi utvrđuje učitelj - nastavnik razredne nastave.

Za učenike prvog razreda ne utvrđuje se opći uspjeh sredinom prvog polugodišta.

Zaključne ocjene u predmetnoj nastavi utvrđuje odjeljsko vijeće, a na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stavka 5. ovog članka, u pravilu, treba potvrditi.

Zaključne ocjene na kraju drugog polugodišta u glazbenoj školi utvrđuje komisija koju formira nastavničko vijeće.

Nastavničko vijeće osnovne škole nakon svake klasifikacije analizira rad i rezultate rada odjeljenja, odjeljskih vijeća, nastavnika i škole u cjelini.

Članak 52.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je sa uspjehom završio razred:

- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;

- vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;

- dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;

- dovoljan (2) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Učeniku koji ima jednu ili više nedovoljnih ocjena utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom svih nastavnih predmeta izračunato najmanje na dvije decimale.

Na temelju općeg uspjeha utvrđuje se redoslijed uspjeha učenika u odjeljenju, razredu i školi.

Učenik koji ima najbolji opći uspjeh proglašava se učenikom generacije (odjeljenja, razreda, škole, općine ili Županije).

Članak 53.

Učenik od I do IV razreda koji na kraju godine ima jednu nedovoljnu ocjenu nastavlja obrazovanje u narednom razredu.

Ukoliko učenik završi razred u koji je prešao s jednom nedovoljnom ocjenom smatra se da je završio i prethodni razred.

Ukoliko učenik ne završi razred u koji je prešao s jednom nedovoljnom ocjenom upućuje se da ga ponovi.

Učenik od V do VIII razreda koji na kraju drugog polugodišta ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u ispitnom roku u kolovozu.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri ili više nedovoljnih ocjena i učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji je upućen da ponovi razred može zadržati status učenika do navršene 17. godine života, a u slučaju neprimjerenog odnosa prema učenju, nastavnicima i drugim učenicima, te školskoj imovini, može, po odluci nastavničkog vijeća, izgubiti status učenika osnovne škole kada navrš 15 godina života.

Organiziranje i način polaganja popravnih ispita bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 54.

Roditelj, odnosno skrbnik učenika ima pravo prigovora na utvrđenu ocjenu ili opći uspjeh na kraju drugog polugodišta, odnosno na kraju školske godine.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću škole u roku od tri dana od dana saopćavanja uspjeha učenika.

Nastavničko vijeće u roku od tri dana odlučuje o prigovoru iz prethodnog stavka.

Kada nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovatelj će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u radu komisije.

Članak 55.

Učenik koji pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može u toku jedne školske godine završiti dva razreda, pod uvjetom i na način utvrđen pravilima škole.

Članak 56.

U osnovnoj školi se ocjenjuje i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, a u predmetnoj nastavi odjeljsko vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 57.

O završenom osnovnom obrazovanju po odgovarajućem nastavnom planu i programu osnovne škole učeniku se izdaje svjedodžba.

Uz svjedodžbu škola može dati uvjerenje o završenom V, VI i VII razredu osnovne škole, te list profesionalne orijentacije.

Članak 58.

Učeniku koji u toku osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, izdaje se, pored svjedodžbe o završenom osnovnom obrazovanju, u znak priznanja i posebna diploma o postignutim rezultatima.

Obrazac posebne diplome iz prethodnog stavka donosi ministar.

Članak 59.

Radi podsticanja na što kvalitetniji uspjeh, učeniku koji postiže naročite rezultate u odgojno-obrazovnom procesu i drugim aktivnostima u osnovnoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima osnovne škole.

Članak 60.

Učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenu, nastavnicima, drugim učenicima, slobodnim aktivnostima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere.

Odgojno-disciplinske mjere su:

- ukor razrednika,
- ukor odjeljenjskog vijeća,
- ukor ravnatelja,
- ukor nastavnčkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje iste škole,
- premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se tijekom školske godine ublažiti ili ukinuti.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete utvrđuju se posebnim propisom koje donosi ministar i pravilima škole.

Članak 61.

Učenici osnovne škole obrazuju zajednicu učenika odjeljenja i zajednicu učenika škole.

Zajednicu učenika škole sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja.

Bliže odredbe o obrazovanju i radu zajednice učenika iz prethodnog stavka, kao i o drugim pravima i obvezama učenika u odgojno-obrazovnom radu, određuju se pravilima osnovne škole.

Članak 62.

Osnovna škola je obvezna da, na početku školske godine, upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

Članak 63.

Osnovna škola vodi evidenciju i dokumentaciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Sadržaj svjedodžbe, uvjerenja, dačke knjižice, lista profesionalne orijentacije i način vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI**Članak 64.**

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajuća visoka, viša i srednja stručna sprema nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog suradnika.

Za obavljanje pedagoških i pedagoško-psiholoških poslova osnovna škola ima stručne suradnike-pedagoga i knjižničara, a može imati psihologa, socijalnog djelatnika, liječnika, te suradnika-medicinskog tehničara i sl.

Broj stručnih suradnika i suradnika, te obavljanje njihovih poslova u osnovnoj školi, utvrđuje se sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 65.

Za učestvovanje u odgojno-obrazovnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, osnovna škola može imati i suradnika: zdravstvenog tehničara, bibliotekara, suradnika u nastavi i drugo lice koje ima srednju stručnu spremu.

Članak 66.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici biraju se na temelju natječaja koji raspisuje upravni odbor osnovne škole.

Članak 67.

Svi radnici osnovne škole moraju biti liječnički pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi liječničkog pregleda padaju na teret osnivača.

Osoba koja boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je alkoholičar, ne može raditi u osnovnoj školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik ili drugi djelatnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, biće oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Članak 68.

Pravilima osnovne škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u okviru 42-satnog radnog tjedna i korištenje godišnjeg odmora, sukladno Pedagoškim standardima.

Nastavnik u okviru 42-satnog radnog tjedna može imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruju u osnovnoj školi.

Iznimno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, imati do 35 časova sedmično neposrednog odgojno-obrazovnog rada sa učenicima.

Norme časova u nastavi utvrđuju se Pedagoškim standardima.

Članak 69.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, tijekom ljetnog odmora učenika, koji traje najmanje trideset radnih dana.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja ili iz drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor tijekom ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. lipnja naredne godine.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika utvrđuje se pravilima škole.

Članak 70.

Nastavnici imaju pravo i obvezu da organiziraju i obavljaju neposredan odgojno-obrazovni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene ovim zakonom i pravilima škole.

Članak 71.

Za uspješno izvršavanje poslova i zadataka i osvajanje odgojno-obrazovnog rada nastavnici, stručni suradnici i suradnici ocjenjuju se jednom u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u osnovnoj školi omogućavaju stjecanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u osnovnoj školi, ocjene rada, stjecanja zvanja na temelju ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Članak 72.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji prvi put zasniva radni odnos u školi obavezan je da, nakon isteka najmanje jedne, a najviše dvije godine neposrednog odgojno-obrazovnog rada, odnosno rada u osnovnoj školi, položi stručni ispit.

Program stručnog ispita, imenovanje i sastav komisije, način polaganja i izdavanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije o stručnom usavršavanju bliže se reguliraju propisom koji donosi ministar.

Članak 73.

Nastavnik koji bude dva puta ocjenjen ocjenom nezadovoljavajućom gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Članak 74.

Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako nastavničko vijeće, Pedagoški zavod koji vrši

stručni nadzor ili prosvjetna inspekcija utvrde da nastavnik ne izvršava svoje obveze sukladno nastavnom planu i programu, ovom zakonu, te drugim propisima i pravilima škole.

Članak 75.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredno odgojno-obrazovni rad osnovna škola može takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke, koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Kada nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, odnosno radne zadatke, ostaje u osnovnoj školi sve dok ne zasnije radni odnos u drugoj ustanovi, ili dok mu ne prestane radni odnos po drugom temelju, ali najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne zasnije radni odnos u drugoj ustanovi, prestaje mu radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi nastavniku pripadaju sva prava iz radnog odnosa.

Pravilima osnovne škole bliže se uređuje postupak utvrđivanja neizvršavanja dužnosti nastavnika iz članka 74. ovog zakona.

VI. STRUČNI NADZOR

Članak 76.

Stručni nadzor se vrši nad organiziranjem, izvođenjem nastave i drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u svim osnovnim školama radi kontinuiranog unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.

Stručni nadzor, pored ostalog, obuhvaća:

- praćenje primjene i realiziranja nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obujma, oblika, metoda i postupaka odgojno-obrazovnog rada;

- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi, kao i rada ravnatelja i pomoćnika ravnatelja osnovne škole;

- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organiziranju odgojno-obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadaranih učenika.

Članak 77.

Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod, najmanje jedanput godišnje.

Osnovna škola dužna je da omogući nesmetano obavljanje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi.

Članak 78.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvješće Ministarstvu, upravnom odboru i nastavničkom vijeću osnovne škole, koji utječe na ocjenjivanje rada i napredovanje nastavnika, stručnog suradnika i suradnika.

Vršenje stručnog nadzora bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

VII. UPRAVLJANJE**Članak 79.**

Organ upravljanja u osnovnoj školi je upravni odbor, a organ rukovođenja je ravnatelj osnovne škole.

Organ kontrole u osnovnoj školi je nadzorni odbor.

Članak 80.

Osnovnom školom upravlja upravni odbor koji može imati od tri do devet članova.

Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Trećina članova upravnog odbora imenuju se iz reda nastavnika i stručnih suradnika na prijedlog nastavničkog vijeća, trećina iz reda roditelja, odnosno skrbnika učenika osnovne škole na prijedlog zbora roditelja, a trećinu imenuje osnivač po svom izboru.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima osnovne škole, sukladno zakonu ili aktu o osnivanju osnovne škole.

Članak 81.

Upravni odbor škole, pored poslova utvrđenih u ovom zakonu, obnaša i sljedeće poslove:

- vrši izbor nastavnika;
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na dalji odgojno-obrazovni rad;
- donosi odluke o broju, organiziranju i ukidanju odjeljenja osnovne škole;
- razmatra ostvarenje godišnjeg programa rada i realiziranju nastavnog plana i programa;
- usvaja izvješća o finansijskom poslovanju;
- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno skrbnika učenika na rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća i ravnatelja osnovne škole, o prigovorima nastavnika i stručnih suradnika izjavljenim na ocjenu o radu;
- razmatra odluke i preporuke nastavničkog vijeća o poduzetim mjerama;
- odlučuje o žalbama djelatnika;
- obnaša i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Članak 82.

Osnovnom školom rukovodi ravnatelj.

Za ravnatelja osnovne škole može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ispunjava u pogledu stručne spremlje i uvjete za nastavnika i ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima organiziranja odgojno-obrazovnog rada škole i pedagoškoj teoriji i praksi.

Članak 83.

Upravni odbor raspisuje natječaj za ravnatelja osnovne škole koji se objavljuje u sredstvima informiranja.

Natječaj za ravnatelja osnovne škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog članka, trajanje natječaja, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavješćavanja kandidata o rezultatima natječaja.

Ravnatelj osnovne škole imenuje upravni odbor na period od četiri godine, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Po isteku mandata ista osoba može biti ponovo imenovana za ravnatelja osnovne škole.

Članak 84.

Ako se na konkursu ne izabere ravnatelj, upravni odbor osnovne škole imenuje vršitelja dužnosti bez natječaja.

Vršitelj dužnosti ima sva prava i dužnosti ravnatelja škole.

Vršitelj dužnosti se imenuje na period od šest mjeseci, a najduže godinu dana od dana njegovog imenovanja.

Članak 85.

Ravnatelj osnovne škole, pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom, obnaša i sljedeće poslove:

- predlaže program odgojno-obrazovnog rada i aktivnosti za unapređivanje tog rada u okviru godišnjeg programa rada;
- odlučuje o raspoređivanju nastavnika i djelatnika osnovne škole na određene poslove i zadatke sukladno rezultatima rada;
- podnosi izvješće o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada, kao i materijalnom poslovanju osnovne škole upravnom odboru škole, osnivaču i Ministarstvu;
- obnaša i druge poslove i radne zadatke predviđene ovim zakonom i pravilima škole.

Članak 86.

Osnivač može predložiti upravnom odboru osnovne škole da ravnatelja osnovne škole razrješiti i prije isteka vremena na koje je imenovan, ako upravni odbor ne prihvati izvješće ravnatelja iz alineje 3. članka 85. ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u odgojno-obrazovnom radu osnovne škole.

Članak 87.

Upravni odbor može razrješiti ravnatelja osnovne škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev ravnatelja;
- ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do povrede prava djelatnika ili imovine osnovne škole, kao i ako je njegovim odnosom nanosena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, skrbnicima ili društvenoj zajednici;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima osnovne škole.

Članak 88.

Osnovna škola, sukladno Pedagoškim standardima, može na poslovima rukovođenja, općim aktom, utvrditi poslove pomoćnika ravnatelja.

Izbor pomoćnika ravnatelja vrši upravni odbor škole, na prijedlog ravnatelja.

Postupak izbora pomoćnika ravnatelja, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Članak 89.

Organ kontrole poslovanja u osnovnoj školi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora imenuje osnivač na rok od četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Nadzorni odbor analizira izvješća o poslovanju osnovne škole, nadzire upotrebu sredstava za rad, pregleda i provjerava zakonitosti vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obnaša i druge poslove iz domena poslovanja osnovne škole.

Izvješće o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i ravnatelju osnovne škole.

VIII. STRUČNI ORGANI**Članak 90.**

U osnovnoj školi obrazuju se stručni organi:

- nastavničko vijeće koje sačinjavaju svi nastavnici i stručni djelatnici škole,
- odjeljsko vijeće koje sačinjavaju nastavnici odjeljenja,
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Članak 91.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj osnovne škole.

Nastavničko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- donosi odluke o organiziranju odgojno-obrazovnog rada;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i poduzima mjere za njegovo izvršavanje i o tome podnosi izvješće upravnom odboru;
- preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
- utvrđuje prijedlog i razmatra realiziranje godišnjeg programa rada škole, program stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih suradnika, program rada stručnih organa i komisija;
- vrši izbor oblika nastave i suglasno tome vrši raspored učenika i dodjelu predmeta na nastavnike, odnosno vrši raspored rada u 42-satnom radnom tjednu;
- analizira uspjeh učenika i rad odjeljskih vijeća;
- određuje rukovoditelje odjeljskih vijeća;
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;
- imenuje komisije za polaganje ispita;
- razmatra izvješća o polaganju ispita;
- razmatra izvješća o izvršenom stručnom nadzoru;
- poduzima odgovarajuće mjere i stara se o izvršenju tih mjera;
- odobrava učeniku završavanje dva razreda tijekom jedne školske godine;
- stara se o profesionalnom usmjeravanju učenika;
- stara se o zajednici učenika škole;

- razmatra odgojno-disciplinske mjere i donosi odgovarajuće odluke;

- obnaša i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima škole.

Članak 92.

Odjeljsko vijeće obnaša sljedeće poslove:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
- prati razvoj učenika;
- neposredno učestvuje u profesionalnoj orijentaciji učenika;
- odlučuje o programima za nadarene učenike, za učenike koji zaostaju u napredovanju i oblicima nastave koji će se primjenjivati u razredu u cjelini, ili za pojedinačne grupe učenika, ili učenike pojedinačno;
- usklađuje rad nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu;
- utvrđuje, u predmetnoj nastavi, zaključne ocjene učenika;
- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada;
- obnaša i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima škole.

Članak 93.

Blíže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila osnovne škole.

IX. POTREBE I INTERESI ŽUPANJE U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I ODGOJU**Članak 94.**

Potrebe i interesi Županije u osnovnom odgoju i obrazovanju, u smislu ovog zakona, su:

- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovnim osnovnim školama;
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u specijalnim osnovnim školama;
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u osnovnim školama pri specijalnim zavodima;
- posebno obrazovanje i odgoj umjereno mentalno retardiranih učenika u zavodima za socijalnu skrb;
- osnovno obrazovanje i odgoj učenika u paralelnim osnovnim školama;
- dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnim osnovnim školama, paralelnim osnovnim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama;
- stručno usavršavanje nastavnika;
- izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literature za potrebe osnovne škole.

Članak 95.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Županije iz članka 94. ovog zakona stječu se na način utvrđen posebnim propisom.

Članak 96.

Osnovna škola može stjecati prihod i:

- donacijom pravnih, fizičkih osoba i od humanitarnih organizacija;

- iz legata, poklona i zavještanja;
- prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
- prodajom intelektualnih usluga;
- prodajom materijalnih dobara, uz suglasnost osnivača.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 97.

Novčanom kaznom od 1000 do 4000 DM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:

1. otpočne sa radom prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo (članak 12.);
 2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju prije nego što je upisana u Registar osnovnih škola (članak 13.);
 3. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (članak 26.);
 4. bez odluke organa uprave nadležnog za obrazovanje prekine nastavu (članak 32.);
 5. se u školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva koja nije odobrio nadležni organ (članak 39.);
 6. redovna osnovna škola u travnju, a specijalna osnovna škola u svibnju mjesecu ne upiše djecu sa svog školskog područja (članak 41.);
 7. izvješće o upisu ne dostavi nadležnim organima (osnivaču i Ministarstvu) u propisanom roku (članak 44.);
 8. ne uputi učenika na komisiju najkasnije do kraja školske godine, u tekućoj godini, kada kod njega nastupe promjene koje zahtijevaju prelaz iz specijalne u redovnu ili iz redovne u specijalnu osnovnu školu (članak 46.);
 9. ne upiše učenika koji je doselio na područje škole ili ako ga upiše bez prevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao (članak 47.);
 10. obavi ispite suprotno propisima (članci 49. i 53.).
- Za prekršaje iz prethodnog stavka ovog zakona kaznit će se i odgovorno lice u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1500 DM.

Članak 98.

Novčanom kaznom od 500 do 2000 DM kaznit će se za prekršaj osnovna škola ako:

1. učenici imaju više od nastavnim planom i programom predviđenih časova tijekom jednog radnog tjedna (članak 30.);
2. ne produži nastavu kada nije realiziran godišnji fond nastavnih časova i realizirani programski sadržaji (članak 32.);
3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (članak 33.);
4. ne vrši redovno ocjenjivanje učenika na način utvrđen ovim zakonom (članak 50.);
5. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (članak 63.).

6. ne organizira liječnički pregled djelatnika (članak 67.).

7. jedanput u dvije godine ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika (članak 71.).

Za prekršaje iz prethodnog stavka kaznit će se odgovorna osoba u osnovnoj školi novčanom kaznom od 400 do 1000 DM.

Članak 99.

Novčanom kaznom od 200 do 1000 DM kaznit će se za prekršaj roditelj, odnosno skrbnik ako ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (članak 45.).

Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelj ne upiše dijete u osnovnu školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se ponavljaju.

Članak 100.

Novčana kazna izrečena za prekršaje iz članka 97., 98. i 99. ovog zakona, utvrđena u DM naplaćuju se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine po srednjem tečaju DM na dan naplate.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 101.

Osnovne škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i opća akta sukladno odredbama ovog zakona, do 31. kolovoza 1997. godine.

Članak 102.

Ministar, u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona, donosi propise o:

- postupku utvrđivanja uvjeta, te o sadržaju i načinu vođenja Registra osnovnih škola (članak 14.);
 - osnivanju i radu eksperimentalnih osnovnih škola i uvjetima obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonicama (članci 37. i 38.);
 - organiziranju i načinu polaganja ispita u osnovnoj školi (članci 49. i 53.);
 - ocjenjivanju i napredovanju učenika (članak 50.);
 - uvjetima stjecanja i o obrascu posebne diplome o završenoj osnovnoj školi (članak 58.);
 - sadržaju svjedodžbe, uvjerenja, dačke knjižice i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (članci 57., 58., 60. i 63.);
 - ocjenjivanju napredovanju i stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih suradnika i suradnika (članak 71.);
 - programu i načinu polaganja stručnog ispita nastavnika, stručnih suradnika i suradnika osnovne škole (članak 72.);
 - vršenju stručnog nadzora (članak 78.).
- Do donošenja propisa iz ovog članka, primjenjivat će se važeći propisi.

Članak 103.

Ministarstvo će donijeti:

- nastavne planove i programe iz članka 22. ovog zakona, a do donošenja primjenjuju se važeći nastavni planovi i programi;

- načela za organiziranje ekskurzije, logorovanja, posjete preduzeću i procesu proizvodnje, društveno korisnog rada i škole u prirodi (članak 36.);

- metodologiju izrade godišnjeg programa rada osnovne škole (članak 33.);

- Pedagoške standarde i Normative iz članka 8. ovog zakona, a do usvajanja primjenjuju se važeći propisi.

Nastavni planovi i programi, Pedagoški standardi i odgovarajući normativi za osnovne redovne i osnovne specijalne škole, iz prethodnog stavka ovog članka primjenjuju se od I do VIII razreda osnovne škole.

Članak 104.

Nastavnici sa završenom učiteljskom školom, odnosno pedagoškom akademijom ili filozofskim fakultetom, a koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u nastavi u osnovnoj školi, mogu i dalje obavljati poslove na kojima su zatečeni.

Nastavnici glazbene kulture, likovne kulture i tjelesnog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-andragošku grupu predmeta i imaju položen stručni ispit mogu i dalje izvoditi nastavu svog predmeta.

Članak 105.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje se na teritoriju Kantona primjenjivati Zakon o osnovnoj školi ("Sl. list RBiH", broj 39/90, 3/93, 24/94, 33/94).

Članak 106.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojske županije".

Broj: 01-140 / 97 Predsjedavajući Skupštine
12. ožujka 1997. godine Šefik Džaferović, s.r.
Zenica

31 Na osnovu člana 37. tačka 1. Ustava Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O SREDNJOJ ŠKOLI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu.

Srednja škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 2.

Srednje škole su:

- gimnazija, u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;

- srednja umjetnička škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti muzike, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);

- srednja tehnička i srodna škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program za IV stepen stručnog zvanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);

- srednja stručna škola, u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi za III i IV stepen stručne sprema, te stiču zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);

- specijalna srednja škola, u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju;

- srednja škola za vjerske službenike, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

Pod vjerskim službenicima u smislu ovog zakona podrazumijevaju se: imami, sveštenici, rabini, propovjednici i dr.

Član 3.

U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stepena stručne sprema, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.

Sticanjem obrazovanja iz prethodnog stava ne stiče se srednja stručna sprema.

Član 4.

U srednjoj školi, pored realizacije programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz člana 2. i 3. ovog zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Član 5.

Odredbe ovog zakona primjenjivat će se i na srednje škole koje se osnivaju za posebne potrebe društva, ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije regulirano.

Član 6.

U srednjoj školi nastava se izvodi na bosanskom ili hrvatskom književnom jeziku, ljevakavskog izgovora, latiničnim pismom.

Član 7.

Kada u srednjoj školi ima najmanje 30 učenika, pripadnika naroda i narodnosti, kojima jezik iz člana 6. ovog zakona nije maternji jezik, za njih se u školi organizuje i nastava maternjeg jezika.

U srednjoj školi, u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku narodnosti, uz obavezno savladavanje nastave jezika iz člana 6. ovog zakona.

Član 8.

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj na području

Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) po odredbama ovog zakona u skladu sa konvencijama, ugovorima i sporazumima, koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 9.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značaja.

Član 10.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom koji donosi Skupština Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona).

Planom iz prethodnog stava naročito se utvrđuje potreba društva, obim i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Kantonu.

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 11.

Srednju školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim zakonom i dugoročnim planom iz člana 10. ovog zakona.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva općina ili Skupština Kantona.

Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, njen djelokrug u skladu sa nastavnim planovima i programima koje donosi ili odobrava Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

Prava i obaveze osnivača i srednje škole utvrđuju se ugovorom, u skladu sa aktom o osnivanju.

Član 12.

Srednje škole se osnivaju i rade u skladu sa Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava za srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stava 1. ovog člana, donosi Ministarstvo.

Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Član 13.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: Elaborat).

Elaborat obavezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stepen stručne

spreme koji se stiču po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i Normativima i sredstva potrebna za ispunjavanje uvjeta rada srednje škole.

Član 14.

Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira komisiju koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Član 15.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- dovoljan broj odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima, izuzev škole u privatnoj svojini;
- odgovarajući stručni nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima;
- sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
- školske prostorije, opremu i nastavna sredstva, u skladu sa odgovarajućim normativima. Broj učenika u odjeljenjima i grupama stručnih zvanja i zanimanja, u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Srednja škola u privatnoj svojini može raditi i sa manjim brojem učenika u odjeljenju u odnosu na utvrđeni broj u Pedagoškim standardima, ako je to u interesu osnivača.

Pedagoškim standardima utvrđuje se i broj učenika i odjeljenja za osnivanje mješovite srednje škole u kojoj se vrši obrazovanje učenika u okviru gimnazije, srednje tehničke i srodne škole i srednje stručne škole.

Mješovita srednja škola iz prethodnog stava ovog člana može se osnovati kao samostalna ustanova, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 16.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti shodno odredbama ovog zakona.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada, u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 17.

Srednja škola koja ispunjava uvjete za rad, upisuje se u Registar srednjih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

Škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Spisak verifikovanih srednjih škola objavljuje se u službenom glasilu Kantona.

Postupak utvrđivanja uvjeta, sadržaja i načina vođenja Registra bliže se reguliše propisom koje donosi

ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: ministar).

Član 18.

U zavisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba u srednjoj školi može se organizovati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja u specijalnim odjeljenjima srednje škole i odjeljenjima umjetničke škole, po odgovarajućim programima.

Odjeljenja iz prethodnog stava mogu početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti rada u skladu sa ovim zakonom.

Član 19.

Srednja škola može biti organizovana u sastavu druge ustanove, preduzeća i drugog pravnog lica, s tim da zadržava svojstvo pravnog lica.

Statusne promjene srednje škole, koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Odluku o statusnoj promjeni srednje škole donosi osnivač.

Član 20.

S ciljem međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole se mogu udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.

Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola, udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.

Zajednica srednjih škola ima pravila kojim se regulišu poslovi, zadaci i rad zajednice srednjih škola.

Na pravila zajednice saglasnost daje Ministarstvo.

Član 21.

Osnivač srednje škole može organizovati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta, ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste.

Obrazovno-odgojni rad, iz stava 1. ovog člana, može se organizovati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje dva odjeljenja.

Za organizovanje obrazovno-odgojnog rada iz stava 1. i 2. ovog člana, osnivač srednje škole je dužan da prethodno pribavi saglasnost općine na čijem području se to obrazovanje obavlja.

Obrazovno-odgojni rad iz stava 1. ovog člana može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad, u skladu sa ovim zakonom.

Član 22.

Druga država ili kanton može organizovati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona, u skladu sa ovim zakonom.

Rad odjeljenja srednje škole vrši se po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države, odnosno kantona, nadležni za poslove obrazovanja, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Odjeljenja koja organizuju srednje škole iz drugih država i kantona mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Član 23.

Rad srednje škole je javan.

Srednja škola ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatu.

Član 24.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana, ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odrediće rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrdene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada srednje škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

U slučaju prestanka rada srednje škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogućiti završavanje započetog obrazovanja i odgoja.

Aktom o prestanku rada srednje škole odredit će se prestanak rada srednje škole sa završetkom tekuće školske godine.

Prestanak rada srednje škole objavljuje se u službenom glasilu Kantona.

Član 25.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

Član 26.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 27.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redovni učenici normalnog psihičkog i fizičkog razvoja, nadareni učenici i učenici sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju;

- lica koja žele da se vanredno obrazuju, stručno usavršavaju i dopunski obrazuju putem raznih oblika obrazovanja.

Član 28.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće srednje škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program) utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta obra-

zovanja, obim i trajanje obrazovanja i obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u srednjoj školi svih oblika svojine.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se oblici rada.

Član 29.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih časova i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Član 30.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta, odnosno predmet, čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.

Sadržaje iz prethodnog stava utvrđuje upravni odbor srednje škole, na osnovu prijedloga osnivača i nastavničkog vijeća škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Izuzetno, u vjerskim školama, sadržaji specifičnih predmeta iz stava 1. ovog člana, mogu biti i veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Član 31.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo na osnovu mišljenja komisije koju imenuje ministar iz reda naučnih i stručnih radnika, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 32.

Školska godina traje od 1. septembra do 31. avgusta naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 38 radnih sedmica, s tim da nastavnici programске sadržaje realizuju u okviru 36 nastavnih sedmica.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 30 radnih sedmica.

Razlika u broju sedmica koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnu i sportsku djelatnost škole, planiranih godišnjih programom rada i kalendarom u razrednoj knjizi.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru.

Zimski odmor za učenike traje tri sedmice, nakon završetka prvog polugodišta, a ljetni odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola je obavezna rasporedom sati omogućiti obavljanje neodgodivih vjerskih obaveza.

Srednja škola organizuje nastavni proces, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.

Član 33.

Nastavni čas općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj srednjoj školi 40 minuta.

Praktična nastava u preduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta.

Član 34.

Ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog obrazovno-odgojnog rada ne može iznositi više od 35 časova sedmično, odnosno 7 časova dnevno.

Član 35.

Obrazovno-odgojni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva, te u skladu sa članom 32. stav 7. ovog zakona.

Član 36.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području jedne općine je, u pravilu, istovremen.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom.

Član 37.

Srednja škola je dužna da ostvari godišnji fond nastavnih časova, predviđen planom i programom.

Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Član 38.

Rad srednje škole u toku školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada, koji sadrži oblik i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obim i sadržaj, u skladu sa metodologijom koju za svaki tip srednje škole utvrđuje Ministarstvo.

Godišnji program rada srednje škole donosi upravni odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, do 30. septembra za tekuću školsku godinu.

Srednja škola dostavlja godišnji program rada i izvještaj o radu osnivaču i Ministarstvu.

Izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti Ministarstvu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Član 39.

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Ekskurzije i logorovanja organizuju se i izvode u skladu sa načelima koja utvrđuje Ministarstvo, u skladu sa programom rada, iz stava 1. ovog člana.

Član 40.

U srednjoj školi organizuju se slobodne aktivnosti učenika, uključivanjem u razne oblike rada, koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i pravilima srednje škole, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 41.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, ueničkih zadruga i drugih oblika.

Ueničku zadrugu može da organizuje najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva ueničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole i na njih se ne plaćaju porezi i doprinosi utvrđeni posebnim zakonom.

Član 42.

U srednjoj školi nije dozvoljeno političko organizovanje.

Član 43.

Rad uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika časovima, načlnu ocjenjivanja znanja, organizovanja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Član 44.

Za polaganje stručnog ispita nastavnika, stručnih saradnika i saradnika srednjih škola u Kantonu, na prijedlog Pedagoškog zavoda, određuju se srednje škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse kandidata za polaganje stručnog ispita - vježbaonice.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonicama bliže se regulišu propisom koji donosi ministar.

Član 45.

U srednjoj školi upotrebljavaju se školski udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo.

Školski udžbenik je nastavno sredstvo koje obuhvata nastavnim planom i programom za srednje

obrazovanje i odgoj utvrđene sadržaje, pisane u skladu sa koncepcijom školskog udžbenika.

Pod školskim udžbenikom, kao osnovnim nastavnim sredstvom, podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, pisan u skladu sa koncepcijom udžbenika, a shodno zahtjevima nastavnog plana i programa.

Član 46.

Srednja škola ima pravila koja donosi upravni odbor srednje škole.

Pravilima srednje škole uređuju se pitanja koja se odnose na:

- način ostvarivanja javnosti rada škole;
- saradnju i način ostvarivanja saradnje srednje škole sa roditeljima učenika i izbor predstavnika roditelja učenika u upravni odbor škole;
- utvrđivanje vrste, oblika i organizacije obrazovno-odgojnog rada;
- utvrđivanje oblika i načina vanrednog obrazovanja učenika;
- uvjete konkursa za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
- način donošenja pravila o kućnom redu;
- način ostvarivanja saradnje srednje škole sa roditeljima, odnosno starateljima učenika;
- način organizovanja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, sticanje i raspoređivanje sredstava;
- rad zajednice učenika škole;
- postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa;
- organizaciju ferijalne prakse;
- organizaciju rada ueničkih zadruga u školi, te sticanje i raspoređivanje sredstava;
- postupak stručnog usavršavanja nastavnika;
- vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak izbora u zvanja;
- uređenje i drugih pitanja u skladu sa ovim zakonom.

2. GIMNAZIJA**Član 47.**

Gimnazija je škola savremenog općeg četverogodišnjeg obrazovanja za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redovni učenici po općeo-razovnom i programima prema tipu gimnazije.

U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za sljedeće tipove gimnazije:

- opća gimnazija,
- klasična gimnazija,
- pedagoška gimnazija,
- filološka gimnazija,
- prirodno-matematička gimnazija,
- matematičko-informatička gimnazija,
- sportska gimnazija.

Član 48.

Za upis u gimnaziju mogu se prijaviti učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na osnovu uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole iz svih nastavnih predmeta, posebnog bodovanja dodatnog obrazovanja za nadarene učenike i usmjerenja na osnovu profesionalne orijentacije.

Kod upisa u gimnaziju obavezan je prijemni ispit.

Član 49.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji se polaže matura po jedinstvenom programu utvrđenom za ove tipove škole.

Član 50.

Blži propis o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u gimnaziji donosi ministar.

Organizovanje provjere znanja na prijemnom ispitu i polaganju mature gimnazije utvrđuje se pravilima škole.

Član 51.

U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

3. UMJETNIČKA ŠKOLA**Član 52.**

U umjetničkoj školi obrazuju se redovni učenici po općeobrazovnom i programu iz oblasti muzičke, likovne i baletske umjetnosti u trajanju od četiri godine, za odgovarajuće djelatnosti i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim visokoškolskim institucijama.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Član 53.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na osnovu uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnih za određenu oblast umjetnosti, te usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.

Član 54.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi se polaže matura.

Član 55.

Program i način polaganja prijemnog ispita i mature uređuje se nastavnim planom i programom za svaku oblast umjetnosti.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u umjetničkoj školi uređuje se pravilima škole.

4. TEHNIČKA I SRODNA ŠKOLA**Član 56.**

U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici u trajanju od četiri godine, po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na osnovama savremene i tradicionalne tehnologije, za složenije zahtjeve rada.

Član 57.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole za svaki tip škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj i srodnoj školi stiču se odgovarajuća stručna zvanja.

Član 58.

U tehničku i srodnu školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na osnovu općeg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu, koje utvrđuje Ministarstvo i usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Kod upisa u tehničku i srodnu školu za sve učenike obavezan je prijemni ispit.

Član 59.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj i srodnoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom za svaki tip škole utvrđuje se program polaganja mature.

Član 60.

Blži popis o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u tehničkoj i srodnoj školi donosi ministar.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u tehničkoj i srodnoj školi, utvrđuje se pravilima škole.

Član 61.

U tehničkoj i srodnoj školi mogu se obrazovati i vanredni učenici putem polaganja ispita, uz obavezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda sati.

Za vanredne učenike tehničke i srodne škole može se organizovati nastava po prilagođenim nastavnim planovima i programima odgovarajućeg obrazovanja.

Član 62.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu može se upisati i na drugu visokoškolsku ustanovu, pod uvjetom da je stekao u gimnaziji dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih programskih sadržaja.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od jedne do dvije godine.

Dopunski program utvrđuje Ministarstvo.

5. STRUČNA ŠKOLA

Član 63.

U stručnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih sadržaja i praktične nastave.

Član 64.

U stručnoj školi mogu se formirati odjeljenja za obrazovanje redovnih učenika sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju, po programima specijalne srednje škole za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spremlje, u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 65.

Učenik sa završenom stručnom školom može se upisati na odgovarajuću visokoškolsku ustanovu pod uvjetom da stekne dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji po posebnom programu koji utvrđuje Ministarstvo.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od dvije do tri godine.

Član 66.

Obrazovanje u stručnoj školi se može realizovati redovno i vanredno.

Vanredno obrazovanje se obavlja na način kako je regulisano članom 61. ovog zakona.

Član 67.

U stručnu školu mogu se upisati učenici za III i IV stepen stručne spremlje na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi, uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za vrstu škole, koje utvrđuje Pedagoški zavod i usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Član 68.

Na završetku obrazovanja u stručnoj školi za III i IV stepen stručne spremlje polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Organizaciju polaganja završnog ispita stručna škola utvrđuje pravilima škole.

Član 69.

Učenici stručne škole nakon završenog III i IV stepena stručne spremlje mogu se dalje obrazovati za sticanje majstorskog ispita u odgovarajućoj stručnoj školi, koja ispunjava uvjete za to obrazovanje u skladu sa ovim zakonom.

Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 70.

Praktična nastava u tehničkoj i srodnoj školi i stručnoj školi izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u školskim radionicama,

laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u preduzeću, ustanovi ili kod lica koje samostalno obavlja djelatnost ličnim radom ako imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete, u skladu sa nastavnim planom i programom.

Uvjeti, oblici, metode, i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora, regulišu se ugovorom srednje škole sa preduzećem, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost ličnim radom i sredstvima u svojini građana.

Član 71.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole i stručne škole može se utvrditi obaveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa preduzećem, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana, u zavisnosti gdje se ona izvodi.

6. SPECIJALNE SREDNJE ŠKOLE

Član 72.

U specijalnoj srednjoj školi obrazuju se učenici koji zaostaju u psihičkom i tjelesnom razvoju i koji nisu u stanju savladati programske sadržaje redovne srednje stručne škole.

U specijalnoj srednjoj školi učenici se obrazuju po posebno prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spremlje, u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 73.

Nastavnim planovima i programima utvrđuje se stepen obrazovanja, zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave.

Član 74.

U specijalnu srednju stručnu školu mogu se upisati učenici na osnovu svjedodžbe o završenoj specijalnoj osnovnoj školi ili završenom osnovnom obrazovanju u specijalnom odjeljenju pri redovnoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

7. SREDNJA ŠKOLA ZA VJERSKE SLUŽBENIKE

Član 75.

Srednja škola za vjerske službenike je škola u kojoj se obrazuju učenici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Član 76.

U srednjim školama za vjerske službenike, zavisno od upa, učenici stiču zvanje: Imam, sveštenik, rabin, propovjednik i dr.

Član 77.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Član 78.

U srednju školu za vjerske službenike mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Način polaganja prijemnog ispita i mature bliže se uređuje propisom koji, na prijedlog vjerske zajednice, donosi ministar.

Licima koja su do stupanja na snagu ovog zakona završila školu za vjerske službenike, ukoliko je obrazovanje trajalo tri i više godina, priznaje se srednje obrazovanje.

Član 79.

Nastavni plan i program srednje škole za vjerske službenike donosi Ministarstvo, a na prijedlog stručne komisije koju imenuje ministar iz reda vjerskih zajednica i stručnih radnika.

Nastavnim planom i programom srednje škole za vjerske službenike utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

Član 80.

U srednjoj školi za vjerske službenike ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

Član 81.

Učenik koji završi srednju školu za vjerske službenike osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji završi srednju školu za vjerske službenike može se upisati i na drugu visokoškolsku ustanovu, pod uvjetom da je stekao u gimnaziji dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih programskih sadržaja.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od jedne do dvije godine. Dopunski program utvrđuje Ministarstvo.

IV. UČENICI**Član 82.**

Status učenika srednje škole stiče se upisom.

Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Upis učenika u srednju školu vrši se na osnovu konkursa koji se objavljuje putem sredstava infor-

misanja, najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Konkurs raspisuje osnivač i utvrđuje bliže uvjete.

Način upisa u srednju školu utvrđuje se pravilima srednje škole, u skladu sa kriterijima propisanim ovim zakonom.

Član 83.

Učenici koji su se obrazovali u drugom kantonu ili entitetu upisuju se i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u Kantonu.

Kod upisa učenika iz stava 1. ovog člana nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obavezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenici nisu izučavali ili su ih izučavali u znatno manjem obimu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljaju obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Član 84.

Državljanl Bosne i Hercegovine koji su završili odgovarajuće osnovno obrazovanje u inozemstvu, odnosno dijelove srednjeg obrazovanja, mogu se uvjetno upisati u odgovarajuću srednju školu dok se ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalencija njihovih svjedodžbi, a najkasnije do završetka prvog polugodišta tekuće godine.

Nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju svjedodžbi vrši Ministarstvo.

Član 85.

Strani državljani i lica bez državljanstva upisuju se u srednju školu pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine ako ugovorima ili međunarodnim konvencijama nije drugačije određeno.

Strani državljani i lica bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja, ako međunarodnim ugovorima, dogovorima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.

Član 86.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje dačku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

Dačka knjižica je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.

Obrazac dačke knjižice propisuje ministar u skladu sa ovim zakonom.

Član 87.

Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i kao vanredni učenik steći drugo obrazovanje, izuzev u gimnaziji i srednjoj vjerskoj školi.

Izuzečno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovno pohađaju i drugu srednju školu.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti sticanja obrazovanja u smislu stava 1. ovog člana.

Član 88.

Status učenika srednje škole prestaje:

- ispisivanjem iz srednje škole,
- gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi,

- isključivanjem iz srednje škole,
- napuštanjem srednje škole,
- završavanjem obrazovanja u srednjoj školi.

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Član 89.

Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred ima pravo da ponovi razred.

U toku redovnog obrazovanja učenik može samo jedanput da ponovi razred, s tim da participira u troškovima tog obrazovanja.

Redovan učenik koji u toku obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred može se preusmjeriti na obrazovanje za jednostavniji program.

Redovan učenik koji je napustio srednju školu, ukoliko želi da ponovo nastavi obrazovanje, participira u troškovima svog obrazovanja.

Učešće u participaciji troškova obrazovanja bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 90.

Učenik se može ispisati iz srednje škole:

- kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
- kada prelazi u drugu srednju školu.

Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola može učenicima, koji su proglašeni vrhunskim sportistima ili nadarenim učenicima sa međunarodnog takmičenja, da odobri odsustvovanje sa nastave, radi pripremanja i učešća na takmičenjima, u skladu sa pravilima škole.

Član 91.

Srednja škola je dužna da u toku obrazovanja sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih u skladu sa programom profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Program profesionalne orijentacije donosi Ministarstvo.

Član 92.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno, kontinuirano i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 93.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena sredinom i na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih ispita.

Za učenike za koje se nastava ne izvodi po polugodištima, opći uspjeh utvrđuje se na završetku obrazovanja.

Nastavničko vijeće, nakon svakog klasifikacionog perioda, razmatra rad i rezultate rada odjeljenja, razreda i škole, razrednih vijeća i nastavnika.

Član 94.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje razredno vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 1. ovog člana, u pravilu, treba potvrditi.

Učenik, njegov roditelj odnosno staratelj, imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u komisiji.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću, u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Član 95.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- odličnim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50.
- vrlo dobrim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50.
- dobrim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50.
- dovoljnim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Razredno, odnosno nastavničko vijeće utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na nivou odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene na dvije (ili tri decimale) za odjeljenje, razred i školu.

Na osnovu postignutog uspjeha, iz stava 4. ovog člana, određuje se učenik generacije srednje škole.

Član 96.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta, odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene,

upućuje se na popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku.

Učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri ili više nedovoljnih ocjena, upućuje se da ponovi razred.

Učenik srednje škole može u toku obrazovanja ponoviti samo jedan razred.

Član 97.

Učenik je završio razred, odnosno obrazovanje, kada je završio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Član 98.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja utvrđuje razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Član 99.

Učenik koji u toku obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 100.

O završenom razredu, odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji s uspjehom položi maturski, odnosno završni ispit srednje škole, izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba, odnosno diploma koju izdaje verifikovana srednja škola ima važnost javne isprave.

Član 101.

Svjedodžba, odnosno diploma stečena na teritoriji drugih kantona ima istu vrijednost kao i svjedodžba, odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na teritoriji Kantona.

Član 102.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, odnosno staratelja, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe, odnosno diplome, na osnovu podataka iz matične knjige.

Član 103.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Sadržaj svjedodžbe, diplome i način vođenja evidencije o dokumentaciji u srednjoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 104.

Učenik može polagati dopunski, popravni, razredni i maturski, odnosno završni ispit.

Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obim polaganja dopunskog ispita.

Razredni ispit polažu redovni učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine, odnosno obrazovanja, ili vanredni učenici iz svih predmeta jednog razreda, odnosno obrazovanja, po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organizuju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih časova u drugom polugodištu.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti, nastavničko vijeće će poništiti ispit.

Član 105.

Organizacija, način, vrijeme i uvjeti polaganja ispita u srednjoj školi bliže se uređuju propisom koji donosi ministar.

Član 106.

Učeniku koji u toku četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, može se izdati, pored svjedodžbe o završenom IV razredu i diplome o završenom obrazovanju, i posebna diploma u znak priznanja za postignute rezultate.

Obrazac posebne diplome iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Učeniku koji postiže naročite rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Član 107.

Učeniku koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere, kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-disciplinske mjere mogu biti:

- ukor razrednika,
- ukor razrednog vijeća,
- ukor direktora,
- ukor nastavničkog vijeća,
- isključenje iz srednje škole.

Ukor nastavničkog vijeća i isključenje iz škole izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj, protiv odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća ili isključenje iz škole mogu izjaviti žalbu upravnom odboru škole.

Član 108.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgovorno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Član 109.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužni izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete, utvrđuju se pravilima škole.

Član 110.

Učenici obrazuju zajednicu učenika odjeljenja i zajednicu učenika škole.

Zajednicu učenika škole sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja.

Bliže odredbe o radu zajednice učenika škole uređuju se pravilima škole.

Član 111.

Srednja škola je obavezna da na početku školske godine upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 112.

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizovati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike VII stepena stručne spreme.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII stepena stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje, stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme, specijalisti, odnosno sa završenim majstorskim ispitom, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci.

Član 113.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na osnovu stručnog zvanja koje je upisano u diplomu, a u skladu sa profilom i stručnom spremom nastavnika, utvrđenom odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stava 1. ovog člana rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Protiv rješenja iz prethodnog stava ne može se pokrenuti upravni spor.

Član 114.

Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalno-zaštitne, programerske, zdravstvene, bibliotekarske i

druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni saradnici sa završenim odgovarajućim fakultetom VII stepena stručne spreme.

Organizacija i realizacija poslova stručnog saradnika u srednjoj školi planira se i obavlja u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 115.

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može izabrati za saradnika: laboranta, knjižničara, saradnika u nastavi i drugo lice koje ima srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja.

Član 116.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa.

Bliže odredbe o uvjetima i postupku izbora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika sadrže pravila srednje škole.

Član 117.

Svi radnici srednje škole moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret osnivača.

Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je alkoholičar, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik, stručni saradnik ili saradnik, te drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, biće oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Član 118.

Pravilima srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 42-satne radne sedmice i korišćenja dnevnog odmora u toku radnog dana, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 119.

U okviru 42-satne radne sedmice nastavnici mogu imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada, koji se realizuje u srednjoj školi, s tim da se norma časova utvrđuje u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 120.

Izuzetno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, da ima i više od 25, a maksimalno 35 časova sedmično neposrednog obrazovno-odgojnog rada sa učenicima.

Član 121.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, u toku ljetnog odmora.

Godišnji odmor nastavnika, stručnih saradnika i saradnika traje najmanje 30 radnih dana.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste

godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. juna naredne godine.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika utvrđuje se pravilima škole.

Član 122.

Nastavnici imaju pravo i dužnost da organizuju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke utvrđene zakonom i pravilima srednje škole.

Član 123.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasniva radni odnos u srednjoj školi, obavezan je da nakon isteka najmanje jedne, a najkasnije do dvije godine neposrednog obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi, položi stručni ispit za samostalno obavljanje obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi.

Program polaganja stručnog ispita, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim oblicima, načinu i programu stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, kao i vođenju evidencije o stručnom usavršavanju, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Član 124.

Za samostalno izvršavanje poslova i zadataka i osavremenjivanje obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi, nastavnici, stručni saradnici i saradnici se ocjenjuju jedanput u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika omogućuju sticanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi, ocjene rada, sticanja zvanja na osnovu ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Član 125.

Nastavnik koji za svoj rad bude dva puta ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom, gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Član 126.

Izuzetno, nastavnik može prije isteka roka iz člana 125. ovog zakona da izgubi pravo na dalji rad u nastavi u slučaju kada nadležni organ srednje škole, Pedagoški zavod koji vrši stručni nadzor ili, prosvjetna inspekcija utvrdi da nastavnik ne izvršava svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i pravilima srednje škole.

Član 127.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, srednja škola će

takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, odnosno radne zadatke, ostaje u školi dok ne zasnue radni odnos u drugoj ustanovi, ili dok mu ne prestane radni odnos po drugom osnovu, ali najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne zasnue radni odnos u drugoj ustanovi, prestaje mu radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi nastavniku pripadaju sva prava iz radnog odnosa.

Pravilima srednje škole bliže se uređuje postupak utvrđivanja izvršenja dužnosti nastavnika iz člana 126. ovog zakona.

VI. STRUČNI NADZOR

Član 128.

Nad organizacijom i izvodenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim srednjim školama, radi daljeg unapređivanja obrazovno-odgojnog rada, vrši se stručni nadzor.

Stručni nadzor, pored ostalog, naročito obuhvata:

- praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;
- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora srednje škole;
- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizaciji obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika.

Član 129.

Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod, najmanje jedanput godišnje.

Srednja škola je obavezna da omogućiti nesmetano vršenje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Član 130.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvještaj nastavničkom vijeću i upravnom odboru srednje škole, te Ministarstvu.

Na osnovu izvještaja o stručnom nadzoru nastavničko vijeće srednje škole donosi ocjenu rada i napredovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika.

Vršenje stručnog nadzora bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

VII. UPRAVLJANJE SREDNJOM ŠKOLOM

Član 131.

Organ upravljanja u srednjoj školi je upravni odbor, a organ rukovođenja je direktor srednje škole.

Organ kontrole u srednjoj školi je nadzorni odbor.

Član 132.

Srednjom školom upravlja upravni odbor, koji može imati od tri do devet članova.

Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Trećina članova upravnog odbora imenuje se iz reda nastavnika i stručnih saradnika na prijedlog nastavničkog vijeća, trećina iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika srednje škole na prijedlog zbora roditelja, a trećinu imenuje osnivač po svom izboru.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima škole, u skladu sa Zakonom ili aktom o osnivanju.

Član 133.

Upravni odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- vrši izbor nastavnika;
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnog saradnika i saradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
- donosi odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja srednje škole;
- razmatra plan upisa učenika;
- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika, na rad nastavnika i stručnih saradnika;
- odlučuje o žalbama učenika, roditelja, odnosno staratelja učenika na odgojno-disciplinsku mjeru;
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili direktora, o prigovoru nastavnika, stručnih saradnika i saradnika izjavljenom na ocjenu o radu;
- imenuje i razrješava direktora škole;
- usvaja pravila srednje škole;
- razmatra i druga pitanja utvrđena pravilima srednje škole.

Član 134.

Srednjom školom rukovodi direktor, koji se imenuje za vrijeme od četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Za direktora srednje škole može biti imenovano lice koje pored općih uvjeta ispunjava i uvjete nastavnika, ima VII stepen stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva neposredno u nastavi u srednjoj školi, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima za organizovanje odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi.

Član 135.

Upravni odbor srednje škole raspisuje konkurs za direktora škole, koji objavljuje u javnim glasilima.

Konkurs za direktora srednje škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog člana, trajanje konkursa, postupak i rok izbora kandidata, te način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

Član 136.

Direktora škole imenuje upravni odbor škole, na osnovu provedenog konkursa i uz saglasnost Ministarstva.

Ako se na konkursu ne izabere direktor, upravni odbor imenuje vršioca dužnosti bez konkursa.

Vršilac dužnosti ima sva prava i dužnosti direktora škole.

Vršilac dužnosti se imenuje na period od šest mjeseci, a najduže godinu dana od dana njegovog imenovanja.

Član 137.

Direktor srednje škole obavlja sljedeće poslove:

- predlaže program obrazovno-odgojnog rada i aktivnosti za unapređivanje istog u okviru godišnjeg programa rada i preduzima odgovarajuće mjere za njihovu realizaciju;
- odlučuje o raspoređivanju radnika srednje škole na određene poslove i zadatke prema njihovoj stručnoj spremi i vrši njihovo ocjenjivanje u skladu sa rezultatima njihovog rada;
- podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada, kao i materijalnom poslovanju srednje škole upravnom odboru škole, osnivaču i Ministarstvu;
- obavlja i druge poslove predviđene ovim zakonom i pravilima škole.

Član 138.

Osnivač može predložiti upravnom odboru srednje škole da direktora srednje škole razriješi i prije isteka vremena na koje je imenovan, ako upravni odbor ne prihvati izvještaj direktora iz alineje 3. člana 137, ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u obrazovno-odgojnom radu srednje škole.

Član 139.

Upravni odbor može razriješiti direktora srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev direktora;
- ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do povrede prava radnika ili imovine srednje škole, kao i ako je njegovim odnosom nanosena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima srednje škole.

Član 140.

Srednja škola, u kojoj se nastava organizuje u preko 16 odjeljenja, može općim aktom na poslovima rukovođenja utvrditi poslove pomoćnika direktora.

Imenovanje pomoćnika direktora vrši upravni odbor srednje škole, na prijedlog direktora.

Postupak izbora pomoćnika direktora, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Član 141.

Organ kontrole poslovanja u srednjoj školi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora imenuje osnivač na rok od četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Nadzorni odbor analizira izvještaje o poslovanju srednje škole, nadzire upotrebu sredstava za rad,

pregleda i provjerava zakonitost vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obavlja i druge poslove iz domena poslovanja srednje škole.

Izveštaj o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i direktoru srednje škole.

VIII. STRUČNI ORGANI ŠKOLE

Član 142.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

- nastavničko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici i stručni saradnici;
- razredno vijeće, koje sačinjavaju nastavnici razreda;
- stručni aktivi nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 143.

Nastavničko vijeće je stručni organ, a obavlja slijedeće poslove i zadatke:

- stara se o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u školi i preduzima mjere za unapređivanje tog rada;
 - analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća;
 - na prijedlog direktora određuje razrednike;
 - vrši izbor oblika nastave i saglasno tome vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u 42-satnoj radnoj sedmici;
 - odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
 - prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
 - preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
 - utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih organa, tijela i komisija;
 - utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
 - analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;
 - vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
 - imenuje komisije za polaganje ispita;
 - odobrava i organizuje polaganje prijemnih ispita, mature, odnosno završnih ispita koji se obavljaju u školi u skladu sa ovim zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o ispitima;
 - donosi odluku o poništenju ispita;
 - stara se o zajednici učenika škole;
 - razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, preduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;
 - obavlja i druge poslove predviđene pravilima srednje škole.
- Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor srednje škole ili stručno lice koje on odredi.

Član 144.

Razredno vijeće obavlja slijedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika, ili učenika pojedinačno;
- uskladuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
- utvrđuje zaključne ocjene;
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada;
- vrši i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Član 145.

Blíže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila srednje škole.

IX. DOMOVI UČENIKA

Član 146.

Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvještaju, nadzoru nad radom, upisu, pravima i obavezama učenika, izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika, organu upravljanja i vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika u kojima se obezbjeđuje odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, tjelesna rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Član 147.

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim zakonom, obezbijedi sredstva i uvjete u skladu sa Pedagoškim standardima i higijensko-tehničkim normativom prostornih uvjeta za rad srednjih škola.

Član 148.

Dom učenika ima pravila koja donosi upravni odbor doma učenika.

Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika.

Jedinstveni program obrazovno-odgojnog rada za sve domove učenika donosi Ministarstvo.

Član 149.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni saradnici i saradnici doma učenika.

Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira, u zavisnosti od svojih potreba, u skladu sa pravilima doma.

Blíže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Član 150.

Za odgajatelja doma učenika može biti izabrano lice koje ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stepenom stručne spremlje.

Član 151.

Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje pored općih uvjeta ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ističe se organizacionim sposobnostima.

Direktora doma učenika imenuje upravni odbor, nakon provedenog konkursa i uz saglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda koji vrši stručni nadzor.

Direktor doma učenika imenuje se na četiri godine, s pravom ponovnog imenovanja.

Član 152.

Upravni odbor doma učenika raspisuje konkurs za direktora doma koji se objavljuje u javnim glasilima.

Konkurs za direktora doma sadrži uvjete iz ovog zakona i pravila doma učenika.

Član 153.

Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi upravni odbor.

Pravila doma učenika sadrže odredbe koje se odnose na:

- stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika doma učenika;
- saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
- način upisa i prijema u dom učenika;
- zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
- druga pitanja kojima se posebno reguliše rad u domu, u skladu sa ovim zakonom.

Rad doma učenika bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

X. POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 154.

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog zakona, su:

- organizovanje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- obezbjeđenje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postizu natprosječne rezultate;
- stipendiranje redovnih učenika;
- izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

Član 155.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona, iz člana 154. ovog zakona, služe se na način utvrđen posebnim propisima.

Član 156.

Srednja škola može stjecati prihod i:

- donacijom pravnih i fizičkih lica, te od humanitarnih organizacija;
- iz legata, poklona i zavještanja;
- prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
- prodajom intelektualnih usluga;
- prodajom materijalnih dobara, uz saglasnost osnivača.

XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 157.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 DM kaznit će se za prekršaj srednja škola, ako:

1. otpočne sa radom prije nego što ispunji uvjete za rad (član 16.);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju, prije upisa u Registar (član 17.);
3. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (član 31.);
4. bez odluke Ministarstva prekine nastavu (član 35.);
5. organizuje rad specijalnog odjeljenja ili odjeljenja muzičke škole i počne sa radom prije nego što ispunji uvjete za rad (član 18.);
6. ne upotrebljava školske udžbenike u skladu sa članom 45. ovog zakona;
7. obavi dopunske, popravne, razredne ili maturske ispite suprotno propisu donesenom na osnovu člana 105. ovog zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice novčanom kaznom od 400 do 1.500 DM.

Član 158.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 DM kaznit će se za prekršaj srednja škola ako:

1. učenici u toku dana imaju veći broj časova od broja časova utvrđenih članom 34. ovog zakona;
2. ne realizuje godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom (član 37.);
3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (član 38.);
4. organizuje eksperimentalnu nastavu suprotno određenjima iz člana 43. ovog zakona;
5. vrši vrednovanje rada, sistemsko praćenje razvoja učenika i usmjeravanje učenika suprotno članovima 92, 93, 94. i 96. ovog zakona;
6. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti (član 103.);
7. ne vrši ljekarski pregled radnika škole (član 117.);
8. jedanput u dvije godine ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika (član 124.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi novčanom kaznom od 300 do 1.000 DM.

Član 159.

Novčana kazna, izrečena za prekršaje iz člana 157. i člana 158. ovog zakona, utvrđena u DM, naplaćuje se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine, po srednjem tečaju DM na dan naplate.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 160.

Sve srednje škole dužne su da ispune uvjete iz člana 15. i člana 16. ovog zakona i da se u skladu sa članom 17. ovog zakona upišu u Registar do 31. avgusta 1997. godine.

Član 161.

Postojeće srednje škole, koje obezbijede uvjete za realizaciju nastavnog plana i programa srednje škole, mogu izvršiti upis učenika u I razred po odredbama ovog zakona od školske 1997/98. godine.

Postojeće srednje škole dužne su da usklade svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona do 31. avgusta 1997. godine.

Član 162.

Postojeća učiteljska škola transformiše se u pedagošku gimnaziju.

Do donošenja nastavnih planova i programa za pedagošku gimnaziju koristit će se nastavni planovi i programi učiteljske škole.

Član 163.

Učitelji koji su započeli obrazovanje po nastavnim planovima i programima u skladu sa Zakonom o srednjoj školi ("Službeni list RBiH", broj 39/90, 3/93, 24/93, i 13/94), imaju pravo da završe svoje obrazovanje po tim nastavnim planovima i programima.

Član 164.

Skupština Kantona donijet će plan iz člana 10. ovog zakona u roku od jedne godine od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 165.

Skupština Kantona odlučit će o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema srednjim školama koje su osnovala druga pravna lica u roku od šest mjeseci od donošenja plana iz člana 164. ovog zakona.

Član 166.

Ministar će donijeti, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propise o:

- postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola (član 16. i 17.);
- osnivanju i radu eksperimentalnih škola (član 43.);

- sadržaju i načinu polaganja prijemnih ispita i mature u gimnaziji i srednjoj tehničkoj i srodnoj školi, te sadržaju polaganja završnog ispita u srednjim stručnim školama (članovi: 50, 60, 78. i 81.);

- participaciji troškova obrazovanja u srednjim školama (član 89.);

- sadržaju svjedodžbe, odnosno diplome, dačke knjižice i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u srednjoj školi (član 86. i 103.);

- postupku ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, ocjenama, sticanju zvanja na osnovu ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu (član 124.);

- polaganju stručnog ispita nastavnika, stručnih saradnika i saradnika srednje škole (član 123.);

- vršenju stručnog nadzora (član 130.);

Do donošenja propisa iz ovog člana primjenjivat će se važeći propisi.

Član 167.

Ministarstvo će donijeti:

- nastavne planove i programe za sve vrste škola, predviđene ovim zakonom (članovi 31. i 70.);

- Pedagoške standarde (član 12.);

- Normative (član 12.);

- propis o radu domova učenika (član 153.);

- program dopunskog obrazovanja iz općeobrazovnih programskih sadržaja za učenike tehničkih i srodnih škola i stručnih škola (član 62. i 65.);

- metodologiju izrade godišnjeg programa rada srednje škole (član 38.);

- načela organizovanja ekskurzije i logorovanja (član 39.);

- program profesionalne orijentacije učenika (član 91.);

- program odgojno-obrazovnog rada domova učenika (član 148.).

Do donošenja novih nastavnih planova i programa koristit će se postojeći nastavni planovi i programi.

Član 168.

Zatečeni nastavnici sa završenim V i VI stepenom stručne spreme, koji su stekli pravo na izvođenje nastave u srednjim školama po odgovarajućem nastavnom planu i programu donesenom na osnovu Zakona o srednjoj školi ("Službeni list RBiH", broj 39/90, 3/93, 24/93, i 13/94), mogu izvoditi nastavu iz odgovarajućih predmeta i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 169.

Zatečeni odgajatelji u domu učenika sa završenim VI stepenom stručne spreme, koji su na osnovu Zakona o srednjoj školi ("Službeni list RBiH", broj 39/90, 3/93, 24/93, i 13/94) stekli uvjete za samostalan odgojno-obrazovni rad, mogu vršiti poslove i radne zadatke odgajatelja u domu učenika i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 170.

Zatečeni nastavnici srednje škole sa 15 i više godina radnog iskustva u nastavi, a koji se ističu svojim stručnim i pedagoškim radom i koji su ocijenjeni najvišom ocjenom, mogu brže napredovati, odnosno

steći nastavničko zvanje, utvrđeno posebnim propisom koji će se donijeti u skladu sa ovim zakonom.

Član 171.

Stupanjem na snagu ovog zakona, prestaje se primjenjivati Zakon o srednjoj školi ("Službeni list R BiH", broj 39/90, 3/93, 24/93. i 13/94) na području Kantona.

Član 172.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-141 / 97
12. marta 1997. godine
Zenica

XX

31

· Na temelju članka 37. točka 1. Ustava Zeničko-dobojske županije ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), Skupština Zeničko-dobojske županije, na 7. sjednici, održanoj 12.3.1997. godine, donosi

ZAKON O SREDNJOJ ŠKOLI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu.

Srednja škola ima svojstvo pravne osebe.

Članak 2.

Srednje škole su:

- gimnazija, u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;

- srednja umjetnička škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti glazbe, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);

- srednja tehnička i srodna škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općebrazovnog programa, ostvaruje stručni program za IV stupanj stručnog zvanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);

- srednja stručna škola, u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi za III i IV stupanj stručne spreme, te stječu zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);

- specijalna srednja škola, u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju;

- srednja škola za vjerske službenike, u kojoj se, red odgovarajućeg općeobrazovnog programa,

ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

Pod vjerskim službenicima u smislu ovog zakona podrazumijevaju se: imaml, sveštenici, rabin, propovjednici i dr.

Članak 3.

U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stupnja stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.

Stjecanjem obrazovanja iz prethodnog stavka ne stječe se srednja stručna sprema.

Članak 4.

U srednjoj školi, pored realiziranja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz članka 2. i 3. ovog zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Članak 5.

Odredbe ovog zakona primjenjival će se i na srednje škole koje se osnivaju za posebne potrebe društva, ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije regulirano.

Članak 6.

U srednjoj školi nastava se izvodi na bosanskom ili hrvatskom književnom jeziku, ijekavskog izgovora, latiničnim pismom.

Članak 7.

Kada u srednjoj školi ima najmanje 30 učenika, pripadnika naroda i narodnosti, kojima jezik iz članka 6. ovog zakona nije maternji jezik, za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika.

U srednjoj školi, u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku narodnosti, uz obvezno savladavanje nastave jezika iz članka 6. ovog zakona.

Članak 8.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo da slijedu srednje obrazovanje i odgoj na području Zeničko-dobojske županije (u daljem tekstu: Županija) po odredbama ovog zakona sukladno konvencijama, ugovorima i sporazumima, koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Članak 9.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značenja.

Članak 10.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom koji donosi Skupština Županije.

Planom iz prethodnog stavka naročito se utvrđuje potreba društiva, obujam i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Županiji.

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Članak 11.

Srednju školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba u svim oblicima svojine, sukladno ovom zakonu i dugoročnom planu iz članka 10. ovog zakona.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva općina ili Skupština Županije.

Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, njen djelokrug sukladno nastavnim planovima i programima koje donosi ili odobrava Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i šport Županije (u daljem tekstu: Ministarstvo) i druga pitanja od značenja za rad srednje škole.

Prava i obveze osnivača i srednje škole utvrđuju se ugovorom, sukladno aktu o osnivanju.

Članak 12.

Srednje škole se osnivaju i rade sukladno Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj na području Županije (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava za srednje obrazovanje i odgoj na području Županije (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative, iz stavka 1. ovog članka, donosi Ministarstvo.

Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole sukladno Pedagoškim standardima i Normativima.

Članak 13.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: Elaborat).

Elaborat obvezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stupanj stručne spreme koji se stječu po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i Normativima i sredstva potrebna za ispunjavanje uvjeta rada srednje škole.

Članak 14.

Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira komisiju koja će, sukladno ovom zakonu, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.

Članak 15.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- dovoljan broj odjeljenja sukladno Pedagoškim standardima, izuzev škole u privalnoj svojini;
- odgovarajući stručni nastavni kadar sukladno nastavnim planovima i programima;
- sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;

- školske prostorije, opremu i nastavna sredstva, sukladno odgovarajućim normativima.

Broj učenika u odjeljenjima i grupama stručnih zvanja i zanimanja, u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Srednja škola u privalnoj svojini može raditi i sa manjim brojem učenika u odjeljenju u odnosu na utvrđeni broj u Pedagoškim standardima, ako je to u interesu osnivača.

Pedagoškim standardima utvrđuje se i broj učenika i odjeljenja za osnivanje mješovite srednje škole u kojoj se vrši obrazovanje učenika u okviru gimnazije, tehničke i srodne škole i stručne škole.

Mješovita srednja škola iz prethodnog stavka ovog članka može se osnovati kao samostalna ustanova, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 16.

Srednja škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti shodno odredbama ovog zakona.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada, sukladno stavku 1. ovog članka.

Članak 17.

Srednja škola koja ispunjava uvjete za rad upisuje se u Registar srednjih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

Škola, upisana u Registar, može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

Spisak verifikovanih srednjih škola objavljuje se u službenom glasilu Županije.

Postupak utvrđivanja uvjeta, sadržaja i načina vođenja Registra bliže se regulira propisom koje donosi ministar za obrazovanje, znanost, kulturu i šport Županije (u daljem tekstu: ministar).

Članak 18.

U zavisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba u srednjoj školi može se organizirati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja u specijalnim odjeljenjima srednje škole i odjeljenjima umjetničke škole, po odgovarajućim programima.

Odjeljenja iz prethodnog stavka mogu početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti rada sukladno ovom zakonu.

Članak 19.

Srednja škola može biti organizirana u sastavu druge ustanove, poduzeća i druge pravne osobe, s tim da zadržava svojstvo pravne osobe.

Statusne promjene srednje škole, koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Odluku o statusnoj promjeni srednje škole donosi osnivač.

Članak 20.

S ciljem međusobne suradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole se mogu udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravne osobe.

Prava, obveze i međusobni odnosi srednjih škola, udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.

Zajednica srednjih škola ima pravila kojim se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice srednjih škola.

Na pravila zajednice suglasnost daje Ministarstvo.

Članak 21.

Osnivač srednje škole može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta, ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste.

Obrazovno-odgojni rad, iz stavka 1. ovog članka, može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje dva odjeljenja.

Za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stavka 1. i 2. ovog članka, osnivač srednje škole je dužan da prethodno pribavi suglasnost općine na čijem području se to obrazovanje obavlja.

Obrazovno-odgojni rad iz stavka 1. ovog članka može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad, sukladno ovom zakonu.

Članak 22.

Druga država ili županija može organizirati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Županije, sukladno ovom zakonu.

Rad odjeljenja srednje škole vrši se po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države, odnosno županije, nadležni za poslove obrazovanja, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Odjeljenja koja organiziraju srednje škole iz drugih država i županije mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Članak 23.

Rad srednje škole je javan.

Srednja škola ima svoj pečat, prema Zakonu o pečatu.

Članak 24.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana, ili ako ne postoji potreba za njenim radom.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom,

odrediće rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.

Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada srednje škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.

U slučaju prestanka rada srednje škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući završavanje započetog obrazovanja i odgoja.

Aktom o prestanku rada srednje škole odredit će se prestanak rada srednje škole sa završetkom tekuće školske godine.

Prestanak rada srednje škole objavljuje se u službenom glasilu Županije.

Članak 25.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Ministarstvo.

Članak 26.

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

III. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 27.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redovni učenici normalnog psihičkog i fizičkog razvoja, nadareni učenici i učenici sa smeljnima u psihičkom i fizičkom razvoju;
- osobe koje žele da se izvanredno obrazuju, stručno usavršavaju i dopunski obrazuju putem raznih oblika obrazovanja.

Članak 28.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće srednje škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program) utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta obrazovanja, obujam i trajanje obrazovanja i obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u srednjoj školi svih oblika svojine.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se oblici rada.

Članak 29.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općedobrovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih časova i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Članak 30.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta, odnosno predmet, čine i specifični sadržaji, čiji obujam ne može biti veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.

Sadržaje iz prethodnog stavka utvrđuje upravni odbor srednje škole, na temelju prijedloga osnivača i nastavničkog vijeća škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Iznimno, u vjerskim školama, sadržaji specifičnih predmeta iz stavka 1. ovog članka, mogu biti i veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Članak 31.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo na temelju mišljenja komisije koju imenuje ministar iz reda znanstvenih i stručnih djelatnika, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Članak 32.

Školska godina traje od 1. rujna do 31. kolovoza naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 38 radnih tjedana, s tim da nastavnici programske sadržaje realizuju u okviru 36 nastavnih tjedana.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radna tjedna, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 30 radnih tjedana.

Razlika u broju tjedana koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih blagdana, kulturnu i sportsku djelatnost škole, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u razrednoj knjizi.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u rujnu.

Zimski odmor za učenike traje tri tjedna, nakon završetka prvog polugodišta, a ljetni odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih blagdana, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi tijekom prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola je obvezna rasporedom sati omogućiti obavljanje neodgodivih vjerskih obveza.

Srednja škola organizuje nastavni proces, u pravilu, u petodnevnom radnom tjednu.

Članak 33.

Nastavni čas općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a u specijalnoj srednjoj školi 40 minuta.

Praktična nastava u poduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta.

Članak 34.

Ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog obrazovno-odgojnog rada ne može iznositi više od 35 časova tjedno, odnosno 7 časova dnevno.

Članak 35.

Obrazovno-odgojni rad se ne smije prekidati tijekom polugodišta, odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva, te sukladno članku 32. stavak 7. ovog zakona.

Članak 36.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području jedne općine je, u pravilu, istovremen.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jedan tjedan, s tim da tijekom školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom.

Članak 37.

Srednja škola je dužna da ostvari godišnji fond nastavnih časova, predviđen planom i programom.

Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova u okviru predviđenog broja nastavnih tjedana, produžit će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Članak 38.

Rad srednje škole tijekom školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada, koji sadrži oblik i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obujam i sadržaj, sukladno metodologiji koju za svaki tip srednje škole utvrđuje Ministarstvo.

Godišnji program rada srednje škole donosi upravni odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća, do 30. rujna za tekuću školsku godinu.

Srednja škola dostavlja godišnji program rada i izvješće o radu osnivaču i Ministarstvu.

Izvješće o uspjehu u učenju i vladanju škola je dužna dostaviti Ministarstvu i osnivaču na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Članak 39.

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Ekskurzije i logorovanja organiziraju se i izvode sukladno načelima koja utvrđuje Ministarstvo, sukladno programu rada, iz stavka 1. ovog članka.

Članak 40.

U srednjoj školi organiziraju se slobodne aktivnosti učenika, uključivanjem u razne oblike rada, koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i pravilima srednje škole, sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 41.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika.

Učeničku zadrugu može da organizira najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole i na njih se ne plaćaju porezi i doprinosi utvrđeni posebnim zakonom.

Članak 42.

U srednjoj školi nije dozvoljeno političko organiziranje.

Članak 43.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika časovima, načinu ocjenjivanja znanja, organiziranja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim uređuje se bližim propisom koji donosi ministar.

Članak 44.

Za polaganje stručnog ispita nastavnika, stručnih suradnika i suradnika srednjih škola u Županiji, na prijedlog Pedagoškog zavoda, određuju se srednje škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse kandidata za polaganje stručnog ispita - vježbaonice.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonicama bliže se reguliraju propisom koji donosi ministar.

Članak 45.

U srednjoj školi upotrebljavaju se školski udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo.

Školski udžbenik je nastavno sredstvo koje obuhvata nastavnim planom i programom za srednje obrazovanje i odgoj utvrđene sadržaje, pisane sukladno koncepciji školskog udžbenika.

Pod školskim udžbenikom, kao temeljnim nastavnim sredstvom, podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, pisan sukladno koncepciji udžbenika, a shodno zahtjevima nastavnog plana i programa.

Članak 46.

Srednja škola ima pravila koja donosi upravni odbor srednje škole.

Pravilima srednje škole uređuju se pitanja koja se odnose na:

- način ostvarivanja javnosti rada škole;
- suradnju i način ostvarivanja suradnje srednje škole sa roditeljima učenika i izbor predstavnika roditelja učenika u upravni odbor škole;
- utvrđivanje vrste, oblika i organizacije obrazovno-odgojnog rada;

- utvrđivanje oblika i načina izvanrednog obrazovanja učenika;

- uvjete nalječaja za prijem nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;

- način donošenja pravila o kućnom redu;

- način ostvarivanja suradnje srednje škole sa roditeljima, odnosno skrbnicima učenika;

- način organiziranja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, stjecanja i raspoređivanje sredstava;

- rad zajednice učenika škole;

- postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa;

- organizaciju ferijalne prakse;

- organizaciju rada učeničkih zadruga u školi, te stjecanje i raspoređivanje sredstava;

- postupak stručnog usavršavanja nastavnika;

- vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak izbora u zvanja;

- uređenje i drugih pitanja sukladno ovom zakonu.

2. GIMNAZIJA

Članak 47.

Gimnazija je škola suvremenog općeg četverogodišnjeg obrazovanja za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redovni učenici po općem obrazovnom i programima prema tipu gimnazije.

U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za sljedeće tipove gimnazije:

- opća gimnazija,
- klasična gimnazija,
- pedagoška gimnazija,
- filološka gimnazija,
- prirodno-matematička gimnazija,
- matematičko-informatička gimnazija,
- sportska gimnazija.

Članak 48.

Za upis u gimnaziju mogu se prijaviti učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na temelju uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole iz svih nastavnih predmeta, posebnog bodovanja dodatnog obrazovanja za nadarene učenike i usmjerenja na temelju profesionalne orijentacije.

Kod upisa u gimnaziju obavezan je prijemni ispit.

Članak 49.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji se polaže matura po jedinstvenom programu utvrđenom za ove tipove škole.

Članak 50.

Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u gimnaziji donosi ministar.

Organiziranje provjere znanja na prijemnom ispitu i polaganju mature gimnazije utvrđuje se pravilima škole.

Članak 51.

U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

3. UMJETNIČKA ŠKOLA

Članak 52.

U umjetničkoj školi obrazuju se redovni učenici po općeobrazovnom i programu iz oblasti glazbene, likovne i baletske umjetnosti u trajanju od četiri godine, za odgovarajuće djelatnosti i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim visokoškolskim institucijama.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Članak 53.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na temelju uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnih za određenu oblast umjetnosti, te usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.

Članak 54.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi se polaže matura.

Članak 55.

Program i način polaganja prijemnog ispita i mature uređuje se nastavnim planom i programom za svaku oblast umjetnosti.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u umjetničkoj školi uređuje se pravilima škole.

4. TEHNIČKA I SRODNA ŠKOLA

Članak 56.

U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redovni i izvanredni učenici u trajanju od četiri godine, po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na temeljima suvremene i tradicionalne tehnologije, za složenije zahtjeve rada.

Članak 57.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole za svaki tip škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj i srodnoj školi stječu se odgovarajuća stručna zvanja.

Članak 58.

U tehničku i srodnu školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na temelju općeg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu koje utvrđuje Ministarstvo i usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Kod upisa u tehničku i srodnu školu za sve učenike obavezan je prijemni ispit.

Članak 59.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj i srodnoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom za svaki tip škole utvrđuje se program polaganja mature.

Članak 60.

Blži propis o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u tehničkoj i srodnoj školi donosi ministar.

Organiziranje provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u tehničkoj i srodnoj školi utvrđuje se pravilima škole.

Članak 61.

U tehničkoj i srodnoj školi mogu se obrazovati i izvanredni učenici putem polaganja ispita, uz obvezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda sati.

Za izvanredne učenike tehničke i srodne škole može se organizirati nastava po prilagođenim nastavnim planovima i programima odgovarajućeg obrazovanja.

Članak 62.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu može se upisati i na drugu visokoškolsku ustanovu, pod uvjetom da je stekao u gimnaziji dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih programskih sadržaja.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od jedne do dvije godine.

Dopunski program utvrđuje Ministarstvo.

5. STRUČNA ŠKOLA

Članak 63.

U stručnoj školi obrazuju se redovni i izvanredni učenici za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih sadržaja i praktične nastave.

Članak 64.

U stručnoj školi mogu se formirati odjeljenja za obrazovanje redovnih učenika sa smetnjama u psihičkom ili tjelesnom razvoju, po programima specijalne srednje škole za odgovarajuće zani-

manje I, II i III stupnja stručne spremlje, u trajanju od dvije do četiri godine.

Članak 65.

Učenik sa završenom stručnom školom može se upisati na odgovarajuću visokoškolsku ustanovu pod uvjetom da stekne dopunsko obrazovanje iz općedobroznih predmeta u gimnaziji po posebnom programu koji utvrđuje Ministarstvo.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od dvije do tri godine.

Članak 66.

Obrazovanje u stručnoj školi se može realizirati redovno i izvanredno.

Izvanredno obrazovanje se obavlja na način kako je regulirano člankom 61. ovog zakona.

Članak 67.

U stručnu školu mogu se upisati učenici za III i IV stupanj stručne spremlje na temelju svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi, uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za vrstu škole, koje utvrđuje Pedagoški zavod i usmjerenja datog na temelju profesionalne orijentacije.

Članak 68.

Na završetku obrazovanja u stručnoj školi za III i IV stupanj stručne spremlje polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Organizaciju polaganja završnog ispita stručna škola utvrđuje pravilima škole.

Članak 69.

Učenici stručne škole nakon završenog III i IV stupnja stručne spremlje mogu se dalje obrazovati za stjecanje majstorskog ispita u odgovarajućoj stručnoj školi, koja ispunjava uvjete za to obrazovanje sukladno ovom zakonu.

Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Članak 70.

Praktična nastava u tehničkoj i srodnoj školi i stručnoj školi izvodi se sukladno nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim sukladno odgovarajućim normativima.

Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u poduzeću, ustanovi ili kod osoba koje samostalno obavljaju djelatnost osobnim radom ako imaju odgovarajuću suvremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete, sukladno nastavnom planu i programu.

Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora, regulira se ugovorom srednje škole sa poduzećem, ustanovom ili osobom koja samostalno obavlja djelatnost osobnim radom i sredstvima u svojini građana.

Članak 71.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole i stručne škole može se utvrditi obveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa poduzećem, ustanovom ili osobom koja samostalno obavlja djelatnost osobnim radom sredstvima u svojini građana, u zavisnosti gdje se ona izvodi.

6. SPECIJALNE SREDNJE ŠKOLE

Članak 72.

U specijalnoj srednjoj školi obrazuju se učenici koji zaostaju u psihičkom i tjelesnom razvoju i koji nisu u stanju savladati programske sadržaje redovne srednje stručne škole.

U specijalnoj srednjoj školi učenici se obrazuju po posebno prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stupnja stručne spremlje, u trajanju od dvije do četiri godine.

Članak 73.

Nastavnim planovima i programima utvrđuje se stupanj obrazovanja, zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općedobroznih i stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave.

Članak 74.

U specijalnu srednju stručnu školu mogu se upisati učenici na temelju svjedodžbe o završenoj specijalnoj osnovnoj školi ili završenom osnovnom obrazovanju u specijalnom odjeljenju pri redovnoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

7. SREDNJA ŠKOLA ZA VJERSKE SLUŽBENIKE

Članak 75.

Srednja škola za vjerske službenike je škola u kojoj se obrazuju učenici u trajanju od četiri godine po programu općedobroznih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Članak 76.

U srednjim školama za vjerske službenike, zavisno od tipa, učenici stječu zvanje: imam, sveštenik, rabin, propovjednik i dr.

Članak 77.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Članak 78.

U srednju školu za vjerske službenike mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Način polaganja prijemnog ispita i mature bliže se uređuje propisom koji, na prijedlog vjerske zajednice, donosi ministar.

Osobama koje su do stupanja na snagu ovog zakona završile školu za vjerske službenike, ukoliko je obrazovanje trajalo tri i više godina, priznaje se srednje obrazovanje.

Članak 79.

Nastavni plan i program srednje škole za vjerske službenike donosi Ministarstvo, a na prijedlog stručne komisije koju imenuje ministar iz reda vjerskih zajednica i stručnih djelatnika.

Nastavnim planom i programom srednje škole za vjerske službenike utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

Članak 80.

U srednjoj školi za vjerske službenike ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

Članak 81.

Učenik koji završi srednju školu za vjerske službenike osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji završi srednju školu za vjerske službenike može se upisati i na drugu visokoškolsku ustanovu, pod uvjetom da je stekao u gimnaziji dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih programskih sadržaja.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od jedne do dvije godine.

Dopunski program utvrđuje Ministarstvo.

IV. UČENICI

Članak 82.

Status učenika srednje škole stječe se upisom.

Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Upis učenika u srednju školu vrši se na temelju natječaja koji se objavljuje putem sredstava informiranja, najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Natječaj raspisuje osnivač i utvrđuje bliže uvjete.

Način upisa u srednju školu utvrđuje se pravilima srednje škole, sukladno kriterijima propisanim ovim zakonom.

Članak 83.

Učenici koji su se obrazovali u drugoj županiji ili entitetu upisuju se i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u županiji.

Kod upisa učenika iz stavka 1. ovog članka nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obvezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenici nisu izučavali ili su ih izučavali u znatno manjem obujmu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljaju obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Članak 84.

Državljan i Hercegovine koji su završili odgovarajuće osnovno obrazovanje u inozemstvu, odnosno dijelove srednjeg obrazovanja, mogu se uvjetno upisati u odgovarajuću srednju školu dok se ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalencija njihovih svjedodžbi, a najkasnije do završetka prvog polugodišta tekuće godine.

Nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju svjedodžbi vrši Ministarstvo.

Članak 85.

Strani državljani i osobe bez državljanstva upisuju se u srednju školu pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine ako ugovorima ili međunarodnim konvencijama nije drugačije određeno.

Strani državljani i osobe bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja, ako međunarodnim ugovorima, dogovorima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.

Članak 86.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje dačku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

Dačka knjižica je javna isprava kojom se tijekom srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.

Obrazac dačke knjižice propisuje ministar sukladno ovom zakonu.

Članak 87.

Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i kao izvanredni učenik steći drugo obrazovanje, izuzev u gimnaziji i srednjoj vjerskoj školi.

Iznimno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovno pohađaju i drugu srednju školu.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti stjecanja obrazovanja u smislu stavka 1. ovog članka.

Članak 88.

Status učenika srednje škole prestaje:

- ispisivanjem iz srednje škole;
- gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi;
- isključivanjem iz srednje škole;
- napuštanjem srednje škole;
- završavanjem obrazovanja u srednjoj školi.

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Članak 89.

Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred ima pravo da ponovi razred.

Tijekom redovnog obrazovanja učenik može samo jedanput da ponovi razred, s tim da participira u troškovima tog obrazovanja.

Redovan učenik koji tijekom obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje za jednostavniji program.

Redovan učenik koji je napustio srednju školu, ukoliko želi da ponovo nastavi obrazovanje, participira u troškovima svog obrazovanja.

Učešće u participaciji troškova obrazovanja bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 90.

Učenik se može ispisati iz srednje škole:

- kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,

- kada prelazi u drugu srednju školu.

Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola može učenicima koji su proglašeni vrhunskim sportašima ili nadarenim učenicima sa međunarodnog takmičenja da odobri odsustvovanje sa nastave, radi pripremanja i učešća na takmičenjima, sukladno pravilima škole.

Članak 91.

Srednja škola je dužna da tijekom obrazovanja sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih sukladno programu profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Program profesionalne orijentacije donosi Ministarstvo.

Članak 92.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno, kontinuirano i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 93.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju zaključenih ocjena sredinom i na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit poslije obavljenih ispita.

Za učenike za koje se nastava ne izvodi po polugodištima, opći uspjeh utvrđuje se na završetku obrazovanja.

Nastavničko vijeće, nakon svakog klasifikacionog perioda, razmatra rad i rezultate rada odjeljenja, razreda i škole, razrednih vijeća i nastavnika.

Članak 94.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje razredno vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stavka 1. ovog članka, u pravilu, treba potvrditi.

Učenik, njegov roditelj odnosno skrbnik, imaju pravo prigovora na zaključenu ocjenu.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u komisiji.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

Ocjena komisije je konačna.

Članak 95.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- odličnim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50.

- vrlo dobrim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50.

- dobrim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50.

- dovoljnim uspjehom, ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

Razredno, odnosno nastavničko vijeće utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na razini odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na temelju prosječne ocjene na dvije (ili tri decimale) za odjeljenje, razred i školu.

Na temelju postignutog uspjeha, iz stavka 4. ovog članka, određuje se učenik generacije srednje škole.

Članak 96.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta, odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene, upućuje se na popravni ispit u ispitnom roku u kolovozu.

Učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri ili više nedovoljnih ocjena, upućuje se da ponovi razred.

Učenik srednje škole može tijekom obrazovanja ponoviti samo jedan razred.

Članak 97.

Učenik je završio razred, odnosno obrazovanje, kada je završio sve obveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Članak 98.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja utvrđuje razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 99.

Učenik koji tijekom obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napre-

dovati, odnosno završiti dva razreda tijekom jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda tijekom jedne školske godine.

Članak 100.

O završenom razredu, odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji s uspjehom položi maturski, odnosno završni ispit srednje škole, izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba, odnosno diploma koju izdaje verificirana srednja škola ima važnost javne isprave.

Članak 101.

Svjedodžba, odnosno diploma stečena na teritoriji drugih županije ima istu vrijednost kao i svjedodžba, odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na teritoriji županije.

Članak 102.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, odnosno skrbnika, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe, odnosno diplome, na temelju podataka iz matične knjige.

Članak 103.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Sadržaj svjedodžbe, diplome i način vođenja evidencije o dokumentaciji u srednjoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 104.

Učenik može polagati dopunski, popravni, razredni i maturski, odnosno završni ispit.

Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastanka srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obujam polaganja dopunskog ispita.

Razredni ispit polažu redovni učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine, odnosno obrazovanja, ili izvanredni učenici iz svih predmeta jednog razreda, odnosno obrazovanja, po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organiziraju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih časova u drugom polugodištu.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti nastavničko vijeće će poništiti ispit.

Članak 105.

Organiziranje, način, vrijeme i uvjeti polaganja ispita u srednjoj školi bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Članak 106.

Učeniku koji tijekom četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih

predmeta i ima primjerno vladanje, može se izdati, pored svjedodžbe o završenom IV razredu i diplome o završenom obrazovanju, i posebna diploma u znak priznanja za postignute rezultate.

Obrazac posebne diplome iz stavka 1. ovog članka propisuje ministar.

Učeniku koji postiže naročite rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Članak 107.

Učeniku koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere, kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno-disciplinske mjere mogu biti:

- ukor razrednika,
- ukor razrednog vijeća,
- ukor ravnatelja,
- ukor nastavničkog vijeća,
- isključenje iz srednje škole.

Ukor nastavničkog vijeća i isključenje iz škole izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik, odnosno njegov roditelj ili skrbnik, protiv odgojno-disciplinske mjere ukor nastavničkog vijeća ili isključenje iz škole mogu izjaviti žalbu upravnom odboru škole.

Članak 108.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a tijekom školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Članak 109.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete utvrđuju se pravilima škole.

Članak 110.

Učenici obrazuju zajednicu učenika odjeljenja i zajednicu učenika škole.

Zajednicu učenika škole sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja.

Bliže odredbe o radu zajednice učenika škole uređuju se pravilima škole.

Članak 111.

Srednja škola je obvezna da na početku školske godine upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

V. NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI I SURADNICI

Članak 112.

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike VII stupnja stručne spreme.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII stupnja stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje, stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi instruktori sa završenim najmanje V stupnjem stručne spreme, specijalisti, odnosno sa završenim majstorskim ispitom, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci.

Članak 113.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na temelju stručnog zvanja koje je upisano u diplomu, a sukladno profilu i stručnoj spremi nastavnika, utvrđenom odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stavka 1. ovog članka rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Protiv rješenja iz prethodnog stavka ne može se pokrenuti upravni spor.

Članak 114.

Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalno-zaštitne, programerske, zdravstvene, knjižničarske i druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni suradnici sa završenim odgovarajućim fakultetom VII stupnja stručne spreme.

Organiziranje i realiziranje poslova stručnog suradnika u srednjoj školi planira se i obavlja sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 115.

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može izabrati za suradnika: laboranta, knjižničara, suradnika u nastavi i drugu osobu koja ima srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja.

Članak 116.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici biraju se na temelju natječaja.

Blíže odredbe o uvjetima i postupku izbora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika sadrže pravila srednje škole.

Članak 117.

Svi djelatnici srednje škole moraju biti liječnički pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi liječničkog pregleda padaju na teret osnivača.

Osoba koja boluje od zarazne ili duševne bolesti, ili je alkoholičar, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se tijekom školske godine ustanovi da je nastavnik, stručni suradnik ili suradnik, te drugi djelatnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, biće oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Članak 118.

Pravilima srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u okviru 42-satnog radnog tjedna i korišćenja dnevnog odmora tijekom radnog dana, sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 119.

U okviru 42-satnog radnog tjedna nastavnici mogu imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada, koji se realizira u srednjoj školi, s tim da se norma časova utvrđuje sukladno Pedagoškim standardima.

Članak 120.

Iznimno, nastavnik može, najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, da ima i više od 25, a maksimalno 35 časova tjedno neposrednog obrazovno-odgojnog rada sa učenicima.

Članak 121.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, tijekom ljetnog odmora.

Godišnji odmor nastavnika, stručnih suradnika i suradnika traje najmanje 30 radnih dana.

Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor tijekom ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. lipnja naredne godine.

Dužina korištenja godišnjih odmora nastavnika, stručnih suradnika i suradnika utvrđuje se pravilima škole.

Članak 122.

Nastavnici imaju pravo i dužnost da organiziraju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke utvrđene zakonom i pravilima srednje škole.

Članak 123.

Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji prvi put zasniva radni odnos u srednjoj školi, obavezan je da, nakon isteka najmanje jedne, a najkasnije do dvije godine neposrednog obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi, položi stručni ispit za samostalno obavljanje obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi.

Program polaganja stručnog ispita, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim oblicima, načinu i programu stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, kao i vođenju evidencije o

stručnom usavršavanju, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Članak 124.

Za samostalno izvršavanje poslova i zadataka i osuvremenjivanje obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi, nastavnici, stručni suradnici i suradnici se ocjenjuju jedanput u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika omogućuju stjecanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi, ocjene rada, stjecanja zvanja na temelju ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi ministar.

Članak 125.

Nastavnik koji za svoj rad bude dva puta ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Članak 126.

Iznimno, nastavnik može prije isteka roka iz članka 125. ovog zakona da izgubi pravo na dalji rad u nastavi u slučaju kada nadležni organ srednje škole, Pedagoški zavod koji vrši stručni nadzor ili, prosvjetna inspekcija utvrdi da nastavnik ne izvršava svoje dužnosti sukladno ovom zakonu, te drugim propisima i pravilima srednje škole.

Članak 127.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, srednja škola će takvog nastavnika rasporediti na druge poslove, odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, odnosno radne zadatke, ostaje u školi dok ne zasnije radni odnos u drugoj ustanovi ili dok mu ne prestane radni odnos po drugom temelju, ali najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne zasnije radni odnos u drugoj ustanovi, prestaje mu radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi nastavniku pripadaju sva prava iz radnog odnosa.

Pravilima srednje škole bliže se uređuje postupak utvrđivanja izvršenja dužnosti nastavnika iz članka 126. ovog zakona.

VI. STRUČNI NADZOR

Članak 128.

Nad organizacijom i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u svim srednjim školama, radi daljeg unapređivanja obrazovno-odgojnog rada, vrši se stručni nadzor.

Stručni nadzor, pored ostalog, naročito obuhvata:

- praćenje primjene i realiziranja nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obu-

jma, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;

- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi, kao i rada ravnatelja i pomoćnika ravnatelja srednje škole;

- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organiziranju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika.

Članak 129.

Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod, najmanje jedanput godišnje.

Srednja škola je obvezna da omogućiti nesmetano vršenje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Članak 130.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvješće nastavničkom vijeću i upravnom odboru srednje škole, te Ministarstvu.

Na temelju izvješća o stručnom nadzoru nastavničko vijeće srednje škole donosi ocjenu rada i napredovanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika.

Vršenje stručnog nadzora bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

VII. UPRAVLJANJE SREDNJOM ŠKOLOM

Članak 131.

Organ upravljanja u srednjoj školi je upravni odbor, a organ rukovođenja je ravnatelj srednje škole.

Organ kontrole u srednjoj školi je nadzorni odbor.

Članak 132.

Srednjom školom upravlja upravni odbor, koji može imati od tri do deset članova.

Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Trećina članova upravnog odbora imenuje se iz reda nastavnika i stručnih suradnika na prijedlog nastavničkog vijeća, trećina iz reda roditelja, odnosno skrbnika učenika srednje škole na prijedlog zbora roditelja, a trećinu imenuje osnivač po svom izboru.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima škole, sukladno Zakonu ili aktu o osnivanju.

Članak 133.

Upravni odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- vrši izbor nastavnika;
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnog suradnika i suradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
- donosi odluke o broju, organiziranju i ukidanju odjeljenja srednje škole;
- razmatra plan upisa učenika;
- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno skrbnika učenika, na rad nastavnika i stručnih suradnika;
- odlučuje o žalbama učenika, roditelja, odnosno skrbnika učenika na odgojno-disciplinsku mjeru;

- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili ravnatelja, o prigovoru nastavnika, stručnih suradnika i suradnika izjavljenom na ocjenu o radu;

- imenuje i razrješava ravnatelja škole;
- usvaja pravila srednje škole;
- razmatra i druga pitanja utvrđena pravilima srednje škole.

Članak 134.

Srednjom školom rukovodi ravnatelj, koji se imenuje za vrijeme od četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Za ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ispunjava i uvjete nastavnika, ima VII stupanj stručne spremlje i najmanje pet godina radnog iskustva neposredno u nastavi u srednjoj školi, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima za organiziranje odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi.

Članak 135.

Upravni odbor srednje škole raspisuje natječaj za ravnatelja škole, koji objavljuje u javnim glasilima.

Natječaj za ravnatelja srednje škole sadrži odgovarajuće uvjete iz prethodnog članka, trajanje natječaja, postupak i rok izbora kandidata, te način obavješćavanja kandidata o rezultatima natječaja.

Članak 136.

Ravnatelja škole imenuje upravni odbor škole, na temelju provedenog natječaja i uz suglasnost Ministarstva.

Ako se na natječaju ne izabere ravnatelj, upravni odbor imenuje vršitelja dužnosti bez natječaja.

Vršitelj dužnosti ima sva prava i dužnosti ravnatelja škole.

Vršitelj dužnosti se imenuje na period od šest mjeseci, a najduže godinu dana od dana njegovog imenovanja.

Članak 137.

Ravnatelj srednje škole obnaša sljedeće poslove:

- predlaže program obrazovno-odgojnog rada i aktivnosti za unapređivanje istog u okviru godišnjeg programa rada i poduzima odgovarajuće mjere za njihovo realiziranje;
- odlučuje o raspoređivanju djelatnika srednje škole na određene poslove i zadatke prema njihovoj stručnoj spremi i vrši njihovo ocjenjivanje sukladno rezultatima njihovog rada;
- podnosi izvješće o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada, kao i materijalnom poslovanju srednje škole upravnom odboru škole, osnivaču i Ministarstvu;
- obnaša i druge poslove predviđene ovim zakonom i pravilima škole.

Članak 138.

Osnivač može predložiti upravnom odboru srednje škole da ravnatelja srednje škole razriješiti prije isteka vremena na koje je imenovan, ako upravni odbor ne prihvati izvješće ravnatelja iz alineje 3. članka 137.

ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u obrazovno-odgojnom radu srednje škole.

Članak 139.

Upravni odbor može razriješiti ravnatelja srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev ravnatelja;
- ako je zbog provođenja odluke ili akta koje je donio došlo do povrede prava djelatnika ili imovine srednje škole, kao i ako je njegovim odnosom naneta šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, skrbnicima ili društvenoj zajednici;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima srednje škole.

Članak 140.

Srednja škola u kojoj se nastava organizuje u preko 16 odjeljenja, može općim aktom na poslovima rukovođenja utvrditi poslove pomoćnika ravnatelja.

Imenovanje pomoćnika ravnatelja vrši upravni odbor srednje škole, na prijedlog ravnatelja.

Postupak izbora pomoćnika ravnatelja, njegova ovlaštenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

Članak 141.

Organ kontrole poslovanja u srednjoj školi je nadzorni odbor koji ima tri člana.

Predsjednika i članove nadzornog odbora imenuje osnivač na rok od četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Nadzorni odbor analizira izvješća o poslovanju srednje škole, nadzire upotrebu sredstava za rad, pregleda i provjerava zakonitost vođenja knjigovodstvene dokumentacije i obnaša i druge poslove iz domena poslovanja srednje škole.

Izvješće o svom radu i nalazima nadzorni odbor, najmanje jednom godišnje, podnosi osnivaču, upravnom odboru i ravnatelju srednje škole.

VIII. STRUČNI ORGANI ŠKOLE

Članak 142.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

- nastavničko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici i stručni suradnici;
- razredno vijeće, koje sačinjavaju nastavnici razreda;
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Članak 143.

Nastavničko vijeće je stručni organ, a obnaša sljedeće poslove i zadatke:

- stara se o organiziranje obrazovno-odgojnog rada u školi i poduzima mjere za unapređivanje tog rada;
- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća;
- na prijedlog ravnatelja određuje razrednike;
- vrši izbor oblika nastave i suglasno tome vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organiziranje nastave u 42-satnom radnom tjednu;

- odobrava učenicima završavanje dva razreda tijekom jedne školske godine;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i poduzima njere za njegovo izvršenje;
- preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;

- utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih organa, tijela i komisija;

- utvrđuje program i prati realiziranje stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;

- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;

- vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
- imenuje komisije za polaganje ispita;

- odobrava i organizira polaganje prijemnih ispita, mature, odnosno završnih ispita koji se obavljaju u školi sukladno ovom zakonu, te razmatra i usvaja izvješća o ispitima;

- donosi odluku o poništenju ispita;
- stara se o zajednici učenika škole;

- razmatra izvješća o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, poduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;

- obnaša i druge poslove predviđene pravilima srednje škole.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj srednje škole ili stručna osoba koju on odredi.

Članak 144.

Razredno vijeće obnaša slijedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;

- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;

- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika, ili učenika pojedinačno;

- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;

- utvrđuje zaključne ocjene;

- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada;

- obnaša i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Članak 145.

Blíže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže pravila srednje škole.

IX. DOMOVI UČENIKA

Članak 146.

Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvješću, nadzoru nad radom, upisu, pravima i obvezama učenika, izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih suradnika i suradnika, organu

upravljanja i vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika u kojima se obezbjeđuje odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, tjelesna rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Članak 147.

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim zakonom, obezbijedi sredstva i uvjete sukladno Pedagoškim standardima i higijensko-tehničkim normativom prostornih uvjeta za rad srednjih škola.

Članak 148.

Dom učenika ima pravila koja donosi upravni odbor doma učenika. Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaji, vrsta i obujam odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika. Jedinstveni program obrazovno-odgojnog rada za sve domove učenika donosi Ministarstvo.

Članak 149.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni suradnici i suradnici doma učenika.

Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira, u zavisnosti od svojih potreba, sukladno pravilima doma.

Blíže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Članak 150.

Za odgajatelja doma učenika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stupnjem stručne spreme.

Članak 151.

Za ravnatelja doma učenika može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta, ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ističe se organizacionim sposobnostima.

Ravnatelja doma učenika imenuje upravni odbor, nakon provedenog natječaja i uz suglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda koji vrši stručni nadzor.

Ravnatelj doma učenika imenuje se na četiri godine, s pravom ponovnog imenovanja.

Članak 152.

Upravni odbor doma učenika raspisuje natječaj za ravnatelja doma koji se objavljuje u javnim glasilima.

Natječaj za ravnatelja doma sadrži uvjete iz ovog zakona i pravila doma učenika.

Članak 153.

Dom učenika ima pravila doma učenika koja donosi upravni odbor.

Pravila doma učenika sadrže odredbe koje se odnose na:

- stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih suradnika i suradnika doma učenika;

- suradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
- način upisa i prijema u dom učenika;
- zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
- druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu, sukladno ovom zakonu.

Rad doma učenika bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

X. POTREBE I INTERESI ŽUPANIJE U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Članak 154.

Potrebe i interesi Županije u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog zakona, su:

- organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima suvremene znanosti, tehnologije i društvenog razvoja za stjecanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- obezbjeđenje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
- stipendiranje redovnih učenika;
- izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

Članak 155.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Županije, iz članka 154. ovog zakona, stječu se na način utvrđen posebnim propisima.

Članak 156.

Srednja škola može sticati prihod i:

- donacijom pravnih, fizičkih osoba i od humanitarnih organizacija;
- iz legata, poklona i zavještaja;
- prodajom proizvoda i usluga koje škola može da ima;
- prodajom intelektualnih usluga;
- prodajom materijalnih dobara, uz suglasnost osnivača.

XI. KAZNENE ODREDBE

Članak 157.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 DM kaznit će se za prekršaj srednja škola, ako:

1. otpočne sa radom prije nego što ispunj uvjete za rad (članak 16.);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju, prije upisa u Registar (članak 17.);
3. izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio nadležni organ (članak 31.);
4. bez odluke Ministarstva prekine nastavu (članak 35.);

5. organizuje rad specijalnog odjeljenja ili odjeljenja muzičke škole i počne sa radom prije nego što ispunj uvjete za rad (članak 18.);

6. ne upotrebljava školske udžbenike sukladno članu 45. ovog zakona;

7. obavi dopunske, popravne, razredne ili maturske ispite suprotno propisu donesenom na temelju članka 105. ovog zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 400 do 1.500 DM.

Članak 158.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 DM kaznit će se za prekršaj srednja škola ako:

1. učenici tijekom dana imaju veći broj časova od broja časova utvrđenih člankom 34. ovog zakona;
 2. ne realiziraju godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom (članak 37.);
 3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (članak 38.);
 4. organizira eksperimentalnu nastavu suprotno određenjima iz članka 43. ovog zakona;
 5. vrši vrednovanje rada, sistemsko praćenje razvoja učenika i usmjeravanje učenika suprotno člancima 92, 93, 94. i 96. ovog zakona;
 6. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti (članak 103.);
 7. ne vrši liječnički pregled djelatnika škole (članak 117.);
 8. jedanput u dvije godine ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika (članak 124.).
- Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi novčanom kaznom od 300 do 1.000 DM.

Članak 159.

Novčana kazna, izrečena za prekršaje iz članka 157. i članka 158. ovog zakona, utvrđena u DM naplaćuje se u važećoj valuti na području Federacije Bosne i Hercegovine, po srednjem tečaju DM na dan naplate.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 160.

Sve srednje škole dužne su da ispunj uvjete iz članka 15. i 16. ovog zakona i da se sukladno članku 17. ovog zakona upišu u Registar do 31. kolovoza 1997. godine.

Članak 161.

Postojeće srednje škole, koje obezbjeđj uvjete za realizaciju nastavnog plana i programa srednje škole, mogu izvršiti upis učenika u I razred po odredbama ovog zakona od školske 1997/98. godine.

Postojeće srednje škole dužne su da usklade svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona do 31. kolovoza 1997. godine.

ODLUKU**o imenovanju zamjenika ministra u Ministarstvu pravde Zeničko-dobojskog kantona****I**

Za zamjenika ministra u Ministarstvu pravde Zeničko-dobojskog kantona imenuje se ROVČANIN ZUHDIJA.

II

Ova odluka objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 03-111-39/97. PREDSJEDNIK KANTONA
21. marta 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

32

Na temelju članka 18. stavak 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), predsjednik Zeničko-dobojske županije, a na prijedlog predsjednika Vlade, dana 21. ožujka 1997. godine, donosi

ODLUKU**o imenovanju zamjenika ministra u Ministarstvu pravde Zeničko-dobojske županije****I**

Za zamjenika ministra u Ministarstvu pravde Zeničko-dobojske županije imenuje se ROVČANIN ZUHDIJA.

II

Ova odluka objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojske županije".

Broj: 03-111-39/97. PREDSJEDNIK KANTONA
21. ožujka 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

33

Na osnovu člana 18. stav 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), predsjednik Zeničko-dobojskog kantona, po pribavljenom mišljenju ministra za industriju, energetiku i rudarstvo, a na prijedlog predsjednika Vlade, dana 21. marta 1997. godine, donosi

ODLUKU**o imenovanju zamjenika ministra u Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona****I**

Za zamjenika ministra u Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona imenuje se NEIMARLIJA HARIS.

II

Ova odluka objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 03-111-37/97. PREDSJEDNIK KANTONA
21. marta 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

33

Na temelju članka 18. stavak 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), predsjednik Zeničko-dobojske županije, po pribavljenom mišljenju ministra za industriju, energetiku i rudarstvo, a na prijedlog predsjednika Vlade, dana 21. ožujka 1997. godine, donosi

ODLUKU**o imenovanju zamjenika ministra u Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojske županije****I**

Za zamjenika ministra u Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojske županije imenuje se NEIMARLIJA HARIS.

II

Ova odluka objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojske županije".

Broj: 03-111-37/97. PREDSJEDNIK KANTONA
21. ožujka 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

34

Na osnovu člana 18. stav 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), predsjednik Zeničko-dobojskog kantona, po pribavljenom mišljenju ministra unutrašnjih poslova, a na prijedlog predsjednika Vlade, dana 21. marta 1997. godine, donosi

ODLUKU**o imenovanju zamjenika ministra u Ministarstvu za unutrašnje poslove Zeničko-dobojskog kantona****I**

Za zamjenika ministra u Ministarstvu za unutrašnje poslove Zeničko-dobojskog kantona imenuje se KATIĆ IVO.

II

Ova odluka objavit će se u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 03-111-40/97. PREDSJEDNIK KANTONA
21. marta 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

34

Na temelju članka 18. stavak 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 7/96), predsjednik Zeničko-dobojske županije, po pribavljenom mišljenju

Broj: 03-111-19-1/96. PREDSDJEDNIK KANTONA
21. ožujka 1997. godine Bedrudin Salčinović, s.r.
Zenica

SADRŽAJ

29. Zakon o predškolsstvu (bosanski jezik)	119	33. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u	
29. Zakon o predškolsstvu (hrvatski jezik)	125	Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo	
30. Zakon o osnovnoj školi (bosanski jezik)	131	Zeničko-dobojske županije (hrvatski jezik)	184
30. Zakon o osnovnoj školi (hrvatski jezik)	142	34. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u	
31. Zakon o srednjoj školi (bosanski jezik)	152	Ministarstvu za unutrašnje poslove Zeničko-	
31. Zakon o srednjoj školi (hrvatski jezik)	168	dobojskog kantona (bosanski jezik)	185
32. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u		34. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u	
Ministarstvu pravde Zeničko-dobojskog kantona		Ministarstvu za unutarne poslove Zeničko-	
(bosanski jezik)	184	dobojske županije (hrvatski jezik)	185
32. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u		35. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u	
Ministarstvu pravde Zeničko-dobojske županije		Ministarstvu za promet i komunikacije Zeničko-	
(hrvatski jezik)	184	dobojskog kantona (bosanski jezik)	186
33. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u		35. Odluka o imenovanju zamjenika ministra u	
Ministarstvu za industriju, energetiku i rudarstvo		Ministarstvu za promet i komunikacije Zeničko-	
Zeničko-dobojskog kantona (bosanski jezik)	184	dobojske županije (hrvatski jezik)	186

**Služba zajedničkih poslova organa
Zeničko-dobojskog kantona**

O B A V J E Š T A V A

Sva zainteresovana lica da su počele izlaziti "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona".

Akontacija pretplate za prvo polugodište 1997. godine iznosi: **5000 BHD ili 50 DEM.**

Uplata akontacije se vrši na račune Zeničko-dobojskog kantona:

- dinarski žiro račun: **12300-630-63**
- devizni žiro račun: **12300-630-2000063**

sa naznakom: Akontacija za prvo polugodište 1997. godine za "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona".

Obavještavaju se, takođe, zainteresirana lica da pojedinačne brojeve "Službenih novina Zeničko-dobojskog kantona" mogu nabaviti u kiosku koji se nalazi ispred zgrade "RMK-PROMET"-a u Zenici, ulica Kučukovići broj 2.

Za sve dodatne informacije, obratiti se na telefone: **415-274 i 416-194** ili na fax **415-330**.